

СРПСКА РЕВИЈА

ОДНЕ НОВИНЕ ● БРОЈ 103 ● 1. АВГУСТ 1994. ● ЦЕНА 2 ДИНАРА

ПРОКЛЕТА ЈЕРИНА

СЛОБОДНЕ НОВИНЕ / ИЗДАЊЕ
СЛОБОДНИХ НОВИНАРА
ДИРЕКТОР: Даница Драшковић

ГЛАВНИ И ОДГОВОРНИ
УРЕДНИК: Богољуб Пејчић

УРЕДНИЦИ:
Стево Батић, Илија
Давидовић, Љиљана
Јорговановић — Булатовић.

СТАЉНИ САРАДНИЦИ:

Миљана Вучетић,
Сандра Петрушић,
Благница
Стојановић, Александар
Чотрић, Александар
Цвекловић, Војкан Ристић,
Високи Бурзан, Владан
Високијевић, Ђорђе
Вукаје (фото), Милица
Лучић Чавић, Златко
Чебоваћ,
Љиљана Шопа, Нада
Мијатовић, Ружица
Рашићковић-Јовић, Бранка
Поламенац,
Сандра Стоко
(Лондон), Мира
Трпковић (Париз),
Бранка Митровић, Донка
Миханловић.

ГРАФИЧКИ УРЕДНИК:
Раде Марковић.

СЕКРЕТАРИЈАТ:
Нада Бошковић, Драгица
Бугарски

АДРЕСА РЕДАКЦИЈЕ:
Бранкова 13-15, 1 улаз, VI
спрат, 11000 Београд
ТЕЛЕФОН: 011/620-891,
628-242 (секретаријат),
625-937 (редакција)
ТЕЛЕФАКС: 624-598
ЖИРО РАЧУН:
40801-603-4-27562
Стари Град
РУКОПИСИ И ФОТОГРАФИЈЕ СЕ
НЕ ВРАЋАЈУ

ШТАМПА: ДП „Борба“,
Косовска 26, Београд

Мишљењем Секретаријата за
информације Републике
Србије бр. 413-01 221/91-01
од 15. фебруара 1991.
одређена је стапа пореза од
3%

ДАНИЦА ДРАШКОВИЋ:

ДАХИЈА СА ДЕДИЊА

Стр. 6-7

ИНТЕРВЈУ: ТОМИСЛАВ
НИКОЛИЋ, РАДИКАЛ

УБУДУЋЕ ПУЦАМ ПРВИ

Стр. 10-13

ТЕМА „СРПСКЕ РЕЧИ“:

КАКО ЗАШТИТИТИ ПРЕДСЕДНИКА ОД ГРАЂАНА И ОБРНУТО

Стр. 16-18

РЕПОРТАЖА

КАКО СМО ПУТОВАЛИ У САРАЈЕВО

Стр. 23-25

ИНТЕРВЈУ: ЈОВАН
ДИВЈАК,
ИЗЕТБЕГОВИЋЕВ
ГЕНЕРАЛ, СРБИН,
БЕОГРАЂАНИН

АС ИЗ УЛИЦЕ ЈНА 8

Стр. 28-29

НАГРАДНА УКРШТЕНИЦА НА ХУМАНИТАРНОМ ЗАДАТКУ ВИЦЕВИ ШТА РАДИ ГАЗДА-ЈЕЗДА

ПОЛИЦИЈСКА ДРЖАВА:

ДРАГАН МЛАДЕНОВИЋ, ИНСПЕКТОР МУП-а СТАНКО ЛОПАТИЋ, ИНСПЕКТОР МУП-а СКАНДАЛИ У ЛАЗАРЕВЦУ ПОСЛЕ ЈЕДНЕ ОБДУКЦИЈЕ

ОТКУП ПШЕНИЦЕ:

СРПСКИ СЕЉАЦИ У ПРЕГОВОРИМА СА ХРВАТСКОМ И МАКЕДОНСКОМ ВЛАДОМ

КОСОВО:

ОТВАРАЊЕ ОТВОРЕНОГ

ЛЕВАЦИ

Против себе имамо јавну и тајну полицију и једну неумољиво наступајућу диктатуру, чији је весник кошава која се спрема да са једне савске дереглије одува опозицију и врати нас на апослутни почетак цветајућег комунизма, на челу са једном дамом са црвеним цветом у коси. Одатле су нам стигле и поруке о распаду либералног света и заоштравању социјалне борбе трулог социјал-капитализма који је Србију, за последње три године, завио у црно.

Један брачни друг је, дакле, дозволио да се у Србију усели декадентни либерализам, али је зато сада ту брачна другарица која ће насиље соцкапитализма превладати новим насиљем уједињених болшевика, пошто је констатовала да Србији не одговара ни социјализам ни капитализам. Конвенцијом уједињене југословенске левице (ЈУЛ), опет се открива да је универзални ум један класни ум и да се чак кроз малени траг марксизма „пробија стваралачка снага човека у историји“. Тако се једном забашуреном скривалицом враћамо на пралочетак свих наших страдања, без обзира што смо задњих година славили Албера Сарба и његове чувене речи упућене својевремено француском парламенту да „болшевизам није мишљење, него злочин“.

Срце је, још кажу, на левој страни а неке наше владике ћуте и тобож не знају Библију у којој пише да су врата на левој страни — врата пакла, а на десној — врата раја. Исто тако нико не објашњава шта у нашем народу значи бити „левак“.

Сценарио за реставрацију болшевизма, видели смо прошле недеље у српској Скупштини, која је неодољиво подсећала на упад Лењинових чекиста у руску Думу. Педесетак Крајишника прописно је издеветало посланике и то оне исте, који су три године хушкали Србијанце да ратују преко Дрине за рачун оних који су се склонили у Србију и њиховог вође на Палама чија је коцкарска страст у несразмери са његовим патриотизмом.

Гостујући Крајишници у србијанској полицији радили су по матрици својих блиских предака који су, као аустроугарски војници, черечили своју браћу по крви у оном првом великом рату; то су, ваљда, и унци крајишких пролетера чије је име и дело посејало гробове србијанске интелигенције, у оном другом великом рату, да би на крају, својој матици, окончали полувековни тег комуноболшевизма. Хођајући опскурним трагом наше историје, још од времена свог чувеног земљака Мехмед-паше Соколовића, Крајишници су били најокрутнији јаничари османлијске војске у ратовању са браћом својом, нудећи им увек другачију будућност од оне коју су они желели.

Увек су нам дакле, фиксирани будућност, чак и под претњом да ће упутити 300 хиљада својих Крајишника уколико србијанска опозиција буде угрожавала друга Слобу. А испада, како сада ствари стоје, да је и за друга Слобу припремљен свилен гајтан ако којим случајем не постану аге свим босанским змијарницима.

У свом генском фанатизму или фатализму, ми волимо или мрзимо. Једни друге смо осуђивали на смрт као издајнике, само зато што смо на различите начине кројили своје капе или бар желели да их скројимо. Свако независно мишљење сматрано је издајом националне ствари. Перјанице таквих идиотизма углавном су становале с оне стране Дрине, упорно протурајући гласине да се Београд брани у Книну, а најрадије бежали у Београд да одатле бране Книн. Обузети патриотизмом и уз помоћ њега раздане историјски тренутак уједињеног српства, Србијанце су доживљавали као блазиране типове, са мањком емоција и родољубља али и вишком енергије у рушењу Слобе, само зато да би задовољили своје реакционарне страсти.

Крајишке подвале српској опозицији поклапају се са подвалом Војислава Шешелја, који је 9. марта 91. слао поруке преко ТВ-Бастиље како Српски покрет обнове увози усташе у Београд ради стварања хаоса на улицама, да би се у метежу окористили Хрвати и лакше запосели Крајину. У ствари била је јавна тајна да су тога дана отворене капије Падинске Скеле свим лоповима и дате им мотке за разбијање излога београдских продавница, јер се властима допало да демонстрације буду „рушилачке“. Од тада, до последњих нереда првог јуна прошле године, улоге лопова додељене су Крајишницима, у скафандерима у саставу „специјалаца“, или у патикама, фармерицама и америчким мајицама као провокатори и уличне силеције.

Неке од ових препознао сам у Скупштини Србије. Сваком је врат бивољи и не знаш да ли боље туку главом или песницама. Прави су бич пролетаријата нове Уједињене левице.

ПИШЕ: Богољуб ПЕЈЧИЋ

И то је

СРБИЈА

Пише: Миленко ВУЧЕТИЋ

међународну подршку.

Људи су на ивици снаге и нерава због „динамичне стварности“ и желе стабилне друштвене и политичке прилике у којима неће живети од данас до сутра и у којима ће моћи да праве и дугорочне планове.

Под „стабилним приликама“ већина људи, због наслеђа савремене историје, подразумева чврсту и бар десетак година непромењену власт.

То је карта, са жандаром и црном дамом,

ЦРНИ ПЕТАК И ЈОШ

1.

Некада смо можда и били народ — историјски народ, порбољени народ, ослобођени народ, достојанствени народ, понижени народ, али народ у пуном и бескрајно богатом значењу тог појма — а сада смо само гомила.

2.

Скандалима, конфузијама и немирима као да нема краја.

Свуда око нас су истине које муте разум и од којих застаје дах свима сем нама.

Из полиције стижу драматична и очајничка сведочења о разним злоупотребама и махинацијама, чији је заједнички именитељ спрега власти и мафије.

Премлаћују се и деведесетогошњаци ако за њих неко, денунцијански или просто из злобе, каже тамо где треба и коме треба да су ненародни елементи.

Интервентне милицијске бригаде, састављене углавном од оних који Београд виде кроз шофершајбну милицијских кола или кроз мушице снајпера, узнемиравају породице опозиционих политичара.

Трговци оружјем отворено признају шта су, где, када, за кога и уз чију помоћ илегално куповали.

Царина крши законске прописе о средствима плаћања, и то по налогу свог директора, како би се, по свему судећи, створили простори за тајне финансијске фондове.

Државни врх је оптужен да располаже и уређајима помоћу којих се може бити саговорник с друге стране телефонске линије, а оптужбу износи директни набављач.

Привредни спекуланти и лопови блиски режиму, од којих су неки доспели и до најелитнијих центара моћи, узимају до краја под своје програм економске стабилизације и његовог несрећног творца.

Послницима се, уз помоћ оружаних формација, на крајње бруталан начин, у традицији стаљинистичких и нацистичких тиранија, ускраћује слобода говора.

Слави се и велича национална стратегија чији је циљ сукоб Русије и Америке, што значи да је наша једина национална стратегија, узме ли се у обзир шта би данас произвео сукоб Русије и Америке, изазивање светске катаклизме.

Војска се гура у тешку социјалну беду и драстично јој се смањују борбена готовост оном брзином којом се трансформише у професионалну и нестраначку војску.

Све ово, у чему само наивни не виде синхронизацију, смишља се и усмерава из једног центра, с намером да се друштвена нестабилност доведе до размера опасног хаоса и да се онда лупи руком о сто.

Процене да је време управо за такав потез, за неку врсту „меког“ ванредног стања и озваничења „председничког цезаризма“, имају, на жалост, реално утемељење у политичким и моралним кошмарима просечног грађанина, а вероватно, уз одређене уступке, који се наслућују у играма око мировног утлиматума, и значајну

на коју се сада игра. Скандали, конфузије и немири се, дакле, добрим делом намерно производе, и тек ће их бити.

3.

Наоружани терористи, који су, кршећи све постојеће законске норме и газећи по Уставу, упали у Народну скупштину и брутално онемогућили посланике да користе своја основна права, извршили су тешко кривично дело напада на суверенитет државе.

Сасвим је свеједно да ли су то били припадници неке фракција званичне полиције, припадници неке паравојне јединице или командоси неке друге земље.

По свему судећи, реч је о све три ствари одједном.

Полиција у Србији је, наиме, без обзира на очигледно достојање више струја у њој, највећа европска паравојна формација, с армијским оружјима и оруђима, а њен састав чине углавном држављани Хрватске, значи странци.

У нормалним друштвима, у оваквој ситуацији би интервенисале специјалне антитерористичке јединице, како би се заштитио државни суверенитет, чији су елементи и сви посланици без обзира на страначку припадност, и терористи би били похватани или ликвидирани.

нема нити може да буде вишестраначког система.

Свима је то, сада, дефинитивно јасно, сем делу опозиције.

Застрашујуће је, рецимо, када лидер Демократске странке Зоран Ђинђић изјави, непосредно иза бруталног напада на опозиционе посланике, да је ту реч о ремећењу кућног реда, као да је неко пустио јаче радио, или када функционер Нове демократије Војислав Андрић, непосредни сведок полицијског дивљања, мирно изјави да ништа није видео.

рао, крајње су проблематичне и опасне примедбе.

Посланик се, наравно, може критиковати због онога што говори, али када на њега, управо због онога што говори, јурну наоружани људи, без обзира ко су и шта су, а у овом случају су то били најамници противничке странке, критике те врсте су беспредметне, неукусне и срамне.

Оружани насртај на радикале у Народној скупштини морао се, једноставно, одвојити и од њиховог понашања пре тога, и од њихове

ЦРЊА СУБОТА

Наредбодавац оружаног напада на носиоце законодавне власти отишао би, у најбољем случају по њега, захваљујући институцији помиловања, на дугогодишњу робију.

Ништа од тога се, међутим, није десило, нити ће се десити.

Државни тероризам, као најопаснији вид насиља, као најтамније дно до кога нека држава може да доспе, улази у Србију на велика врата, и то без икаквог озбиљнијег отпора.

4.

Социјалистичка партија Србије је антицивизацијском, антидемократском, антинародном и антидржавном акцијом у Народној скупштини још једном ставила до знања да у Србији

Уз такву опозицију, Социјалистичка партија Србије ће, ускоро, ако јој се прохте, моћи и да јавно веша опозиционе посланике када гласније кину или прекораче време за реплику.

5.

Социјалисти би били најгоре што се Србији десило да нема демократа.

6.

Примедбе да су и радикали криви што је дошло до оружаног упада у Народну скупштину и да је господин Томислав Николић ипак прете-

укупне политике, јер се у Народној скупштини, чином уласка оружане јединице, догодило зло незабележено у историји парламентаризма.

У одбрани господина Томислава Николића, није, у овом случају, било места за „али“ и „међутим“ и с много симетрије, што на цео случај баца и додатну ружну сенку.

Од демократа, који су и прошлог лета, када су мучки батинани Даница и Вук Драшковић, издали саопштење слично саопштењу батинаша, тај стил „одбране“ је очекиван, али не и од осталих.

Опозиција је, све у свему, још једном показала да се лоше сналази у најидеалнијим приликама за офанзиву.

7.

Догоди ли се, икада на овим просторима Букурешт, то неће бити због Слободана Милошевића, већ због Зорана Ђинђића и сличних политичара.

8.

У петак је, у Народној скупштини, оружаним насртајем на легистимне носиоце законодавне власти, извршен напад на државни суверенитет, а у суботу је, уз незапамћен публицитет на државним медијима, одржана Конвенција тзв. удружене левце.

Иза црног петла сванула је још црња субота.

Суботњи скуп у Сава-центру је, и поред хуморне димензије због коришћења флоскула из ђачких писмених састава, и због кича у садржају и у форми, право суморно објашњење шта се, зашто и по чијем сценарију догодило у Народној скупштини у петак.

9.

Ми више нисмо заробљеници зла, како нам се до јуче чинило, ми смо зло, јер на све мирно пристајемо.

ДАХИЈА СА ДЕДИЊА

Пет су наши прешли њихове. Затворили коверат, у њега ставили све што су раније отворено говорили, и шепурили се два дана, тајанствени, важни, главни. Цео свет се питао шта је у коверти, Били и Борис не могу да спавају од бриге и радозналости, а Радован ухватио Љиљу под руку и у Женеу. Покретним степеницама право горе, ка врху. Мудро, сјајно, паметно, стижу оцене из Београда од Ђинђића, Коштунице до Милошевића, преко Грубача, а државници света затечени, не знају куда и како. Овако нешто, спрдњу и шегачење са свима, заједно, нико није предвидео. Наши задовољни, смеју се и чекају следећи ултиматум, да поново „питају народ“, Брану Црнчевића, Мому Капора, Ђога и Нога, и да напишу нову декларацију. То много воле, те декларације, пишу их широм земље од Сава центра до Пала и Њујорка, само трешти од декларација. Срби су ово и оно, хоће оно и ово, имају право на ово и оно, нема тога ко би све жеље попамтио и све захтеве из декларација испунио. Али, срећом, њима то није ни важно. Знају они да се то неће и не може остварити, нити их то много и интересује. Важно је храбро причати, писати, захтевати и у тој гужви решавати све своје финансијске, стамбене и коцкарске послове. Зато и пишу декларације, да одложе неминовну капитулацију, да поживе још коју Женеу на покретним степеницама ка горе, јер кад не буде декларација степенице крећу ка доле.

Кажу смејали су се на Скупштини на Палама када је читано Вуково писмо са поруком да прихвате мировни план. И лупали и звиждали. Баш као онда у Сава центру на Конгресу интелектуалаца. То ми се јако допало. Шта ће јадни са својим смехом да ураде када буду прихватили план, када буду урадили све оно чему су се смејали. Да ли ће Ђоге и Ноге и за то смислити декларацију, прогласити за национални интерес и остварени ратни циљ баш оно чему су

Пише: Даница Драшкович

се смејали. Сигурно хоће. неће их бити ни мало срамота.

А ко се задњи смеје, знате већ наставак.

Изван декларације запечаћене у коверти на Скупштини су се догађале сасвим друге ствари. Како нам прича један владика, стално присутан на скупштинама „Републике Српске“, они су чврсто одлучили да не пристану на мање од 62% територије Босне и Херцеговине са широким коридором кроз Посавину подељеним Сарајевом и територијалним изласком на Јадран. Одлучили су да ступе у рат са целим светом и да траже од Србије ултимативно да им се придружи. Уколико Милошевић одбије ултиматум, каже владика, генерал Младић са српском војском из Босне прелази Дрину, са циљем да, уз

помоћ Шешеља, Коштунице и Ђинђића, „ослободи“ Србију, смени Милошевића а Радована Караџића прогласи за председника Велике Србије. Шешељу су планирали ресор министра полиције, Ђинђић би постао премијер, а Коштуница министар иностраних послова.

Иза овог плана, каже владика, чврсто је стао врх Српске православне цркве, при чему су најгласнији владика тузлански Василије, херцеговачки Атанасије, сарајевски Николај, црногорски Амфилохије, будимски Данило и загребачки Јован.

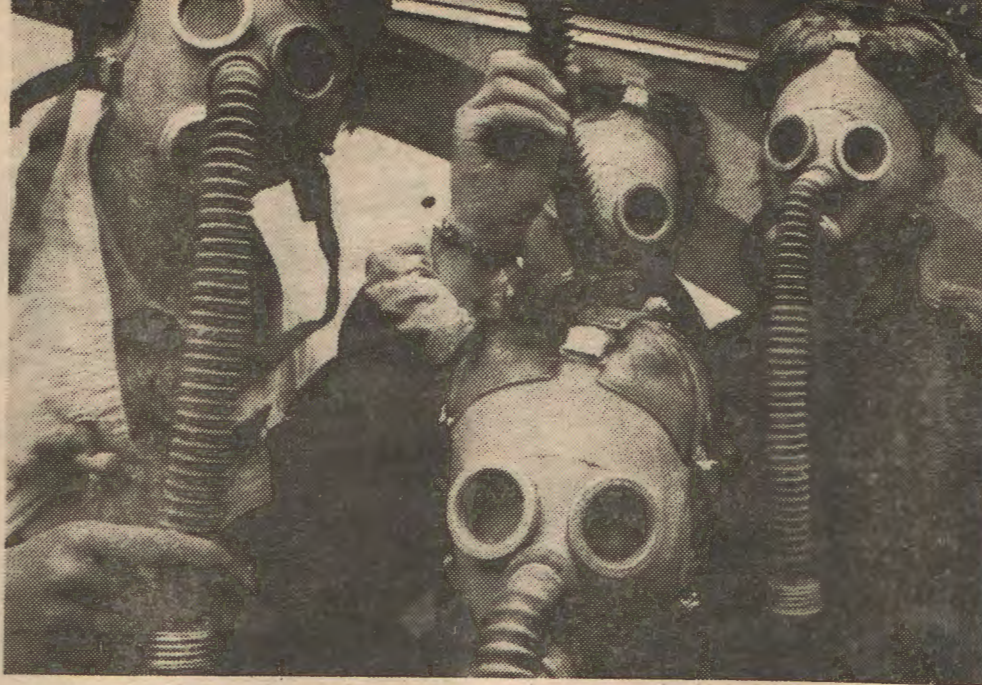
Поред Ђинђића, Коштунице и Шешеља план подржавају и у његовој изради су учествовали и Добрица Ђосић, Брана Црнчевић, Милорад Екмеџић, Рајко Ного, Гојко Ђога, Момо Капор, Милорад Перишић, Слободан Ракић. Заузет је став на Скупштини да се протерају са територија Републике Српске сви који нису православни, укључујући и оне муслимане који су током овог рата примили православље.

Владика је убеђен да Милошевић неће одбити ултиматум, јер му је војска, као и полиција у Србији пуна „четника“, који ће подржати браћу из Босне, када крену да ослобађају Србију.

У целом плану највише ми се свиђа онај део када скидају Милошевића. Свиђа ми се и то да пређу преко Дрине, да коначно завршимо грађански рат међу Србима. Јер, овога пута ми на својој страни имамо цео свет, а господа преко Дрине никога. Сами, са својом крвавом таштином и гусларским лудилом, биће веома слаб противник.

Слаба страна плана је онај део о подршци „четника“ „четницима“. Покушала сам да објасним владици да они нису ни четници ни партизани, него само несрећа српског народа. Ако су четници, откуд са њима Добрица Ђосић који каже да би и данас убијао четнике, или Зоран Ђинђић, или Коштуница који заобилази Равну Гору да не би прошао поред споменика Ђенерала Михаиловића, или Шешељ, чији посланици

нису гласали за Дражиног унука у Скупштини Србије са образложењем да то „зло семе не сме проћи“. Владика ме гледао, ништа није разумео, као ни ја њега и његово убеђење да ће се план остварити. Неразумевање између Цркве и народа у Србији је очито хронична појава.

СКУПШТИНСКИ ЈАСЕНОВАЦ

Све се враћа, све се плаћа. Догађаји у српској скупштини су добра лекција и за социјалисте и за радикале. Када су, све ове три године сложено вређали Српски покрет обнове, Вука и мене, хапсили нас, тукли и злостављали, нису ни сањали да ће се и њима исто догодити. Оргијање за скупштинском говорницом прошлог јуна, док смо ми непокретни лежали у самицама, не може проћи некажњено. Ни за једне ни за друге. Наравно да у садашњем сукобу подржавам радикале и њихову борбу за реч, критику, па ма каква она била. Речи нека говоре о ономе ко их казује, али не могу и не смеју бити заустављене ни под којим изговором. Двојни морал социјалиста који су уживали у сличним и горим речима на мој рачун прошле године у скупштини, и сами их изговарали подржавајући радикале, а сада када су упућене жени њиховог председника желе их зауставити као примитивизам, показан је као на длану целој Србији. Не може, господе левичари. Примитивизам је то што ви радите злоупотреба власти, медија, целог народа у приватне сврхе, за заштиту сујете једне жене. Ово што ради Тома Николић је демократија. Тако сте мислили и говорили прошлог лета останите доследни. А госпођа супруга председника, као и сам председник, нека сада мало слушају оно што смо Вук и ја и многи опозиционари слушали о себи са те исте говорнице. Тада није било полиције ни телевизије да нас брани. Вратило им се, вратиће им се, не само Николић него и моја самица, батине, полиција на вратима стана, све ће то имати. Не од мене или због мене, већ Бог тако хоће.

Опозиција наравно опет није заједно. Незапамћено дивљање полицајаца у сали Скупштине и холовима ничим нису ни покушали спречити. Преко стотину људи гледало је како два-три полицајца вуку посланика по поду, шутирају га ногама и чим стигну, а сви около стоје и гледају. Један радикал упорно, по десет пута говори

„видите шта раде, видите шта раде“, а сам и не помишља да притекне у помоћ свом посланику кога туку полицајци. На исти начин као што су десет усташа водили на кланицу хиљаду Срба у Скупштини је десет полицајаца могло иступи и избацили кога хоће, док сви гледају и чекају ред. То је менталитет народа који наш диктатор очигледно познаје и користи и ако се све заврши опет без одговорности или неког радикалног потеза опозиције, следећа жртва су демократе. Не могу рећи да се томе не бих радувала. Устручавају се сви да направе радикалан рез, напусте Скупштину или направе протест на улици, да не би то било протумачено као подршка радикалима, што не желе ни демократе а ни СПО. Неће да прихвате истину да се у овом сукобу не ради ни о радикалима, ни о Николићу, него о свима њима заједно, о њиховом интегритету и моралном и физичком који мора бити заштићен заједничком побуном. Не, не помишљају они на то, појединачно су сви задовољни што се то неком другом дешава, као и прошлог јуна, осуђују радикале заједно са социјалистима и услут се буне што је полиција нарушила „кућни ред“, како рече Ђинђић. Значи нема говора да ће осим кућног реда у Скупштини бити заштићено било шта од стране опозиције, а пре свих демократа, па морам рећи да злурадо и са нестрпљењем чекам да и они плате свој дуг. За све ове четири године неправне борбе са диктатуром у којој су демократе само подметали ноге опозицији (СПО-у) и рушили је када би год кренула у неку значајнију и могуће успешну битку. Мора им се вратити за све подвале, продаје, подметања, ситне трговине и за упорно јавно разједињавање опозиције. Вратиће се, ако не због мог бола у самици када су први пожурили да нас осуде и ограде се од „дивљања“ пред Скупштином, онда сигурно због печења са Пала и гробова породица, људи, деце, која не би погинула да је опозиција заједно и на време устала против рата, и заједничком листом на изборима реализовала у парламенту двотрећинску већину коју је добила у гласовима. Све то они нису хтели, и када им дође време страдања не знам ко ће их жалити. Ја сигурно нећу.

Иначе, инцидент у Скупштини направио је сам председник Томић. Јер, шта би се десило да није прекинуо Тому Николића. Ништа, госпођа би била љута и то је све. Чак и када је прекинут и избачен са седнице, а није хтео да оде,

шта би се десило да је Томић одложио седницу за уторак едмах а не после туче. Ништа. Био би мир и наставила би се седница. То они нису желели, хтели су да истуку, понизе и уплаше радикале, што су и урадили. Све планирано и са циљем. Томић је знао, као и сви ми, да после уласка полиције у Скупштину и туче посланика неће доћи до наставка рада Скупштине. Очито је и туча и полиција и нереди у Скупштини режирани филм за народ који треба да каже, баш је опозиција грозна а социјалисти су фини и културни људи. То је то.

СРП(А)ЊЦИ

У јулу левица се ујединила у ЈУЛ. Каква патетика. Декларација о уједињењу сва у стиховима о сунцу, светлости, енергији, слободи. О свему ономе чију смрт симболизује левица. Све напирлитано, романтично, упаковано са машинцом и понуђено на тржиште. Кома? Онима који их воле, неће, не гласају, не верују. У јеку расправе о телевизији, када опозиција која представља две трећине грађана нема ни минут простора у другом дневнику, ЈУЛ има више од десет минута. Све потанко, ко је шта рекао, а нарочито шта је рекла ОНА, није важно што никога не представља и што немају посланике у парламенту. Важно је да то воле ОН и ОНА. Владајућа породица. Народ је ту да гледа и слуша, нема шта да бира. Дан реч, специјалци упадају у Скупштину, туку посланике, вуку их по ходницима, цепају одећу, само зато што су поменули ЊУ. А морали су знати да она то не воли. Зто су за примитивизам, који ЈУЛ иначе осуђује, културно добили батине, нека се зна да је ЈУЛ не само сунчан него и културан.

Присутни у сали, представници 24 странке (Ју-ха-ха-ха), једва су је попунили иако има само стотинак места. Бројне и моћне те странке појединачно, овако уједињене чине велику силу. Оронули, уморни, истрошени, безуби, ћелави и изгубљени у стварности која припада другима, они упорно певају песму Брозу и прошлом времену (ех, пусто комунистичко) и изгледају као ванземаљци. А можда и јесу. Можда то што они желе и постоји негде у свемиру на некој планети где треба све њих и послати. И ове из Саба-центра и оне из Пјонгјанга, да тамо граде своје друштво, обожавају своје вође и вођине жене и децу, а ми да останемо и патимо се волећи себе саме. Разговарају о томе са Библијем.

Пре него што оду, хтела бих се прикључити буни против дахија коју је започела госпођа Марковић, идеолог овог пројекта левице. Она се жали јавно на дахију Шешеља, Мула-Јусуфа, и каже да се нада да ће његова тиранија проћи као што је прошла тиранија некадашњих дахија турског царства у Београду. Ја сам, као и она, у побуни целог света против дахија српских из Београда и са Пала, само што мој дахија није из Батајнице него из Толстојева 33. Није Мула-Јусуф него Кучук-Алија. Његово бестрање сам на мојим леђима осетила. И он воли да се бори са женама, са старцима од 90 година које туче по селима Србије, са глумицама, посланицама и женама политичара. Прави женски петко међу дахијама. Договорили се са том госпођом да кренемо као некад и да свако свога убије субашу. Она свог, ја мог дахију, и да очистимо Србију. Па да се радујемо.

КАФАНИЦА, СУДНИЦА, ЛУДНИЦА

ПРЕДСЕДНИК ИЛИ ШТРУМПФЕТА?

Велики водвиљ, са певањем, пуцањем и разним преварама који нам ових дана игра **Редован Караџић** затварајући декларације у коверте и отварајући разне варијанте тих декларација по белосветским агенцијама и бањама, нагло је, у петак, добио конкуренцију у српском парламенту.

Да ли се ради о конкуренцији или новом чину представе, политички умови у Српству васколиком се споре.

Забава у српском парламенту је почела на уобичајен начин. Овог пута је сам г. **Николић**, а не неки његов млађахни радикал изашао на говорницу да се натрља носа актуелним властима, а наравно и пре свега, г. **Милошевићу** и његовој ужој фамилији која се ових дана прославља новим радним победама. Мимо победа на ауто тркама и председничким изборима, фамилија се прихватила и медија, те кћи, до скоро мало позната, главноуређује нову радиостаницу СК-ПЈ.

Истина, за то је имао дебео разлог. Баш то јутро, „Политика“ је из „Дуге“, пренела чланак г-ђе **Марковић** о мушким и националним особинама радикалског председника. Г-ђа **Марковић**, је овог пута, скинула рукавице у којима обично пише и потегла ципелу, те штиклем ударила по глави. Уосталом, наслов „Ни Србин, ни мушкарац“ јасно сведочи о нивоу на који је ова расправа комуниста и радикала стигла.

Понет вероватно овако оштрим ударцима по етничко-сексуалном идентитету свог лидера, г. **Николић** је распалио по владајућој породици жешће него икада раније. Истина, заборавио је да је на дневном реду закон о телевизији те је гледе медија једино поменуто постављење г-ђице **Милошевић** на место радијског глудура. Остатак је био познат и тицао се велеиздајничких и осталих несрпских делатности г. **Милошевића** кога радикали виде не само у својству председника него и главног криминалца у Србији.

Намера, пак, г. **Николића** је била више него јасна. Он је покушао да направи што жешћи инцидент, јер је случај са млађахним радикалом који је мало провоцирао а мало подизао чашу воде да би је затим попио не изручивши је на г. **Томића**, већ помало падао у заборав а и суђења **Шешеља** као да су већ заборављена. Шта ћете, ако вам политика почива на сталној производњи скандала и ако публику презаситите, онда кад тад дођете у ситуацију да морате да их производите свакодневно јер ће вас иначе заборавити.

У почетку је, ипак, изгледало да му то неће поћи за руком. Г. **Томић** га је упорно опомињао да се држи дневног реда и да не вређа владајућу породицу. Затим је почео да му одузима

*Након што је **Мира Марковић** назвала **Шешеља** „ни Србином ни мушкарцем“, па чак и овдашњим **Мула Јусуфом**, било је само питање времена и начина на који ће радикали узвратити.*

Пише: **Милан БОЈИЋ**

реч. Употребљавам трајни облик јер је процес богами потрајао.

Томић, наима, има обичај да шефовима посланичких група, без обзира што га Пословник на то не обавезује, толерише да говоре неограничено и када год хоће, чак и током начелних расправа када на то немају неко посебно право.

Изгледало је, дакле, да ће **Томић** мало да чантра а **Николић** да мало говори, док му не досади.

Али, **Томић** је показао несвакидашњу упорност да **Николићу** одузме реч. Да ли је тиме покушао да искаже верност владајућој породици, или је и на њега чланак из „Дуге“ деловао као сигнал за ватру али са друге стране, или су умор и петонедељно заседање учинили своје, тешко је рећи. Сва је прилика да је све заједно утицало да **Томић** покаже одлучност и прекине седницу на пола сата када **Тома** никако није хтео да сиђе са говорнице.

После нешто више од пола сата окупили смо се у сали и опет затекли исту слику као и

пре прекида. **Томић** је седео за председничким столом, а **Николић** се већ ослањао на говорницу. **Томић** је тада прибегао најоштријој мери коју му Пословник омогућује — одлучио је да га одстрани са седнице. Како социјалисти ионако имају већину то није био никакав проблем, али ме је од **Томића** ово већ изненадило. Као да је и пре паузе постао решен да више не толерише радикалску забаву. Сада је, после паузе, био већ одлучан да оштрије удари. Да ли је у међувремену консултовао зграду преко пута никада нећемо сазнати, али се чинило као да јесте.

ИЗМЕЂУ СЕСТРЕ И МАЈКЕ

Николићу, наравно, није падало на памет да напусти салу и **Томић** је пошто је ионако већ било скоро један када се и иначе даје пауза, одлучио да да паузу до пола три.

Камере су престале да снимају г. **Николић** се са својим посланицима ушанчио у сали бојећи се, са правом, да ако оде на ручак, после ручка, уместо десерта, затекне на вратима припаднике обезбеђења који га не би пустили на траг у салу. Овако, препустио је њима да га из сале избацују.

У почетку, обезбеђење није реаговало. Тек пред пола три, када су се посланици на једвите јаде почели поново да враћају у салу, јер како заседање одмиче тако су паузе спонтано све дуже и дуже, на мониторима интерне телевизије, који у ресторани и на још по некој месту, али онако шкрто бирократски и цицијашки покажују збивања у сали, чула се вика и псовање.

Пошто је камера непокретна и показује салу у целини, нејасно из ракурса камере се видело да су радикалски посланици окружили свог шефа и да спречавају обезбеђење да га истера напоље штитећи га својим телима. Обезбеђење је, пак, покушавало да их једног по једног однесу растрпавајући тиме гомилу око **Николића**. Мимо радикала у сали се у том тренутку нашло још десетак опозиционих и десетак социјалистичких посланика. Већина је гужву само посматрала, а неки су се потрудили да се и сами мало погурају са обезбеђењем.

Одмах смо полетели горе, ми смо Срби па волимо гужву, но затекла су нас затворена врата сале у коју обезбеђење није пуштало нас, новопридошле. Понекс од нас је добио и по коју ђушку колико да се зна да је ово и даље

полицијска држава, а страдали су и неки новинари.

Конечно, појавили су се потпредседници које је обезбеђење, изгледа по наређењу са вишег спрата на коме се крио **Томић**, пустило у салу. Тамо су затекли г. **Николића** који је, изгледа од умора и врућине, колабирао, како лежи на столу. Убедили су га да наставка седнице неће бити пре уторка и он је, видно блед и уморан изашао из сале. Према исказима неких од посланика који су били у сали обезбеђење је чак имало и пиштоље, а гомилама камера и касетофона окупљених новинара су се изручивали детаљни описи насиља у сали.

Атмосфера је наставила да се прегрејава па су се докачили један опозициони и један социјалистички посланик. Опозиционар је социјалисти поменуо мајку, овај њему сестру или штогод слично и опозиционар је замахнуо чашом, која је, на срећу, а неко ће рећи на несрећу, промашила социјалисту. Кафаница судница, лудница је дефинитивно добила свој сценски облик.

Томић се конечно сетио да позове шефове посланичких група на консултације, са којих су они дошли видно незадовољни, јер се ни сами нису могли сложити шта да се ради. **Вук** је, наравно, одмах тражио главу министра полиције, **Бинџић** је маневрисао а стари догматски легалиста **Коштуница** је тражио формирање анкетног одбора који би истражио скандал. Социјалисти су то глатко одбили, шефови су се вратили још једном да проконсултују своје посланичке групе и вратили се до **Томића**, где су се сложили да се нису сложили. **Николић** наравно није ни долазио. **Томић** се, по праву пут после паузе, око пет сати, спустио у салу у којој су остали само социјалисти и демократи и најавио наставак седнице у уторак.

Завеса је пала. На овај чин, наравно.

Прво што човеку, у оваквој ситуацији дође јесу утисци. Тек када их среди почне да размишља. Оно што ме је највише запрепастило у догађају је употреба силе.

Томићу то наиме, није ни најмање требало. Све што је требало да учини је да у пола три сиђе у салу и констатује да је **Николић** није напустио. Ако би он остао упоран после пар позива да изађе, **Томић** је могао да прекине седницу и најави наставак заседања у исти тај следећи уторак за који га је и заказао. Како је то нова седница — седнице по Пословнику трају само током седмице — **Николићев** „дрвени картон“ не би важио у уторак — и он ипак не би морао да викенд и кусур логорује у скупштинској сали. Ако би у уторак поновио инцидент, **Томић** би могао да га поново искључи, а ако ни тада не напусти салу да одложи састанак ad Calendas Graecas што ће рећи, за рецимо, крај септембра.

БЕЗРАЗЛОЖАН УСПЕХ

Социјалистима је ионако свеједно, седницу је заказала опозиција. Она је желела да промовише — што је најбоља реч јер шансе да их изгласа нема — своје законе о телевизији, информисању и изборном систему као и **Бинџићев** пакет економско-својинских закона. Опозиција је имала, суштински интерес да добије недељу или две заседања и, наравно, директног телевизијског преноса, на коме би могла да јавности изложи оно за шта се од првих демонстрација јуна 1990. залаже — свој концепт слободне телевизије и информисања, изборног система и економско-својинских односа. Ово ванредно заседање, узгред прво у невеликој

историји српског квазипарламентаризма који је заказала опозиција, јер до сада ни једном није имала довољну трећину посланика да га закаже, требало је тако да буде демонстрација политичких способности оних који су га заказали и који, ипак, имају за собом скоро 500.000 гласова више од социјалиста.

Социјалисти, дакле, нису имали никаквог разлога да ово заседање успе. Напротив, било им је довољно да неколико пута одложе седницу све до вечног одлагања, а за то би, наравно, били криви радикали који би се показали као вероломни, јер су у заједнички договор око заседања са остатком опозиције ушли тврдећи да и њих занима борба за овај систем закона. Радикали би испали главни кривци, а ми сви остали жртве њихове агресивности и себичности док би социјалисти могли да слежу раменима и добацују: „Ето, ми смо у сред лета дошли да вам чинимо чапрас диван на вашој политичкој промоцији, ама шта ми можемо када ви не можете да се договорите ни шта хоћете, а камоли да то спроведете!“

И, уместо једног оваквог маркетиншки успешног растурања седнице, социјалисти су одлучили да силом избаце радикале из скупштинске сале. Како се **Томић** све време крио по првом спрату, где му је канцеларија, развила се јака сумња да он са увођењем полиције и није био упознат. Слично се догодило и током претходног инцидента када се већи број полицајаца у цивилу појавио у згради да би на протесте опозиционих посланика био дискретно повучен. Неки, који су се докопали **Томића** тврде да је, чак, био збуњен.

Ипак, мени се не чини тако.

Можда је, заиста, оперативно наређење да се приступи акцији издала чувена секретарица скупштине г-ђа **Петковић** звана „Штрумпфета“ али је било сасвим јасно да је **Томић** још пре критичне паузе решио да промени лист.

Зашто?

Лако се може понудити објашњење „на прву лопту“ и тумачење наћи у природној наслности режима која кад тад, у напетим ситуацијама, мора да провали, иако се он пресвлачи у разне коже и разне **Томиће**. Држим, међутим, да се ово објашњење може применити са-

мо на саму полицијску операцију, на начин како су посланици брутално изношени из сале и како су остали спречавани да уђу у властиту Скупштину. Одлука да се подступи тако настала је, чини ми се, из много озбиљнијих разлога.

Наиме, а после инцидента у савезној и у црногорској скупштини, у то више не може бити сумње, опструкција односно дејструкција парламентаризма је постала политика Српске радикалне странке. Избор је доста логичан. Режим је полицијом и кртицама покушао да после развода Франкенштајн коалиције уништи радикале. Радикали му за узврат, уништавају основе легитимитета и легалитета. Радикалима се, осим тога, жури. Мир се примиче и ако до неког хаоса у земљи не дође током следећих годину-две какав такав споразум у Босни ће се постићи и радикалима ће преостати једино да скупљају гласове међу протераним Судетским Србима што је тужно политичко предузеће.

ТРИ ДАНА ЧУДА

Изгледа, међутим, да је ужурбано радила и социјалистичка линија командовања што на први поглед може деловати необично. Наравно, **Милошевић** није наредио употребу силе да би се бавио кварењем задовољства опозицији на њеном првом промотивном ванредном заседању. Таквим глупостима се он не бави и за то, уосталом, има своје посланике. Он је, верујем, наредио да се покаже одлучност а ако треба и сила у одбрани легалитета и легитимитета оних установа које му радикали и нападају. Савезну скупштину су му већ онеспособили, а сада је дошла на ред и република. Борба се, дакле, морала прихватити. Очигледно ударац иде прво на слабији крак ратног лобија, овога са ове стране Дрине. Ту се мора показати максимална одлучност ако не и суровост, јер њему не само да се не сме допустити да угрожава ауторитет **Милошевићеве** власти већ се мора и егземплярно казнити како би се јачем, прекодринском краку ратног лобија демонстрирала сила и аутентична снага одлуке да се иде на завршетак рата.

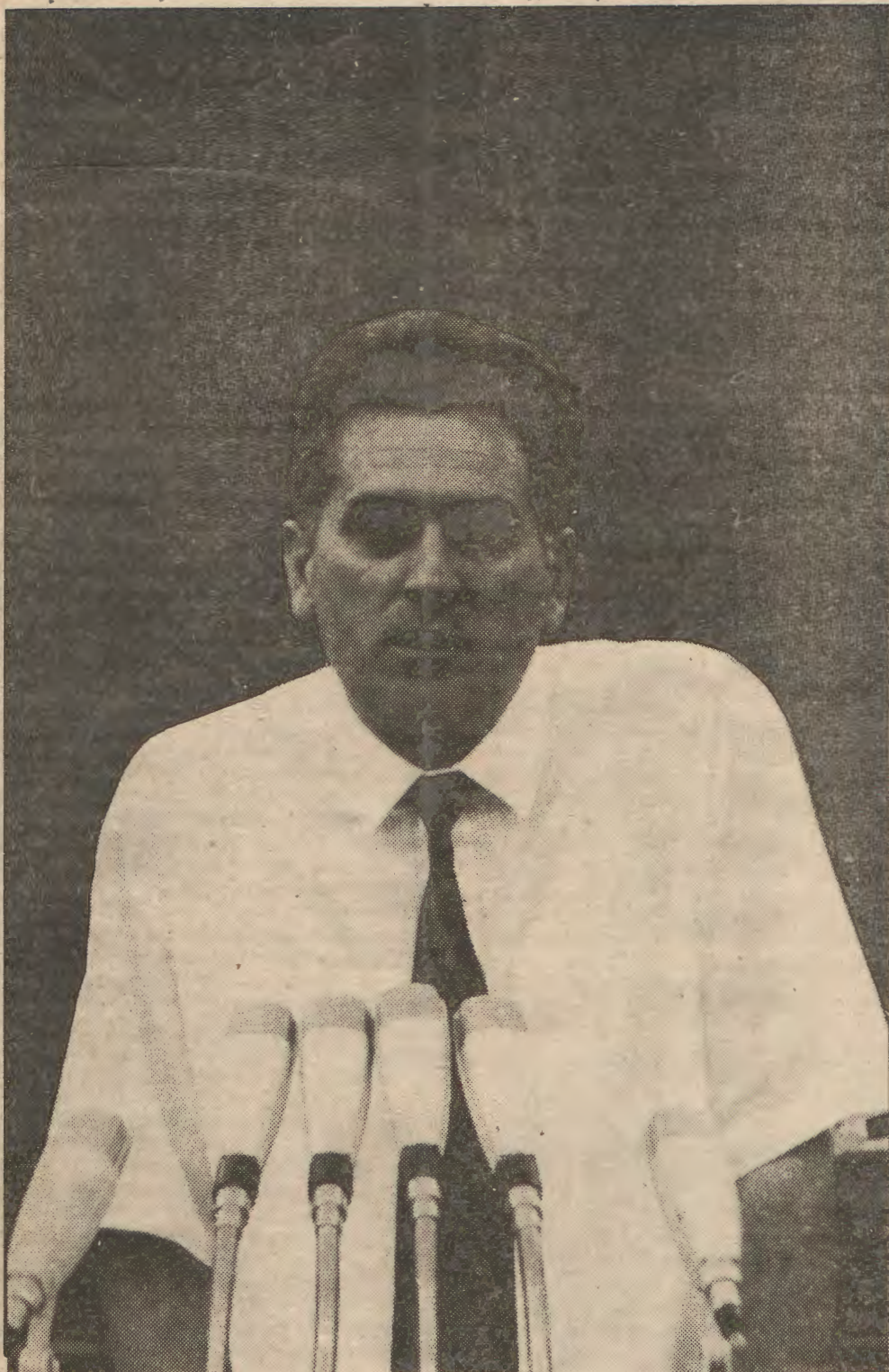
Милошевић савршено зна да је још далеко од победе или бар потпуне контроле над снагама које је сам пробудио и организовао пре седам година. И унутар његовог сопственог естаблишмента он наилази на јаке отпоре. Ако допусти да противник некажњено дела његова слабост ће бити још уочљивија и, наравно, поново се у међународном фактору може појавити идеја да се ипак **Милошевићева** карта може заменити неком другом или у самој земљи појавити јака подршка ратном лобију.

Радикали су, наравно, за тренутак добили и поен и симпатије, бар опозиционе јавности. Међутим, рачуна, са правом, **Милошевић** „свако чудо за три дана“. Они који су стварни носиоци политике настављања рата не налазе се међу тим бирачима. Они познају само језик силе и **Милошевић** им њиме говори. Савезништво, мада невољно и очајничко, оних које је увалио у овај ужас ионако има. Они њега не брину. Брину га они други, а њих мора или да натера на послушност или да порази, јер су настали из истог склопа посредовања друштвене моћи као он и немају никакве скрупуле и етичке препреке.

Завршне рунде овог меча су, дакле у току. Остаје нам само да их посматрамо јер се воде на стадиону на коме нисмо тренирали.

ТОМИСЛАВ НИКОЛИЋ, ШЕФ ПОСЛАНИЧКОГ КЛУБА СРС У СКУПШТИНИ СРБИЈЕ

Треће ванредно скупштинско заседање сазвано на захтев 110 посланика опозиције, који су предложили закон о Радио-телевизији, прекинуто је након упада Интервентне бригаде припадника МУП-а Србије у скупштинску салу и након пребијања посланика Српске радикалне странке. И не само њих. Све се десило у паузи скупштинског заседања, из чега се види да је сценарио унапред припремљен: у салу је упало око 60 непознатих људи „униформисаних“ обучених у спортску одећу, са торбицама око паса, у које су сместили ножеве и пиштоље. Закључали су иза себе скупштинска врата, а по крицима који су се из сале чули могло се наслутити да се над посланицима СРС који су били у сали врши права егзекуција.

Демонстрација силе и моћи Слободана Милошевића председника Србије трајала је пуних сат времена.

Епилог: неколико повређених посланика и прекинута седница. О овом парламентарном преседану и извргавању парламентаризма у Србији, о агресији на посланике, о томе ко је дао налог за упад специјалаца у скупштинску салу, о нарушавању суверенитета Скупштине, о угрожавању физичког интегритета посланика говори Томислав Николић, шеф посланичког клуба Српске радикалне странке.

Разговарала: Благница СТОЈАНОВИЋ

ОД ДАНАС

Председник Скупштине, г. Томић тврди да није знао шта се дешава у скупштинској сали, да специјалци МУП-а Србије пребјају посланике СРС. Ако он о томе није ништа знао, по чијем наређењу је изведен напад?

Чим је напад отпочео, Драган Тодоровић је отрчао код председника Скупштине, обавестио га шта се у сали дешава, а овај се правио наиван. Било је прошло пола три, а наставак је био заказан за пола три. Шта је чекао, зашто није сишао у заказано време?! Обраћајући се Тодоровићу, Томић је рекао: „Ма не знам, Драгане, шта се то дешава, ја се баш спремам да пођем на седницу!“

Напад је организован од стране председника Србије Слободана Милошевића. Не могу да поверујем да неко у овој држави има толику моћ да мимо знања Слободана Милошевића пусти наоружане полицајце у Народну Скупштину где седе ненаоружани посланици.

Шта Закон предвиђа, ко може да уђе наоружан у Скупштину Србије?

У Скупштину Србије нико не може да уђе наоружан. Посланицима одузимају пиштоље на улазу, онима који носе пиштоље, наравно.

Ствар је у томе што ми немамо право скупштинско обезбеђење. Ја под скупштинским обезбеђењем подразумевам оне који споља чувају Скупштину и оне који унутра брину да не дође до пожара, до пуцања водоводних и електричних инсталација и сл.

Како је тренутно скупштинско обезбеђење?

То је јединица МУП-а Србије која под фирмом обезбеђења Скупштине једва чека када ће затребати владајућој странци да скочи на посланике. Тада им у помоћ долазе потпуно непознати људи, људи који нас мрзе јер су, вероватно, лако обучени и задорени. Ко зна шта се има каже пред акцију!

БРОЗ ОПСЕСИЈА

Да ли ће овај криминалан препад милиције на посланике повући за собом и неке оставке? Чије оставке ћете ви затражити?

Не тражим оставку ни министра унутрашњих послова, ни председника Скупштине, ја тражим оставку председника Републике, јер ово што се десило не дешава се у нормалним, демократским државама.

Ја сам тражио реч због тога што је Српска радикална странка са говорнице Скупштине била увеређена од стране једног посланика СПС-а. Председник није смео да ми дозволи да говорим. Прекидао ме после сваке реченице, давао паузе. Чекао сам да истекну две паузе и после сваке се појављивао за говорницом. А онда је председник Томић, након консултације са врхом СПС-а, то је било очигледно, јер у 14.30 у Скупштини није било ни једног посланика СПС-а, иако је наставак седнице био зака-

зан за 14.30, по наређењу Слободана Милошевића, одобрио упад милиције.

Ако наоружана милиција може у Скупштини Србије тако да млати, шта ми обични грађани можемо да очекујемо на улици, у свом стану, на послу?

Нас су могли да млате, чак и да убијају, у тој гужви могао је неко да ме убије, да се изгуби и да се никад не сазна ко ме је убио. Уместо електричног пендрека могао је да буде нож, завртање крагне могло је да буде ломљење врата... Они треба да знају да се не бојим за себе, физички. Чини ми се да сам све послове у животу већ обавио. Остало ми је само, а волео бих да обавим и тај последњи посао, да ја будем тај који ће да смени Слободана Милошевића. Мој председник др Шешел или ја, није важно, али да га ми испратимо на заслужени починак.

Они, ако тако дивљачки могу да нападну посланике у Скупштини, наше породице, наши гласачи и сви остали могу да очекују најгоре на сваком ћошку.

До сада, увек сам ишао сам, а од сада — у пратњи. И одсада први ћу да пуцам кад' ме неко буде напао! То можете слободно да објавите. Више ни са ким' нећу да разговарам ноћу.

Ово је квази-демократија, ово је драстични повратак комунизму, потпуна рестаурација комунизма.

За све је крива та ружна жена, та сподоба која се назива Мира Марковић...

Има ли смисла говорити о нечијој лепоти? Има, Ви сте једна лепа жена.

Мени то, ето, ни мало не смета...

Мири Марковић карактер је примерен спољњем изгледу. Мислим да она мрзи цео свет, све изузев комунизма, комуниста и Јосипа Броза. Њена опсесија је Јосип Броз-Тито и ја очекујем да она ускоро изјави да је Титова ћерка, пошто јој се ионако не зна ко јој је отац.

А не зна се ни ко јој је муж — она се презива Марковић, а овај што је са њом Милошевић.

Ово што се десило јесте почетак последњег чина. Сада остаје само ми видимо шта ћемо да радимо.

Имате ли неки план?

Српска радикална странка се неће враћати у Народну скупштину, у Скупштину у којој можемо идући пут да очекујемо смрт. Шта бисмо у тој Скупштини радили? Да амандманима поправљамо блесаве законе СПС-а, законе против којих је комплетна опозиција, законе којима не дају ни закон да се промени, кривични закон за који одређују време од пет минута за дискусију, кривични закон којим одређују да ће свако ко по злу помене Слободана Милошевића ићи три године у затвор.

Значи, немамо шта да тражимо у Скупштини Србије?

Прелазите на ванпарламентарни вид борбе?

Апсолутно! Трибине, митинзи, конференције за штампу, натписи у новинама... Тако ћемо сачекати врелу јесен у којој ће народ, сасвим из-

весно, оборити социјалисте са власти.

Сигурни сте у такав развој догађаја?

Металски комплекс је у растројству, пољопривредници, сељаци су поново преварени, динар још нису добили нити ће га добити за пшеницу. Штампана се „двадесетица“. Кажу да Срби у Босни морају да потпишу план да би се скинуле санкције, а с друге стране кажу да смо сад под санкцијама потковали динар златом, да смо добили конвертибилну валуту, цене већ седам месеци мирују, нису ни за један посто отишле. Па што би нам скидали санкције кад смо пре санкција имали инфлацију и лош живот?!

Ово је држава контраверзи. Ја знам да се програм СПО, национални, и наш разликују у неким сегментима, али ја од програма за који сам се везао не желим да одустанем. То је био програм који је некад спроводио и Слободан Милошевић.

НИСМО НА ЦЕДИЛУ

Некад сте га подржавали, а шта данас мислите о политици Слободана Милошевића?

Милошевић и СПС су саме у последњих месеца дана направили три кривине у националном програму и поломили су на тај начин српски народ који трчи за њима.

Слободан Милошевић је поверовао да ће га Американци оставити вечно на власти, а они га лепо изиграли, увукли га у рат, разбили Југославију, он истерао Републику Српску и Српску Крајину из Савезне Републике Југославије, а сад Американци желе пошто-пото да га откаче зато што више није играч за њих. Не знам како су и до сада могли да рачунају на њега, они се барем научно баве политиком и могли су да виде да је то човек коме је самоубиство у генима, у крви, у породици. Кад би дао Бог да и Он изврши самоубиство — то би било најбоље за цео српски народ.

То је човек који седи у свом дворцу преко пута Скупштине, верујем да не иде ни кући јер нема за шта да иде. Син му је на тркама, жена на партијским ћелијама, верујем да није појео људски ручак од како је Председник. Разни сезизи га извештавају шта му народ ради и убеђен је да му народ лепо живи — зато што он лепо живи, убеђен је да му народ лети авионом — зато што он из Београда лети авионом, наравно кад затражи дозволу УНПРОФОР-а да му авион узлети...

Време је да се Србија захвали Слободану Милошевићу за све оно што је учинио, а ми ћемо по доласку на власт у коалицији са неким, јер не ваља да једна партија сама влада, отворити парницу против Социјалистичке партије Србије и против председника Србије Слободана Милошевића. Даћемо му прилику да се брани а ми ћемо износити оптужбе. А не би било лоше и кад би га Американци извели пред међународни суд за ратне злочине. Било би добро да и тамо докаже своју невиност, а не да

ПУЦАМ ПРВИ

се пере тако што издаје српски национални интерес.

Ваша странка је до сада многим судила, али још нико не није пресудила?

Српска радикална странка је о многим изрицала суд, али Милошевићу ће да суди. А пресудиће му народ.

Да ли ће и остале опозиционе странке имати заједнички став по питању напуштања Парламента?

Богољуб Пејчић ми је испричао да га је звала Дана Драшковић и да му је рекла да не остави Радикале на цедилу.

Добило смо генералну подршку СПД, Војислав Коштуница је био код мене и рекао ми да имамо апсолутну подршку ДСС-а, господина Ђинђића нисам видео, али двојица његових посланика су за време туче изванредно реаговали, нису се тукли али су били жестоки у повицима на милицију која нас је тукла...

Изгледа да нисте сигурни у подршку Демократске странке?

Не знам какав је план Зорана Ђинђића, али мислим да је време да и он схвати неке ствари и почне да се бави правом опозиционом борбом, да више не лавира лево и десно, да се више не улагује властима јер њима се не вреди улагивати.

Знате из сопственог искуства?

Ми им се никад нисмо улагивали, сарадња је била само у домену остваривања заједничког националног интереса.

Зашто су посланици СРС остали у сали када се гласало о Вашем удаљењу, зашто сте им дали кворум за такву одлуку?

Зато што је било много важније да изгласају одлуку коју не могу да спроведу...

Дакле, ипак је у питању Ваш смишљен план?

Тог часа је све смишљено. Да смо изашли и да им нисмо направили кворум не бисмо доказали да су спремни да нас победу. Рескрирали смо да нас премлате, да нам сломају кости, међутим ми смо радикали храбри и нас нико не може да уплаши, а нарочито ова власт. Та милиција нас је тукла потпуно свесна да чини погрешну ствар. Замислите тог из Книна с којим сам ратовао и бранио му кућу, а који ме је сад туклао?! Како је то наређење, како га је примио и којом вољом је млатио палицом око себе. Ја му не бих био у души. Да ли он мисли да ће да умире и да ће Бог да га пита шта је све радио.

ГОЛИ ОТОК

Да ли би дошло до овог усијања да господин Шешељ није поредио своју и лепоту госпође Мире Марковић, рекавши да док је Мире Марковић на политичкој сцени Србије — он никад не може бити најружнији политичар у Србији? Да ли је све потекло од ове увреде Председникове супруге?

Прошле године смо ми заборавили на опасност која се зове СКПЈ и пренули смо се тек код септембарског пуча у Бања Луци, који је изведен уз потпуну сагласност СКПЈ и СПС-а. Тад смо видели да се ствари ваљају преко брега, а у предизборној кампањи приметили смо да СКПЈ има скоро исто време за промоцију на ТВ као и СПС. Избором владе видели смо да комунисти долазе на власт у Србији.

Ту су и друге афере Мире Марковић: кога она помене од социјалиста — тај нестаје са политичке сцене.

Мира Марковић води Србију, Слободан Милошевић се игра неког аге али оног што замишља да јесте. Постао је палучић и жена му

обавља све државне послове. Код његове жене се иде на рапорт, најјачи људи У СПС-у су они који су присуствовали промоцији њене књиге, Радмило Богдановић и Клапа, она је преузела скоро све медије који су државни или у друштвеном власништву у своје руке, у првом реду ТВ-Политику на којој су забранили појављивање Војиславу Шешељу само зато што је рекао лоше ствари о Мири Марковић. Па, нека и она дође да каже лоше ствари о Војиславу Шешељу и нико јој неће забранити да се више појављује. Отворено комунистички листови постали су „Вечерње новости“, а захваљујући интимној вези Драгана Хаџи Антића са Маријом Милошевић то исто је и дневни лист „Политика“, „Политика експрес“ нема више шта да нам каже јер је комунистичка новина... Није инцидент настао зато што се не зна ко је лепши, Војислав Шешељ или Мира Марковић, већ зато што комунисти не могу да трпе оне који им непрекидно говоре да не ваљају, оне који имају другачије мишљење и који имају храбрости да то мишљење супротставе социјалистима, без обзира на последице. Они мисле да је ово послератно време кад се терало на Голи оток, заборављају да је Голи оток био само за комунисте, а да ми нисмо комунисти. Они мисле да могу ноћу да позвоне на врата и да одведу човека — тако и одводе многе људе, а ја им кажем да не покушавају са радикалима тако да се играју. Ми смо и сада били спремни за случај да нам неког убију да позовемо све општинске одборе и да их обавестимо шта се десило. Да сте били у сали, да сте видели ту клиницу, то је сцена из хорор филмова. Видео сам рат, свашта сам доживео, али чини ми се да нисам видео тежу сцену у животно. Неки су наши посланици почели било да плачу, мушкарци. На Мирослава Дерету су тако утицале те сцене да је изјавио: „Ја сам до сада био голуб, дружио се са интелектуалцима, издавао књиге, лепу реч писао, ал' од данас сам постао јастреб!“. Кад је то принудило једног таквог Дерету да ово изјави пред ТВ-камерама, можете мислити шта се то у њему преломило у тој сали. Да смо били мало слабији — све би нас премлатили и ја скрећем пажњу осталим опозиционим странкама да је тешко тући се са социјалистима, али да они нису непобедиви. Треба само мало више срца. Данас Радикали, сутра поново СПО пошто они имају мерак на СПО, ДСС,....., али ја вам кажем: било кога да покушају да млате иза затворених врата — ми ћемо та врата разбити и улетети да бранимо посланике.

Чак и ако милиција нападне социјалисте?

Чак и онда, јер ми бранимо посланике и не бранимо их по страначкој припадности. Бранимо принцип.

Зашто је забрањено поменути име Мире Марковић у Скупштини Србије, да није она, како неко рече „света крава“, да се у њу не сме дирати?

Она јесте крава, али није света и о њој треба да се прича.

Председник Скупштине прекида сваког ко је помене?

Председник би, изгледа, смео да дозволи да се говори о Слободану Милошевићу, а не сме да дозволи да се говори о Мири Марковић. Поменем Милошевића — председник Скупштине оћути, поменем Миру Марковић — кажем да је Слободан Милошевић пренео власт на Миру Марковић, а председник ми одузме реч и ја то не могу да схватим. Ако је Мира Марковић главни идеолог СКПЈ, ако је јавна личност — зашто је потребно да је штити председник Скупштине. Нико мене не штити, и

не треба да ме штити од Мире Марковић кад она пише о мени и Војиславу Шешељу. Ми никада нећемо тужити некога због онога што изговори о нама, то су глупости, питање је да ли је то истина и да ли вас се то дотиче или не. Мене се не дотичу никакве глупости које многи пишу о мени. Ја сам радио 18 година у грађевинарству, радио сам на прузи Београд-Бар, на регулацији корита реке Требишнице, све су то били озбиљни инвестициони подухвати, тунели, мостови, бране, радио сам неколико година у једној великој фирми у Крагујевцу као шеф одсека за инвестиције и прешао сам у комунално предузеће које је у свом саставу имало гробље. Многи су мислили да ће да ме повреде тиме што ће рећи да сам гробар. То на мене никакав траг није остављало, чак сам са говорнице увек подсећао: „Живот је кратак, ја то најбоље знам, радио сам на гробљу“.

НИГДЕ НИСТЕ СИГУРНИ

Шта ће се десити уколико опозиција, због нарушеног суверенитета Парламента и угрожености посланика у њему, јединствено напусти Парламент? Постоји ли могућност блокаде рада Парламента?

Социјалисти не могу да кажу да им блокаду врше они који су у мањини.

Радикали се дефинитивно неће враћати у Скупштину?

Ми смо напустили Парламент и више се тамо нећемо враћати. Ако и остале странке то исто учине, остаће их 127, колико их је било када су бирали председника Скупштине.

Рачунате да ће посланици Нове демократије остати до краја са социјалистима?

Сигуран сам да ће остати зато што су у питању рзгранати пословни интереси. Нова демократија не намерава да постоји као политичка странка, изузев ако од овог уједињења са СДП центра Милошевић не жели да направи групацију коју ће фаворизовати државни медији.

Нова демократија је грех Вука Драшковића, и треба му замерити што им је дао толико посланичких места.

У Новој демократији су све људи који се баве крупним бизнисом и у структуре власти увукли су многе своје људе.

Бављење политиком за Нову Демократију првенствено је борба за материјално богаћење, а права политика за њих је глума. Глумили су три године опозицију, а онда их је Милошевић одједном све, као на гајтану, повукао у власт.

Дакле, верујте да ће Скупштина наставити да ради?

У Скупштини опозицију ни до сада нису уважавали, што би нас сада уважавали, па да кажу да Скупштина због нас не може да ради. Наставиће ова Скупштина да ради јер Милошевић неће смети да распише нове изборе. Треба му 60 дана за изборе, а за то време програм ће да падне. У септембру — октобру на улицама ће се наћи металски комплекс, сељаци... Динар ће отићи у аут, златници су превара.

Милошевића очекује врела јесен. Овим нападима на посланике којих ће изгледа бити све више, убиствама преко ноћи, посебно људи који су са њима сарађивали и који су постали богати преко ноћи захваљујући примарној емисији и сарадњи са власти, свим тим догађајима само убрзава оно што ће неминуовно доћи.

Криминал је ушао на велика врата, а инспектор МУП-а кад отвори душу открије да ви нисте више сигурни на улици. Уосталом, ако СКПЈ има 500 људи који носе милицајске уни-

ПРЕПОЗНАТИ

Међу онима који су највише тукли посланике у Републичкој скупштини препознати су: РИСТИВОЈЕВИЋ МИЛАН (из II чете I батаљона бригаде милиције са Бановог брда), МИЛОЈЕВИЋ ЗОРАН (иста јединица) и ВУКСАНОВИЋ НИКОЛА (иста јединица). Већ овај податак говори о томе да немају никакве везе са скупштинским обезбеђењем. Чак штавише да им је централа иста она бригада која је тукла Даницу и Вука прошле године и невине људе по Тргу Републике 1991. Један наш саговорник из полиције тврди да је та бригада и основана 1990. са искључивим циљем да одбрани неке државне и партијске институције и за борбу протов опозиције. Броји око 500 људи.

Наш извор, који је желео да остане анониман, а који је и сам до недавно био припадник те јединице, тврди да је за ове „батинаше“ у самој згради Скупштине надлежан ФИЛИПОВИЋ БОРИВОЈЕ (инспектор из поменутог I батаљона бригаде са Бановог брда). Међутим, он ништа не чини на своју руку. Његов директни претпостављени је ПЕТКОВИЋ СТОЈАН из исте бригаде, а ПЕТКОВИЋЕВИ претпостављени су ШЉИКИЋ ЖИВКО и МАКСИМОВИЋ ИВАН, начелник и заменик начелника у „29. новембру“. Њима је по хијерархији надређен извесни виши помоћник начелника ЗЕКОВИЋ, а овај директно одговара РАДОВАНУ СТОЈИЧИЋУ БАЦИ, помоћнику републичког министра полиције.

Занимљиво је да наш извор тврди како са овим догађајем председник Скупштине Драган ТОМИЋ заиста нема никакве везе, јер поменута бригада у крајњем случају мотри и на њега, али је исто тако занимљиво да је крај ланца командовања баш на БАЦИ, који је ових дана на тапету опозиције. Ипак, најзанимљивије је да сам БАЦА себе сматра најповерљивијим Милошевићевим човеком.

форме и вози милицајске аутомобиле, под маском фирме „КОМЕТ“, ви више не знате ноћу кад вас заустави милиционер ко вас је зауставио, милиционер или убица. И ови који су данас ушли у Скупштину, ја не знам да ли су били једни или други, или ненормални људи који имају толико храбрости да упадну у Скупштину и пребију посланике. Или је све убијено у њима неким васпитањем или су одрасли по домовима где их уче да је власт мајка, или су криминалци. Починем да верујем да купе из затова криминалце, уведу их у Скупштину да нас помлате и

поново их врате у затвор са ублаженом казном, а оне који се посебно истакну пусте на слободу.

Живот је исувише јевтин у Србији, лако може да вас нестане, посебно ако нисте са овим Чаушескуом у спрези.

АБОРТУС НИЈЕ УСПЕО

За Вашу информацију, то су били исти људи који су 1. јуна '93, после радикалског сценарија из Савезне Скупштине, пребијали ве-

зане Вука и Даницу Драшковић, а које Радикали тада нису нишли да бране... Изгледа да батина има више крајева?!

Као прво, није било никаквог радикалског сценарија! Ви сте оптужили, и сада оптужујете, Радикале да су они тукли, а и сами сте се уверили да су и вас и нас млатили исти људи и да је све то била милиција. И ко зна колико их има. Кад се неко досели близу вас, ко зна да ли тај није добио налог да живи близу вас.

Комунистима један живот не значи ништа, они су у стању да отворе лагор на отвореном, да га ограде бодљикавом жицом, да извршавају смртне казне, да уништавају све пред собом.

На последњој конференцији за штампу, непосредно после напада на посланике у Скупштини, отворено сте објавили рат Милошевићу и социјалистима...

Не, ми смо само одговорили на објаву рата. Социјалисти су нам одавно објавили рат, а ми га сада прихватамо драге воље. Ово је рат комуниста против антикомуниста. Комунисти и антикомунисти никад неће мирно да заврше неке своје спорове.

Којим средствима ће се Радикали служити у том рату?

Милошевић има милицију, тенкове, све наоружање, а на нашој страни је народ.

Народ у којем се огромни страх накупио за ове три године владавине социјалиста?!

Историјски посматрано — овај народ је одувек живео под страхом и увек су се ствари мњале, и власт падала, док му је пуцало „трпило“. А кад пуца трпило, ту више нема страха. Имам беса, огорчења, има свега и све чега, само нема страха. То је као у рату: борите се док неко поред вас не погине, а онда тај рат постаје толико ситан у однос на онога ко је изгубио живот, да вас свог обузме сремота зашто вас је до тада био страх. Тако нам је највише људ погинуло: одједанпут се откаче и постану сулудо храбри. Кад прође тај први талас онда човек постаје зрео и озбиљан. Тако је и са борбом против власти. Власт плаши народ зато што има репресивни апарат, али кад народ то више не буде могао да издржи, кад почну да падају прве жртве онда пуца трпило, а познато је да народ још нико није победио.

Да ли је директан сукоб народа са режимом Слободана Милошевића једини начин да Србија изађе из овог зачараног круга?

Или да Слободан Милошевић схвати, а он то не може да схвати, зато што је, како је старији, све ригиднији комуниста, да ни њему, а ни његовој идеологији овде није место. Он сам је 90 године рашчистио са том идеологијом, а сада се види да тај абортус није успео и родио се комунизам који је јачи од социјализма. Сад да зађете по посланичким клупама СПС-а да их питате јесу ли комунисти — сви ће рећи да јесу.

Рекли сте да ћете судити брачном пару Милошевић, а сећам се често сте причали да ће они завршити као брачни пар Чаушеску. Откуд то да унапред знате пресуду?

Мислим да је и Чаушескима судио неки Суд, па су стављени уза зид. Уза зид се не ставља без пресуде. Ако је неко хтео да их убије — убио би их одмах, где их стигне, без пресуде. Свако има право да му се суди, и онај ко ће бити убијен.

НЕМА ПРЕДСЕДНИКА СА ОБИЧНОМ СУПРУГОМ

Даме и господо посланици!

Лако је оним политичким лидерима који говоре да је политика једно велико курвање, да у политици не важе принципи и да они којима је до морала треба да иду — у цркву.

Ми из СПО не мислимо тако и зато нам никада није било лако.

Ми држимо до принципа и до морала. Ми из СПО ништа друго ни немамо. Како рече онај Господар Црногорски: „Све што имамо можемо покрити дланом“. Мислио је на образ, на поштење.

На том терену стојећи и принципе бранећи, ми осуђујемо и ничим не оправдавамо полицијско терорисање посланика у овој Скупштини.

Оно што се у петак у овој сали догодило није било никакво „нарушавање кућног реда“, како изјавише они који мисле да бавити се политиком значи ићи у јавну кућу.

А шта се догодило? Скупштина је претворена у полицијску станицу, а посланици у крпе за полицијске патике и цокуле.

У ову салу ушли су полицајци, чак и без ознака да су полицајци, са оружјем. Нису пуцали у посланике, али је то био пуцањ у парламент и није искључено да ће сутра пуцати и у посланике.

Ко им је заповедио да то учине?

То морамо да знамо и тај мора да одговара.

Полиција и оружје више никада не смеју да прођу даље од портирнице ове зграде.

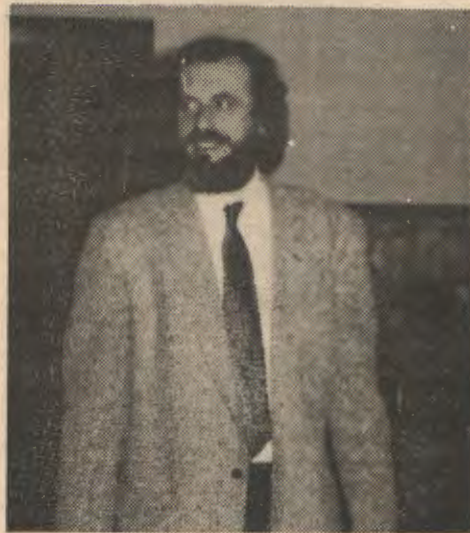
Посланик је неприкосновено слободан да говори све што мисли, чак и ако то говорење представља кривично дело. Постоји законски поступак да и посланик буде изведен пред суд и да буде лишен слободе. Ништа није дозвољено, нити сме бити дозвољено, изван тог законског реда.

Тај ред, у петак, није поштован, него је најгубље погажен.

Ми из СПО сматрамо да министар унутрашњих дела, као номинални шеф полиције, треба да поднесе оставку.

Ми његову оставку тражимо одавно. Због полицијског терора над хиљадама грађана Србије, због рана глумице Надежде Булатовић, због рафала испалених у Белог, због убиства милиционара Миодрaга Николића прошлог јуна пред Савезном скупштином, због Душана Бушића из Лазареваца, коме су овог јуна полицајци избили око, због премлаћивања старца од преко 90 лета у селу Дрен близу Београда, због крађе ТВ-опреме „Студија Б“, због терора

(СКПШТИНСКО ИЗЛАГАЊЕ)

над сељацима Пештарске висоравни, због пљачке грађана, због криминала о којему је ових дана проговорио инспектор Младеновић. Због претварања Србије у полицијски логор.

Када нема бране ни уставе, вода саму себе оставља.

Због тога што Парламент није уставно на време ту воду она је прошлог петка поплавила Парламент.

Оставка шефа полиције значила би макар опредељење овог високог и пониженог дома да није за полицијско безаконје.

Угрожени су основни принципи владавине права и ми морамо бранити те принципе, а не ничије ни страначке, ни појединачне инате и сугете.

Четворогодишња борба СПО за те принципе, за моралност у политици, за слободну телевизију, за демократску Србију, оверена је пендрецима, кундацима, затворима, а и смртвницама.

Оверена је та борба СПО и најтежим клеветам и увредама којима смо били, и још смо, изложени у овој Скупштини.

Управо одавде, са овог места, и управо од лидера СРС, Српски покрет обнове називан је Српским покретом обмане, уз весеље и аплауз социјалиста.

Одавде су и радикалски и социјалистички посланици говорили да сам ја амерички агент, Геншеров човек, потурица, да се дрогирам,

чак и то да шетам Кнез Михаиловом начичкан мачкама, баш правим мачкама, и да се смејем као луд на брашно. Постављено је и посланичко питање у којој се лудници лечим.

Даје ли то, међутим, право СПО-у или мени да сањамо Србију освете? Кад би нам и припало такво право, ми бисмо га са презењем одбили.

Наш сан, наш циљ је другачија Србија.

Ни у прилици да се реванширамо, да се осветимо, никада лаж нећемо наплаћивати лажима ни батине батинама.

Нећемо, јер чему жртве, чему борба и њен морални смисао, ако би једну Србију лажи и терора сменила друга Србија лажи и терора.

У име тих начела, ми бисмо данас једнако бранили и социјалистичке посланике од полицијског насиља. Или посланике Демократске странке.

Никада не бих ни тражио ни налазио оправдање за полицију, ако би она сутра или преко сутра оно учинила господину Ђинђићу што је мени учинила прошлог јуна. Нити сам икада протестовао због тога што је господин Ђинђић, лани, подржао полицију у њеном блиском контакту са Српским покретом обнове.

Сваки човек, увек, ма шта говорио и ма коме слика себе самога.

Ово је Парламент, а неен педагошка академија.

Вама, господине председниче Скупштине, не припада право да васпитавате пунолетне људе, уз то и посланике.

Нека посланици причају шта им је воља, њима на част или њима на срамоту.

Свак је господар својих поступака. И нико себи самоме не може бити судија.

Ако посланици крше Пословник, они крше суверенитет Скупштине и нема ниједног разлога да буду амнестирани тако што ће полиција газити по Скупштини.

Госпођа Хилари Клинтон је престала бити обична супруга оног тренутка кад је њен муж постао председник САД, а поготову кад је она, жена Председника, почела да се бави политиком.

На сваком заседању Конгреса и Сената помињу њено име, и то онако како то она не би желела. Не сећам се да је икада неком конгресмену или сенатору одузета реч због тога или да је интервенисала полиција.

Зашто да тако, како је свуда у демократском свету, не буде и у Србији?

Супруга председника не може бити само члан породице, па све и да није главни идеолог

једне политичке партије. Кћерка шефа државе није нигде обична кћерка, све и да не уређује страначки радио. Кћерке немам, али имам супругу. Док сам председник СПО, она јест и биће, бар међу члановима и присталицама СПО, супруга председника и, као таква, изложена посебном суду, без обзира да ли се она бави или не бави политиком.

Моја супруга је, у овом Парламенту, као и на државној телевизији и на ТВ-политици и у многим новинама, најгрубље клеветана. Па шта? Нека се брани сама или нека трпи, кад је већ супруга председника.

Необични положаји магнет су за многе обичне очи и речи.

Можда би било боље да није тако, али је тако.

И да завршим. Има црне симболике у чињеници да је, сутрадан по упаду полиције у ову Скупштину, у Центру „Сава“ основан црвени ЈУЛ, као да је Србија глупи Август.

Због црвеног ЈУЛА, Србија је већ једном ушла у српско-српски рат. Нико не сме да копа по старим рововима и призива репризу несреће.

Судећи, међутим, по брзини којом се један опозициони лидер презува, има разлога за велику стрепњу да Кошава усред лета није баш наивна.

Полицијски упад у Скупштину проушао је светом, без обзира на чињеницу што је државна Телевизија сакрила од Србије шта се овде десило. Преко тога овај Парламент не сме прети.

У име посланичке групе СПО и ДЕПОС-а, предлажем да Скупштина формира анкетни одбор, који ће испитати све шта се десило од почетка до краја и, на основу тога, Парламенту понудити усвајање одговарајућих мера.

ГДЕ ЈЕ ГРАНИЦА ИЗМЕЂУ ПРЕДСЕДНИКА И ЧОВЕКА

КАКВЕ ВЕЗЕ ИМА МИРА?

„Никада у свом животу нисам опсовао Бога мада, колико знам, не постоји ни један закон који би ме у томе спречио. Зато не верујем да овај закон може да помогне Слободану Милошевићу — поштовање је нешто за шта ће морати сам да се избори. Ни милиција, ни корумпирано судство му не могу надокнадити оно што сам нема — углед. Говорићу и даље оно што мислим о њему, а мислићу оно што је заслужио“, реакција је пензионера Љубе Милошевића на питање „Српске речи“ шта мисли о новом Закону којим је заштићен ауторитет председника Србије.

Издвајање ове изјаве за сам почетак текста који се односи управо на реакције обичних људи (оних који нису активни у политичком животу) на Закон који нас попут бумеранга враћа у наручје драгог нам друга Тита није случајно. Тачније, то је саже онога што се у нашој анкети мање — више, овако или онако сви изразили. Општи утисак је да се овога пута много мање прича о гвозденој завеси која се поново спустила на нас или, пак, о вербалном деликту и његовом оживљавању, а више о губитку нечега што има тежину изгубљене играчке за дете. Велике речи су изостале, а самим тим и велики страх. Пре би се рекло да овај Закон нико не узима за озбиљно (ваљда ће се нешто променити после прве изречене пресуде). Општи утисак је да, бар у Београду, више нема „обичних“ људи који нису у политици, да су у политици сви, да им се живот свео само на свакодневно анализирање промашаја и успеха мањине на врху и да под таквим околностима нити хоће, нити могу да забораве на коментаре, етикете, па чак и уредбе које су до јуче делили.

ПРЕДСЕДНИК ИЛИ ЧОВЕК

У „данима Д“, када се решава питање бити или не бити, доношење одлуке о заштити од увреда нашег Председника, кога сматрам најодговорнијим за све што нам се дешава, најбесмисленија је одлука коју су могли да донесу. Не знам у име кога је Милошевић вукао такве потезе на међународном нивоу, али знам какве је то последице имало на наше грађане. Имам ли права да будем његов неистомисљеник, а да за то не будем кажњена? Имам ли права да се не слажем са његовом

Неки мисле да ревизија већ постојећег закона на исту тему треба само да подсети „језичаре“ да пазе шта причају; неки мисле да му је сврха да заштити буључе функционера око Милошевића, који ауторитета имају колико и просечна кишна глиста; неки мисле да га је, због властитог „угледа“, из нафталина извукла Мирјана Марковић, а неки не мисле ништа и ни о коме. Али тиме ризикују три године, јер можда они о којима не мисле ништа схвате да су — ништа.

Пише: Саидра ПЕТРУШИЋ

политиком, а да за то не одговарам? Сада када смо до краја исцрпљени бесмисленим ратом, за који је он као преговарач директно одговоран, мислим да би НАС требало заштити од такве политике и таквог преговарача, а не њега од нас“, речи су хемичара Раде Драшкове, жене која никада раније није учествовала у политичком животу, али која сматра да је у овом тренутку нужно да сви учествују у њему. У њеној изјави се потврђује теза да „обичних“ људи готово да више и нема и да нови Закон неће успети да заустави опште незадовољство, али се бтвара и једно ново питање — шта тај Закон у суштини значи, шта је оно што представља увреду Председника и где је граница до које сме да се иде у критикама његове политике.

Е, то је већ питање на које ни стручњаци немају одговор. Тачно је да слични закони постоје и у демократским земљама, али су они тамо јасно формулисани и јасно подвлаче линију

разграничења шта је увреда Председника као функције, а шта је увреда Председника као човека. У САД је могуће рећи да је Бил Клинтон, рецимо, кретен и могуће је избећи казну уколико се Бил Клинтон не одлучи на приватну тужбу, али је немогуће остати на слободи уколико изјавиш да је Председник САД кретен. Међутим, САД је земља која не гаји култ личности и у којој је, зачуђујуће, Председник променљива категорија, што се за наше поднебље не би могло рећи. И не само то. У САД су Закони јасни, прецизни и из непознатих разлога веома дуго и пажљиво припремани. Наши се праве преко ноћи, за њих руке подижу они који и не схватају шта ти закони тачно значе и, како за „Политику“ каже адвокат Саве Анђелковић: „Лоше су оне одредбе које су написане нејасно и непрецизно и које могу да се тумаче како коме треба, као што је и овога пута случај“.

„Не знам шта тај Закон тачно значи, али не знају ни они који су га донели. Гледала сам пренос скупштинског заседања и приметила да ни председавајући ТОМИЋ није успео да разграничи појмове у својој главни. Оптуживао је неког посланика, чини ми се да га је и избацио из сале зато што је вређао Председника и ЊЕГОВУ ФАМИЛИЈУ. Ако је заштићен Председник као функција, ако је заштићено и његово дело онда бих могла да схватим да је ТОМИЋ избацио посланика да је овај вређао његовог сина (то је ваљда дело Председника), али какве везе са тим има Председникова супруга? — пита се студенткиња Ивана Ђировић.

БОЖАНСТВО

Мада би Драган Томић могао да се вади да је његов гест последица заштите коју пружа сваком увређеном (што би било оправдање постављено на климаве ноге с обзиром које је све увреде прогутао) извесно је да ни он сам не разуме тај Закон као ни многи посланици. Не разумеју га ни опозициони посланици, а самим тим не схватају ни границу до које смеју да иду мада је по природи ствари њихов једини и најважнији посао да критикују власт. „Овај Закон пружа заштиту највећем злочинцу, криминалцу и издајнику српског народа — Слободану

Милошевићу? изјавио је за скупштинском говорницом **Стева Драгишић (СРС)**, на шта је је **г. Томић** моментално упозорио. Одмах потом је **г. Драгишић** поставио питање: „Да ли је увреда ако кажемо да је после Венс-Овеновог плана Председник постао велеиздајник или да је Председник прошао кроз црвено светло?“ То је изазвало полемику да ли је увреда неком рећи истину у очи, али је епилог остао исти — Закон је такав какав је, а на суду ће се многи изненадити кад **сазнају да ли су увредили или нису Председника.**

Ако ни посланицима није јасно шта је увреда, а шта не, шта тек бива са јадним грађани-

ма? „Изгласавање овога Закона ме је углавном изненадило. Зашто Председник који је изабран вољом огромне већине народа страхује да ће бити вређан? Поред тога ми није јасно да ли је увреда Председника када ја кажем да нисам та огромна већина. Да ли тада вређам Слободана Милошевића зато што га нисам бирала или враћам Председника зато што је изабран? Шта је увреда? Када вређам једног или када вређам другог и чему све то када до њега и онако ништа не допире“, пита се Ирена Андрић, стоматолог.

Међутим, постоје и они који немају дилеме. **„Колико ја схватам овај Закон, он штити фун-**

кцију Председника, а не Слободана Милошевића. То значи да ексклузивно право да га вређају имају само његови лични пријатељи, јер су само они у могућности да га увреде као човека, а не као функционера. Пошто сумњам да Милошевић има личне пријатеље, нарочито такве који би се усудили да му ставе примедбу, онда је јасно да ће се одговорити за све негативно што се буде рекло за њега“, уверен је студент Владимир Остојић.

И поред чињенице да многе изјаве почињу речима „...изненадила ме је одлука...“ сасвим је јасно да готово нико није изненађен и да је заштита дела и лика **Слободана Милошевића**

нешто што се очекивало, бар од тренутка када је све видљивије почео да нагиње ка СК, партији која је жешћа него у доба римских императора (по правилу проглашених за бојанство) успела да развије култ личности. Једноставно, грађанству је и сам Слободан Милошевић, а и његови послушници, наметнуо став да он није као остали, да његова нога не шета по улицама по којима шетају смртници и да он не пије пића

НЕБОЈША ПОПОВ:

НЕМА АУТОРИТЕТА

Расправа о заштити политичких ауторитета дошла је у незгодно време, баш када се сахрањује Ким ил Сунг. Чули смо и видели преко телевизије како сви плачу, чак се и потоци и реке сливају за вољеним вођом, а то ме подсећа на сахрану једног другог диктатора, Стаљина, на којој је услед невидјене хистеричности било чак и мртвих. Ово помињем зато што је овакав тип заштите политичког ауторитета сасвим ирационалан, јер поредак који постоји није рационалан и демократски, а у таквом поретку и заштита политичких ауторитета изгледа другачије, без критеријума, хистерично и крајње ирационално.

Ово је покушај да се након доношења разних норми о заштити имена и дела најпре живог, а потом покојног, бившег маршала, председника Јосипа Броза законском заштитом продуже и многи други политички ауторитети у годинама које су следиле након Титове смрти и у којима је готово сваки апаратчик претендовао на такву врсту заштите. А када се та моћна и неприкосновена држава распала, када су је разорили (и још увек разарају) разни чиниоци успоставило се да ту никаквог озбиљнијег и трајнијег ауторитета нема. У једном тренутку је садашња власт у претераном самопоуздању да располаже најмоћнијим медијем — телевизијом и да на различите начине држи у рукама остале моћне медије као што је „Политика“ поверовала да је безначајно све оно што се изван тих најмоћнијих медија говори и пише. Ту је настао један хаос, узела је маха бруталност казивања о другим људима, било да су на власти или не. Нарочито лепљење етикета што је карактеристика само примитивних друштава, са пуно агресивности са којима се људи елиминишу из јавног живота као и недопустиво задирање у неприкосновеност приватног живота.

Најкраће речено, само у једној рационално уређеној држави, која, ако већ није демократска, онда бар креће ка демократији, могуће је законом заштитити политичке ауторитете, а не у држави коју разарају, пре свега, носиоци власти и то и у привреди и у култури и у свим осталим облицима комуникације. Овакав начин заштите ауторитета нити води ка правној држави, нити води ка демократији, нити ка рационалним ауторитетима.

тамо где их други пију. „Нема ничега изненађујућег у доношењу оваквог члана — он је био у пракси и пре формалног правног регулисања, а често је примењиван и превентивно. Још једном је свима нама стављено до знања да Председник није човек као сви други. Али ми то знамо одавно. Институција овог изузетног друга, па господина (да ли ова чињеница сада може бити окарактерисана као увреда?) вређа нас, понижавала, плује, плачка и убија, чини ми се небројано година. Али ми смо ваљда мање сензитивни и увређени, оклеветани као снаге мрака и хаоса, непријатељи српског народа, издајници, плаћеници и шпијунци. Пошто ме није штитио закон одбранила сам се седативима и напуштањем његове прђије. И њему бих саветовала да заборави на Закон и примени исту терапију“. Горе изречену тезу потврђује Мирјана Несторовић, једна од оних које спадају у категорију „одливених мозгова“ и која већ две године живи у Прагу.

Приметно је да Закон о заштити ауторитета Председника млађи суговорници везују искључиво за Слободана Милошевића, док се они који припадају средњој и старијој генерацији позивају на Лењина (ређе), Стаљина (чешће) и Тита (без изузетка). Поређења са претходницима обично имају негативну конотацију, али то није правило. „Био сам члан Савеза комуниста и обожавао сам Тита. Устајао сам увек када се изговори његово име и стајао дуго са истинским поштовањем. Када је седамдесетих година донешен закон о заштити његовог ауторитета нисам схватио шта се догађа. Зашто би га неко штитио од народа који га обожава. Та одлука је у мени изазвала црва сумње и питао сам се шта није у реду са мојим лидером када је Закон принуђен да га штити. Данас верујем да то није била Титова одлука, већ оних који су били против њега и који су желели да га учине смешним. Имам утисак да се исто дешава и са Слободаном Милошевићем. Започео је као националиста, онда је скренуо са пута и замерио се многим својим партијским друговима. Они су му и сместили овај Закон. Хоће да га учине смешним и да његов углед девалвирају пред народом“, рече су Милоша Живковића, некадашњег партијског активца, а данашњег пасивног проматрача политичких збивања.

За разлику од Милоша Живковића Милутин Петровић, службеник, сматра да је доношење оваквог Закона последица агоније у којој се СПС нашао услед чињенице да је снага њиховог лидера почела да бледи. „У време када је Слободан Милошевић дошао на власт демократија се изражавала тако што је владајући режим пустио сваког да говори шта хоће. Често су се позивали на ту чињеницу онда када им је замерано да смо друштво без слобода. Додуше, могло се говорити само у оним новинама које немају више од пар хиљада читалаца или на оним ТВ станицама које једва покривају Београд — али се ипак говорило. У предизборној кампањи су сви СПС-ови кандидати понављали да не постоји ни једна земља у којој је допуштено да се каже толико ружних ствари о свом лидеру. Наједном Закон о заштити ауторитета. Е, па није баш наједном. Некако се поклопио са чињеницом да Милошевић не само да више није ауторитет у Србији већ ни у српским крајинама, његовим главним поклоницима. Пукао је и потребна су му вештачка плућа да би још мало остао на власти. Овај Закон ће му то омогућити. Добар је, погледајте само колико је дуго Тита одржао на власти,“ прилично ре-

зигнирано објашњава г. Петровић, који је уверен да ће Закон функционисати и да ће многе сместити у затвор.

Шта ће са Законом бити и у којој форми ће заживети остаје нам да видимо. Извесно је да га Слободан Милошевић неће вратити у Скупштину и да му је по свему судећи веома потребан, исто као што је извесно да ће бар половина грађанства будуће мало више размишљати о начину на који ће изражавати своје незадовољство. Тражиће се рецепти да се нешто каже, а да то не буде увреда, а да ли се у томе успело одлучиваће суд. Међутим све то отвара једно питање, које је уједно било и основно питање Владимира Мајаковског: како у дебело уво забости нежну реч? Да се само подсети-мо, Мајаковски је извршио самоубиство.

НИКОЛА БАРОВИЋ:

СТАЉИНОВ ЛИК

Што се тиче члана Закона који се односи на заштиту угледа Републике, њених органа и функционера — постојао је и раније. Сада је само преформулисан и усаглашен са називима који сада постоје па више није СР Србија већ Република Србија и није СФРЈ већ СРЈ. То је био члан 98 и звао се Повреда угледа Социјалистичке Републике Србије. Он је предвиђао казну од три месеца до три године што значи да је било исто као и сада. Уз њега смо имали и чувени члан 133 Савезног закона, а о непријатељској пропаганди, који и даље постоји само у измењеној верзији (измењен је у време Анте Марковића). По том основу је г. Михајлов одлежао седам година у затвору, а тај члан има основу у једном Лењиновом декрету, донесеном три дана по отпочињању Октобарске револуције. Прво се односио само на штампу, а месец дана касније је проширен и на све друге облике јавног и политичког деловања. Једноставно речено — неусаглашавања са властима. У СССР је 1936. промењен Устав у такозвани Стаљинов Устав уз који је усаглашен и кривични закон СССР-а, па је по члану 58 тог Закона напуњен читав архипелаг Гулаг.

Наша влас је преузела тај члан још 1944. године у форми одредби, а 1945. као Закон о непријатељској пропаганди и повреди угледа. Свој коначни облик Закон је добио 1951. године.

Ове године Републичка скупштина је поново изгласала тај Закон и то у тренутку када почиње да се прави разлика између Савезног и Републичког кривичног закона као што је било и половином седамдесетих година. Многи покушавају да повуку паралелу са другим државама попут Енглеске и Шпаније, у којима такође постоји заштита суверена, али у нашем случају овај Закон има своју генезу искључиво у Октобарској Револуцији и Стаљиновом Уставу. Оваква одлука Републичке Скупштине је, вероватно, последња одлука тог типа на свету (мада не знам како је у Северној Кореји) и њом је угланцан и лик и дело друга Стаљина.

КО КОГА И ОД ЧЕГА ШТИТИ

ПОРНО-ПОЛИТИКА

Ко каже да Република Србија не брине о својим грађанима, о њиховој правној сигурности? Ко каже да их не штити од различитих непријатности, па и деловања унутрашњег непријатеља (који, наравно, исто као и спољни, никада не спава)? Ето, у републички кривични закон унет је један нови члан који важи од 22. јула, а санкционише неовлашћено објављивање туђег списка, портрета, фотографије, филма или фонограма.

Новчана казна или затвор до годину дана прети свакоме ко неовлашћено објави или прикаже спис, портрет, фотографију, филм или фонограм личног карактера, без пристанка особе која је спис саставила или на коју се спис односи, односно без пристанка особе која је приказана на портрету, фотографији или филму, или чији је глас снимљен на фонограму, или без пристанка друге особе чији се пристанак по закону тражи и тиме осетно задира у лични живот те особе. Гоњење у свим ових случајевима предузима се по приватној тужби.

А како све то изгледа у пракси. Новине, на пример, објављују фотографије грађана у различитим позама и приликама, снимљене на улици, на плажи... наравно без њиховог знања и претходне сагласности, позивајући их пропратним текстом да се јаве јер ће добити награду. Можда неко до њих, и по цену (символичне) награде, не жели да „изађе у новинама“ из различитих разлога, почев од фотогеничности па до друштва у којем је, случајно или намерно сликан. Приватност ове врсте је, дакле, нарушена. Или, објављивање текстова о особама, без њихове сагласности, у којима се износе детаљне личне природе, често и потпуно веродостојни, али без знања и пристанка актера, а што је код нас готово свакодневна појава.

ШТА РАДИ ТУЖИЛАЦ

Шта преостаје заштићенима? Да пресавију табак, напишу тужбу, или за то плате адвоката, да траже кажњавање виновника, новинара, уредника, главног уредника, издавача... да траже накнаду штете. Све у свему, да правно војују неколико месеци, можда годину и више, с обзиром на кадровске (не)прилике у правосудју. А ипак с ризиком да и после свега буду, иако у праву, исмејани и омаловажени. Ко ће изаћи на крају с медијима поготово кад иза њих, на овај или онај начин стоји режим? Не може суд, а како ће појединац. Зар нису довољно илустративне чињенице око отпуштања новинара РТ Србије, судског налога, пресуде да се врате на посао и дрског одбијања матичне куће да то и учини, да би се иста та кућа лицемерно у неким другим случајевима енергично залагала за поштовање закона и величала Србију као правну државу! Како било, и вук је сит (фотографија или текст објављен и за то полаћена новчана казна) и овце на броју (тужилац је добио правну сатисфакцију) и нико не може пребацити актуелној власти да није донела параграф којим штити приватност од злоупотреба.

Како ствари стоје, судских поступака ће свакако по овом основу бити, али то неће моћи да разбије илузију да живимо у правној држави, или да ублажи чињеницу да од правне државе данас у Србији, на жалост, нема ни „п“.

Уместо да се баве стварима које већ постоје у општем радним места, јавна тужилаштва оптерећују се додатним, с којима ће још мање знати шта да раде

Пише: Радмило ЧОБОВИЋ

Тамо где би држава требало, боље рећи морала да се појави у улози, ако не тужиоца оно, за почетак, свакако истражитеља, од ње нема ни трага. Намерно избегава да интервенише посредством својих овлашћених службеника — јавних тужилаца и истражних судија у ситуацијама у којима је та интервенција неопходна и обавезна.

Ако се право вербално за тренутак остави по страни, онда је најблаже речено срамота индиферентност државних службеника у два актуелна случаја. Први је изјава Јездимира Васиљевића, а други — случај полицијског инспектора Драгана Младеновића. Газда Језда је открио да је недавно припреман војни, државни удар у Србији, дакле и у Југославији. Детаљно је објаснио како га је и ко припремао. Обелоданио је хо је, када и како набављао конкретну војну опрему, по његовим речима намењену реализацији пуча, где је складиштена и ко ју је користио. Од имена умешаних посебно је апрофитирао Марка Неговановића, Животу Панића, Божићара Стевановића, Александра Васиљевића...

Речју, бивши, сада пензионисани, југословенски војни врх. Изрекао је такве ствари да

— ако би се и 80 одсто бацило у воду, остао би и те како велики разлог да се макар испита преосталих 20 процената. Да их испита савезни јавни тужилац, да наложи званично да се истраже. Јер, припрема војног удара није неовлашћено објављивање туђег списка личне природе или фотографије, већ је и те како озбиљна ствар за државу која претендује да буде озбиљна и правна. Па и за нашу, оваква каква је.

То што до реализације није дошло не значи да Јездимира Васиљевића треба прогласити лудим и неодговорним образлажући то његовим бекством из земље, а изјаве приписивати саморекламерству, и понашати се као да се ништа није догодило. Можда и није било шта да се реализује. Али, у сваком случају, неопходна је истрага на темељу Васиљевићевих података. Јер и док је био у Југославији, знало се — сам је то говорио а нико од званичника није демантовао — да је био повезан са политичким и државним факторима у појединим пословима. Уосталом, и околности које су довеле до отварања његове банке, као и „Дафимент банке“, а начин на који је радила, упућује на то. За сада сви ћуте. О свему.

ЛАБИЛНОСТ СИСТЕМА

У интервјуу Радију Б 92 инспектор Драган Младеновић тешко је оптужио врх српског режима за везе са организованим криминалом у Србији. Оптужбе су и до сада долазиле из редова опозиције и биле доказиване или не, схватане су као политички ритерн аутсајдера. Први пут, међутим, сада глас стиже изнутра. У свакој иоле нормалној, демократској држави то би био и те какав повод за истрагу. Па, или да се потврди да су поједини владајући политичари повезани са криминалцима и да се део актуелне политике режима базира на сарадњи са домаћом мафијом, или да се то енергично демантује, а они који такве гласове шире казне због компромитовања власт. Али, до тога не да није дошло, нити је и наговештено да ће ичега бити, него је Младеновић проглашен експресно психички лабилном особом и, према писању „Борбе“, односно сазнањима овог листа, већ су му одузети службени пиштољ и легитимација. Том немуштом реакцијом, власт заправо открива и други, нимало занемарљив проблем. Ако је Младеновић психички лабилан, како да се то није раније открило него тек кад је рекао то што је рекао: какви су то критеријуми селекције кад до чина инспектора у полицији долази лабилна особа; најзад колико ли још таквих (психички лабилних) у нашој полицији има, а дата су им велика овлашћења и наоружани су?

Зашто, онда, власт ћути када би требало да реагује? Одговор се своди на стрепњу да би у акцији (раз)откривања себе могла да ухвати за реп. А то никако не би било zgodно. Можда у некој демократској земљи у којој је право независно од актуелне политике, у којој поштовање закона важније од неких личних култова, а индивидуални и партијски утицаји нису толики да зауставе цео правни систем... можда тамо ДА. Код нас, за сада НЕ. На жалост.

ОПОЗИЦИЈА ПРЕДЛАЖЕ НОВИ ЗАКОН О РАДИО ТЕЛЕВИЗИЈИ СРБИЈЕ

ПРСТ У ОКО

Иако опозиција заправо тражи „минимум минимума“, социјалисти су уздржани у дискусијама, јер њихова гласачка машина не седи у скупштини због размисљања, већ због техничке услуге.

Пише:
Ружица РАНИТОВИЋ — ЈОВИЋ

Са извесношћу да ће, уколико буде изгласан у Народној скупштини Србије, одмах стати у ред светских чуда, Предлог закона о радио-телевизији састављен од стране четири најјаче опозиционе странке (СПО, СРС, ДС и ДСС) дочекао је ових дана расправу у скупштинским клупама. Очекиван са знатижељом, уз адекватно неповерење социјалиста, овај документ понудио је неке измене у третману државне телевизије, које владајућој странци одузимају одређени „вишак надлежности“ зарад „права на благовремено и непристрасно информисање“ грађана Србије.

„Радио-телевизија Србије није успела да свој рад подреди интересима свих грађана Србије“, каже се у Предлогу и наглашава да је ова информативна кућа сав „програм поредила фаворизовању Социјалистичке партије Ср-

бије, уз истовремено ширење нетрпељивости, скоро мржње, према осталим политичким опцијама“. Закон који би требало да роди нову државну телевизију зато предвиђа да Управни одбор, Надзорни одбор и генералног директора РТС-а именује Народна Скупштина, поштујући сразмерну заступљеност парламентарних странака. Осим, ових, републичкој влади избија се из руку и додела радио и тв-фреквенција, које сада обавља Министарство за информисање. Овим послом би се сходно томе бавиле две комисије, изабране од парламента, са вишестраначким саставом: једна за одређивање слободних фреквенција, и друга, која би спроводила конкурс за њихову доделу.

Са новим Управним одбором, који је сада једнопартијски, на коме би се пресликавала вишестраначка структура парламента, државна

телевизија би, сматрају предлагачи закона, коначно престала да буде монопол владајуће партије и један од носилаца њене власти. У односу на програм РТС-а странке би могле да утичу сразмерно својој снази у парламенту, што значи да би укупно, опозиција имала исти (или за једног члана мање) број чланова у Управном одбору. А то значи да би социјалистима било прилично тесно у одлучивању шта ће се вртети на екранима државне телевизије. Њен директор, такође, не би могао да буде извлачен као „кец из рукава“, „по милости Божјој и вољи царевеј“, него би га бирао Управни одбор на основу јавног конкурса, у року од 60 дана од свог конституисања. Тешко је и замислити да се кроз то сито провуче, рецимо, **Милорад Вучелић**, чија појава на сваком скупу без искључиве СПС-овске једнопартијности изазива поругу и звиждање. Не би било могуће, по новом закону, ни да тек тако, пошто је већ за то поставио релеје, Студију Б ускрате дозволу за проширење фреквенција...

МОЛБЕ И УПОЗОРЕЊА

Али — „што је баби мило“ то ће се тешко десити у клупама Скупштине Србије. Пре него што ће доћи у руке посланика, овај законски предлог опозиције одбацила је Влада Србије као неуставан и неприхватљив, а затим и чланови Републичког одбора за културу и информисање. Министар за информисање **Ратомир Вицо**, рекао је при том да су, осим три четвртине решења из важећег закона о РТС-у који је, како сам каже, опозиција уградила у свој закон, остала предложена решења „неуставна, нејасна и конфузна“.

Адресујући свој предлог закона на Скупштину Србије као „бити или не бити“ овог политичког тренутка, опозиција је уз њега спаковала и одговарајућа упозорења. Тако је на седници Републичког одбора за културу и информисање **Боривоје Радић** (Демократска странка) рекао да иза опозиционог предлога закона о РТС не стоје само посланици из опозиције, већ „половина бирачког тела, те да сви који нису блиски владајућој странци сматрају да нешто треба променити у уређивачкој политици РТС-а“. А **Томислав Панајотовић** (такође из Демократске странке) злокобно је приметио том приликом да ће се, у случају да овај закон не прође у Скупштини, „догодити значајне ствари у Србији“.

Добивши подршку посленика ДЗВМ тиме што је у предлогу закона прецизирала језике на којима се радио и тв-програм емитују (у Војводини: српскохрватски, мађарски, румунски, русински и словачки), на чему је ова посланичка група инсистирала својим амандманима, четири опозиционе странке послале су овај документ у раље скупштинске расправе са извесношћу да при постојећем односу снага неће проћи при гласању. Нарочито када се узме у обзир крајње неодређен став који је у односу на њега имала Нова демократија, која је приложила, па из скупштинске процедуре повукла, сопствени предлог закона о РТС-у, не одлучивши да ли ће се након расправе одредити за опозициони закон, јер је, како рече један њен (сад већ бивши) челник „ваљан договор основни предуслов и та се питања не могу решити дизањем руку“.

Договарање и споразумевање, као начин да се ова, судбинска степеница и демократском развоју Србије некако прекорачи, била је суштина понуда и апела, које је у скупштинској

дебати о законском предлогу опозиција упутила социјалистима. **Вук Драшковић** је, тако, рекао да се надгласавањем не сме ићи у решавање проблема од интереса за грађане, те да телевизија као технолошко чудо које обликује свест милиона људи, уколико се злоупотреби „као што ви чините“, постаје најопаснија дрога. **Зоран Ђинђић** помињао је, везано за телевизију, „спречавање еволуције оног дела људског рода који живи у Србији“, док је **Томислав Николић** истакао да је РТС изгубила медијски рат са страним средствима информисања, и да ова телевизија води „медијски рат против свог народа“. Закон о РТС је направљен у складу са стандардима који важе у демократском свету, док је важећи закон о РТС-у супротан ономе што је у свету слободна државна телевизија, рекао је **Војислав Коштуница**, напоменувши да „РТС није државна него партијска телевизија“. То исто устврдио је и **Весна Пешић**, док је **Жарко Кораћ** указао на најважније право људи, које им нико не може ограничити — да добију објективну информацију.

ПОКУШАЈ СА ПОЛИТИЧКОМ ТЕЖИНОМ

Показавши у свом највећем делу стрпљеност, а апелујући на разум и интересе оних који су „гласали и за вас и за нас“, опозиција је у односу на владајућу странку, покушала да укаже на нов пут којим заједно могу поћи, све у интересу Србије.

„Ми смо и кроз закон, и кроз понуде политичких договора, које су све време биле присутне док је закон био у процедури, о свим виталним питањима, па и о ТВ, исказивали добру вољу, жељу за консензусом, жељу за споразумевањем, за деобом одговорности“, каже **Иван Ковачевић**, члан радне групе која је припремала предлог закона, у име СПО-а, и додаје: „Преко два милиона гласача је гласало за парламентарне опозиционе странке, а свега 1,65 милиона за СПС, а никакву одговорност представници тих бирача немају у вођењу ове државе“. СПО је, наглашава господин **Ковачевић**, од почетка, својим инсистирањем на избору председника парламента из својих редова, показао спремност за ту деобу одговорности, а она је присутна и сада када би се на нов начин могла регулисати државна телевизија, уз „закон који није ни анти-социјалистички, нити покушава да на нов начин буде монополистички“. На тај начин „СПО је показао своју вољу за демократским дијалогом, консензусом, оним што је Србији тренутно најпотребније“, каже **Иван Ковачевић**.

Свако пребројавање гласова у Скупштини Србије, наглашава портпарол СПО-а, доноси

126-127 гласова СПС-у, што значи да ниједан предлог са друге стране не може проћи. Али, истиче он, то је прилика да се о предлогу опозиције јавно говори, да се истичу његове позитивне стране, да се грађанима Србије указује са скупштинске говорнице, са Другог канала истог тог РТС-а „преко кога немамо прилику да кажемо ни једну једину реч“, да желимо добро грађанима Србије, и да се на крају покаже ко су ти који не дају слободну телевизију. „Значи, без обзира што Закон нема никакве шансе да буде изгласан, настојање на њему има своју политичку тежину у томе што ћемо грађанима Србије показати шта ми заправо желимо“, каже **Ковачевић**.

Скројен тако да, пресликавши страначку структуру парламента на састав Управног одбора РТС-а, донесе једну стабилнију политичку климу, као и уравнотеженије расположење комплетног ТВ аудиоторијума, Предлог закона о РТС-у носи собом вирус демонтаже најтаниније технологије владања СПС-а. Укинувши такву врсту монопола владајуће партије над овим медијом, који је постао њена парадигма, он би избио једну ногу из трношца социјалистичке власти и вратио парламентаризам у Србији са странпутице на којој се налази већ четири године на почетак правог пута.

Али, колико приче о узајамној доброј вољи и праву на објективно информисање лежу у уху посланицима владајуће странке?

Док се опозиција „убијала“ у парламенту докazuјући да се са документом о телевизији треба да деси управо оно што је она предложила, социјалисти су све то савим лежерно, и са индигнацијом слушали. **Миладин Тошић**, један од ретких из њихових редова, који је учествовао у дискусији, монопол СПС-а у предметној теми објаснио је тиме да је његова партија добила **већинску подршку** грађана на изборима па, да због тога мора имати и одговарајућу минутажу на ТВ. Како то практично, у тв-програму изгледа за последњих пет месеци, навели су опозициони посланици током скупштинске дебате: од 20 хиљада минута информативног програма РТС-а у том периоду, СПО је представљен са 35, Демократска странка — такође 35, Демократска странка Србије — 20, и Српска радикална странка са 15 минута!

Како су и до сада показали да општи интерес виде пре свега у томе да они сами што дуже владају Србијом, апели од стране опозиције да уз обострану добру вољу промене Закон о РТС, на социјалисте не остављају никакав утисак. Очекивања опозиције да из једне удобне позиције владања, а због некаквог општег добра, доведу себе у положај да због изједначеног броја својих и представника опозиције у Управном одбору РТС, на седницама овог контролног органа социјалиста и у тоалет одлази ризикујући да се у међувремену на ТВ екран пропусти нека јерес, СПС-овци до сада ничим нису оправдали. Пре политичког илузионизма (што такође јесте), ово је својеврсно прање опозиције пред камерама Другог програма РТС-а, која грађанима недвосмислено жели да покаже како је после свих ванинституционалних атака на „ТВ Бастиљу“ сада „лепа и добра“. Треба се надати да ће они то запамтити, и да ће приликом следеће предизборне кампање, „у то име“ пред РТС-ом затворити и очи и уши.

ПАРЛАМЕНТ О РТС

СВЕТА КРАВА СРБИЈЕ

Будући да је папир изашао из моде као средство комуникације — можда је данас прикладније рећи — екран трпи све! Највише труда да то потврди улаже управо једна политички и финансијски привилегована дружина која већ годинама себе лажно представља као Радио-телевизију Србије. Јер, између онога што раде Вучелић, Милановић и остали информативни чувари режима и онога што пише у Уставу и Закону о информисању — огромна је провалија. Укратко, обавеза „правременог, истинитог и непристрасног информисања“ овим друговима служи за спрдњу и шегачење.

Практично од увођења вишестраначког парламента у Србији трају покушаји опозиције и демократске јавности да се оконча та брука. Социјалистичка партија Србије остала је и глува и слепа на сва упозорења да у Србији неће бити демократија док се јавност не суочи са истинитом сликом и о себи и о свету. Штавише, начин руковођења Радио-телевизијом, садржи и поруке информативно-политичких емисија, вратили су нас у феудално доба цивилизације када је главар био и пророк и судија. Савремена електроника му дође само као савршенеје средство манипулације.

САПУНСКА ЕУТАНАЗИЈА

Приватно и групно газдовање социјалиста над државном радио-телевизијом створило је од ње „свету краву“ данашње Србије. У све се може дирнути, али у њу никако. Као и она у Индији и ова у Таковској може некажњено да врши нужду било где и по било коме — неподобним појединцима, странкама, народима и државама.

У међувремену, социјалисти су развили прави монстр — систем самозаштите овог монопола над државним медијима. Инспектори ма је забрањено да контролишу финансије РТС, тужиоцима сугерисано да имају и паметнија посла но да реагују на повреде Закона о информисању и Закона о радним односима, Скупштини је одузето право да бира и поставља Управни одбор и руководиоце у Таковској 10. Спартанско правило „Са штитом или на њему“ које је до данашњих дана остало појам витештва овде једноставно не важи. Какав штит, какви бакрачи! Права Мажино линија око Вучелића и његових чауша!

Све се то белодано показало и приликом последње скупштинске сесије посвећене опозиционом пројекту закона о радио — телевизији. Џаба сви они аргументи, примери злоупотреба, предлози... Било је то као да слепом показујете Реноара или глумом да свирате Бетовена! Па када још извесна Горица Гајовић (СПС) као крунски аргумент против опозиционог модела државне радио телевизије изнесе замерку да он дискриминише ванпарламентарне странке, човеку дође да честита на безмерној хипокризији и цинизму чувара ТВ поретка. Уосталом, будући лишеним сваког осећања одговорности за антикултурне и антидемократске последице властите политике, социјалистима се и не

Један је рекао: „Чувајте ми Југославију!“ Да ли ће други рећи: „Чувајте ми телевизију!“

Пише: Михајло КОВАЧ

може озбиљно замерити што тако предано чувају и љуљају своје наказно чедо. Још када им у томе помажу парламентарни пребези у њихове редове, који у зачећу нису ни учествовали, остаје да се закључи само једно: расправе о државној радио — телевизији остаће бесконачни серијал сапунске опере на наш начин, све док неко не донесе тешку одлуку о — еутаназии!

Увођењем санкција и искључивањем из светске заједнице инострани политичари су помогли режиму у Србији да, тобоже с правом, одмахне руком на свако разложно поређење са светским искуствима и моделима. Тако је и са телевизијом. Неће они нама, мајци! Управо у дане скупштинског заседања часопис „Дојчланд“ објавио је обиман чланак Кристофера Шварца о Другом програму немачке државне телевизије (ЗДФ). Испоставља се да је још 1963. приликом оснивања ове, данас највеће тв станице у Европи, у Парламенту усвојен Државни уговор у коме је прецизно разрађен модел управљања државном телевизијом. У њему пропорционално учествују политичке странке, црква, струковни и други савези. Тиме се обезбеђује равнотежа политичких снага и

плурализам програмских садржаја. У 5. члану Државног уговора стоји да телевизија мора да пружи „свеукупну слику немачке стварности“ тако што ће информисати, образовати и забавити своје гледаоце.

ТВ БРОЈИЛО

Појава алтернативних, комерцијалних ТВ станица није од власти дочекана на нож као у Србији. Штавише, Шварц запажа да су оне помогле развијању „монопола мисли“ и оснажиле право новинара на независно мишљење чак и у државним медијима. Немачке власти су се потрудиле да спутају и финансијски монопол државних медија. Дневна квота ТВ реклама ограничена је на 20 минута, а њихово објављивање забрањено је после 20 часова! Чик да се нека њихова Весна Змијанац убаци у преносе са Светског првенства у фудбалу. Све је то за наше полителевизијске могуће башибозлук са трулог и неправедног Запада. Код нас, у најкраћем, важи правило: ТВ бројило у главу те доји-ло (Види: Луковић, „Време“)

Србија је данас земља просвећене, такоректне нежне принуде, много опасније од кнуте обреновићевског типа. Та се принуда огледа у лукавом сужавању простора и могућности избора — од малих плата, градског превоза, беспослице, летовања, гомиле пореза и других намета до могућности да се гледа само једна телевизија, она државна, са нешто својих локалних издавана. Режиму који је сигуран у праведност и ваљаност свог владања није потребан монопол на истину. Опстајање овакве државне РТС у Србији најбољи је доказ да такав режим не станајуе овде.

Докле тако, пита се мали човек обесхрабрен неуспешним покушајима опозиције да било шта промени на боље. Вероватно до неког судњег часа. Када је он куцнуо краљу Александру у Марсеју, у самртном ропцу је поручио „Чувајте ми Југославију“. Када тај час куцне и садашњем суверену (бесмртних, ваљда, нема) могуће је да ће сведоци забележити „Чувајте ми телевизију!“

ЈЕДНО ПУТОВАЊЕ У САРАЈЕВО

КАД ЈЕ СРАМОТА
БИТИ ЧОВЕК

После много перипетија једна група београдских јавних личности (међу њима и народни посланик и сарадник „Српке речи“ Александар Чотрић) коначно је добила дозволу да посредством УНПРОФОР-а посети Сарајево. Пут их није водио директно, него преко Загреба, што је „драж“ путовања учинило већом. Ово је само први део утिकाка.

Пише: Александар ЧОТРИЋ

Група „Живети у Сарајеву“ више од годину дана покушавала је да добије дозволу од УНПРОФОР-а за посету Сарајеву. Координатор групе др Небојша Попов је, најзад, почетком јула добио све потребне потврде за пут. Међутим, администрација УНПРОФОР-а члановима групе није дозволила да полете са београдског аеродрома и да тако, без већих перипетија, за мање од сат времена буду у главном граду Босне и Херцеговине. Једини лет за Сарајево који је долазио у обзир био је онас са загребачког аеродрома Плесо.

Због такве одлуке надлжених из светске организације морали смо најпре до Загреба. Београд и Загреб су данас много даљи него некада. Пре рата се између та два града путовало шест сати, а сада читавих дванаест. Значи ли то да смо добили и Велику Србију и Велику Хрватску?

Са нестанком братства и јединства затворен је и ауто-пут истог назива. Друмски пут који повезује два највећа града бивше Југославије

сада води преко Мађарске. У недељу, 10. јула, кренули смо са београдског трга Славија аутобусом агенције „Путник“. Српски аутобус вози тачно до половине пута која се налази код мађарског града Мохач. Карта кошта двадесет немачких марака. На југословенско-мађарској граници наши полицајци враћају хрватским држављанима њихове плаве путовнице. Наиме, грађанима Хрватске је дозвољен улазак у СР Југославију, али на граници им се одузима пасош са шаховником и издаје потврда о дозволи боравка која важи најмање месец дана. По доласку у место боравка они су дужни да се у року од 24 часа пријаве најближој полицијској станици.

И док су наши полицајци и цариници без већег чекања завршили све царинске формалности, дотле су нас Мађари задржали више од сат и по времена. Разлог за толико чекање била је провера идентитета једне младе госпође која је са сином кренула у посету родитељима у Сињу. Она је Хрватица, а удата је за Србина, с којим живи у Бањалуци. Прича нам да јој је пре избијања рата требало мање од три сата да стигне до Загреба.

„А ево сада“, каже она „требају ми три дана“.

Проблем је био у томе што је мађарски полицајац открио да та млада жена поседује два пасоша — југословенски и хрватски, а то није дозвољено. Она, пак, прича да мора имати оба пасоша, јер је у Бањалуци врло опасно показивати хрватску путовницу, уосталом као што се и у Хрватској не гледа благонаклоно на поседовање црвеног пасоша. Све се, ипак добро завршило — њен југословенски пасош је задржан, и могли смо наставити пут кроз Мађарску.

ЉУБАЗНОСТ НА НИВОУ

После преласка прве границе, атмосфера у аутобусу је постала опуштенија. С почетка неповерљиви, путници се међусобно упознају и причају о разлозима путовања. Старија госпођа прича да је кренула из Требиња у Дубровник. Раздаљина између та два града није већа од тридесет километара, али прилике су ратне, па до града на мору треба преваљити готово хиљаду километара. Упознајем и брачни пар који је кренуо на летовање на острво Брач.

Код Мохача прелазимо у аутобус ауто-транспортног предузећа „Самоборчек“. Тада први пут видим нове хрватске ауто-таблице са шаховницом уместо црвене петокраке. Ауто ознака за Хрватску је недавно промењена и више није ЦРО, већ ХР. И у том аутобусу плаћамо карту двадесет немачких марака. Додуше, кондуктер на карти пише 75 куна.

У Хрватску смо ушли преко граничног прелаза Терезино Поље. Границу између Мађарске и Хрватске на том месту чини река Драва. Прво што сам угледао на хрватском тлу била је хрватска застава огромних димензија и натпис: Република Хрватска.

Хрватски полицајци и цариници коректно обављају свој посао. Не само да нису били нељубазни према путницима са југословенским пасошима, већ су били спремни да стрпљиво одговарају и на питања знатичељника који први пут улазе у њихову државу. Раскид с комунизмом видљив је и по њиховим елегантним униформама. Полицајци носе тамноплаве „одоре“ и имају металне значке — баш као амерички полицајци.

Југословенски држављани могу у Хрватску ући само ако поседују визу која се добија у хрватским амбасадама (најближе су у Будимпешти и Софији), домовницу или извод из матичне књиге који доказује рођење на територији Хрватске.

Док смо на граници чекали да буду проверени наши пасоши, свратили смо у оближњи ресторан. Пошто је била недеља, мењачница није радила и зато нисмо могли да заменимо новац. Кафу смо платили маркама; седам кафа — седам марака. Кусур сам добио у кунама које невероватно личе на немачке марке, али вреде три пута мање.

Од већих градова, до Загреба се пролази кроз Бјеловар. У близини бивше касарне ЈНА још су видљиви трагови борби од пре три године. Фасаде кућа су избушене мецима, а неколико кућа је потпуно изгорело. У центру Ђурђевца подигнут је споменик погинулима у „домовинском рату за Хрватску“. На плочи су уклесана 22 имена „бранитеља“.

У Загреб смо ушли око седам часова увече. Једина разлика коју уочавам на аутобуској станици, у односу на време када сам као војник често боравио у том граду, јесу маскиране униформе припадника Хрватске војске. Узели смо такси и стигли до амбасаде Босне и Херцеговине, која се налази у ексклузивном загребачком насељу Пантовчак. Први контакт са Загребчанима од избијања рата сасвим нас је збунио, тако да **Небојша Попов**, **Весна Пешић**

и ја нисмо проговорили ни реч за све време вожње таксијем. Таксисти дајемо двадесет марака и улазимо у вилу у којој се налази босанска амбасада. То је једна лепа зграда окречена у бело, окружена зеленилом. На јарболу с леве стране од улазних врата вијори се застава БиХ: на белој подози је грб са златним љиљанима. За сваки случај на вратима улазне капије дежура хрватски полицајац.

СВЕ ЗАПАЉЕНО

Залослени у амбасади су предусретљиви. Нуде нас кафом и соковима. Распитују се за прилике у Србији. Евоцирају сећања на последњи боравак у Београду и, рекло би се, искрено жале за ондашњом Југославијом. Причају да у амбасади имају много посла. Опседају их босанске избеглице, а веома су често и посете државних и политичких делегација. Кажу нам да су тог дана одржали конференцију за новинаре на којој су говорили о ситуацији на ратишту у западној Босни. Не крију свој презир према **Фикрету Абдићу**, кога сматрају муслиманским издајником. Разговарамо са двојцом саветника, јер је амбасадорка **Турковић** у иностранству.

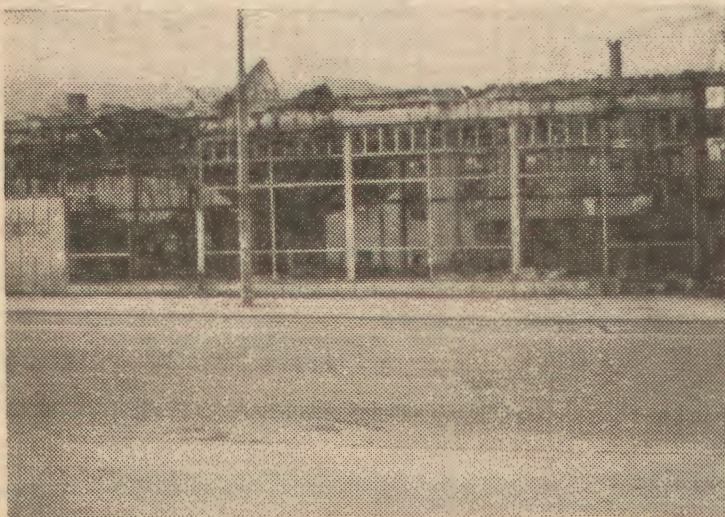
После пола сата разговора јављају нам да ће српски члан Председништва БиХ и председник Српског грађанског већа **Мирко Пејановић** у амбасаду стићи око десет часова. Наш домаћин у Сарајеву треба да буде Српско грађанско веће, политичка организација Срба са територија под контролом Армије БиХ.

Пошто смо авион за Сарајево имали тек следећег дана у девет ујутро, одсели смо у хотелу „Дубровник“. То је хотел „Б“ категорије који се налази у најстрожем центру града, двадесет метара од бившег трга Републике, а садашњег Трга бана Јелачића. Рецепционари нису имали никакав коментар на наше пасоше иако су за њих сигурно представљали прворазредно изненађење. За разлику од београдских хотела који зарје празни, овај хотел је испуњен готово до последњег места. На ходницима срећемо италијанске, шпанске, шведске и француске туристе. Из хотелске собе јављамо се пријатељима и родбини у Загребу. Не могу да верују да сам у њиховом граду. Мисле да се шалим.

Испред улазних врата у хотел срећемо двојицу познатих адвоката: Загребчанина **Силвија Дегена** и Београђанина **Срђу Поповића**. С њима смо провели угодно вече у једном ресторану.

Са аеродрома Плесо полетели смо руским транспортним авионом марке „иљушин“. То руско „чудо технике“ изнутра личи на некакав подрум. На плафону су стотине разних каблова, унутрашњост осветљавају обичне сијалице, а столице су толико неудобне да је немогуће заспати седећи на њима. Мотори авиона производе страшну буку тако да се унутра не може разговарати! Лет траје сат и по и за све време не знате где се налазите, јер су сви прозори заворени.

Сарајевски аеродром Бутмир сада ни чему не личи на аеродром. Аеродромске зграде су запаљене, прозори полупани, а вреће напуњене песком окружују писту. На изласку нас чека транспортер УНПРОФОР-а са јорданском посадом. Укрцавамо се у њега и током вожње зуримо у мале отворе. Пролазимо поред **Добриње** доја је страшно настрадала. Бројни солитери су потпуно изгорели и у њима сада нема живота. Видимо и породичне куће без кровова. Улазимо у центар града где наилазимо на прве људе. Чини ми се да нема зграде која није претрпела разарање. Уместо стакала на прозорима је пластика. Погођене су чак и цркве — православне и католичке, „Унисови“ солитери, популарно названи Момо и Узвир, авијански штрче у небо. Од њих је остао само бетонски

костур. Поред пута су десетине изгорелих аутомобила.

У Новом Сарајеву познати солитер „шибица“ сабласно делује. Од 76 станова само у једном улазу 70 је потпуно изгорело. Видимо и бившу Војну, сада Државну болницу. Она је побијена стотина граната па је Сарајлије зову „швајцарски сир“. Око небодера су паркови претворени у баште — гаје се парадајз, паприке, купус. Сви паркови су остали без дрвећа. У току две ратне зиме стабла су послужила за огрев. Трамваји се крећу главним градским улицама и у њима нема велике гужве. Може се видети и понеки аутомобил.

ЦЕНЗУРИСАЊЕ ФУНКЦИОНЕРА

Из транспортера излазимо пред зграду Председништва БиХ. Тачно изнад улазних врата истакнута је застава БиХ. Зграда је погођена са неколико пројектила. Око ње се налазе стражари у максирним униформима са ознакама босанске армије. Наоружани су аутоматским пушкама и не одају утисак да у тој војсци влада гвоздена дисциплина. Гологлави су и обувени у патике. У холу зграде полицајци у у цивилу са токи-вокијима у рукама прегледају садржај нашег пртљага. Детекторима за метал проверавају да ли поседујемо оружје. Били су наглашено љубазни и скоро су се извињавали што морају да нас претресу.

Први сусрет са нашим домаћинима из српског грађанског вијећа имамо у кабинету Мирка Пејановића. Новинар „Ослобођења“ Рајко Живковић представља чланове руководства. Ту су академик проф. др Љубомир Берберовић, потпредседник СГВ, Татјана Мијатовић, други српски члан Председништва БиХ, Горан Симић, председник Српског културног друштва „Просвјета“, Драган Цицовић, композитор, и други. У Пејановићевом кабинету пажњу ми привлаче фотографије Јесипа Броза и грб БиХ изливен у металу.

Господин Берберовић нам прича да је Српско грађанско вијеће основано у марту ове године. За сада има своје подружнице у Зеници и Тузли. Каже да процес иселјавања Срба из тих градова тече и даље. У Зеници је, знајемо, живело 25 хиљада Срба, док их је у овом тренутку мање од пет хиљада. Чули смо и податак да је у источнобосанској општини Каласији било осам хиљада Срба, а да их је сада свега осам. Сви присутни истичу да је за Србе најбоља ситуација у Сарајеву. Од предратних 120.000 Сарајлија српске националности у граду и даље живи око 60.000.

Госпођа Татјана Мијатовић каже да су се после формирања муслиманско-босанске федерације, Срби на тој територији нашли у понижавајућем статусу. У Уставу су сврстани у ранг националне мањине иако их је у федерацији тек нешто мање од Хрвата, односно око 20%. У новој Влади је само један Србин, а није успео ни покушај СГВ да буде усвојен амандман на Устав који би Србима вратио статус конститутивног народа. Татјана Мијатовић је члан Социјал-демократске партије, али се за права српског народа бори свим срцем. Због тога има одређене проблеме, пре свега на Телевизији, која јој цензурише изјаве.

„Без три конститутивна народа нема Босне и Херцеговине“, завршава она.

Господин Берберовић нас обавештава да је у рату погинуло око 100.000 припадника српске националности. Према његовим проценама, заснованим на подацима хуманитарних организација и Уједињених нација, 600.000 Срба је напустило Босну и Херцеговину и избегло

у Србију али и друге земље. Он верује да 150 до 200 хиљада Срба живи на територији федерације, док их је у Републици Српској не више од 60.000.

Представници СГВ су се једнометрову Босну, у предратним границама.

У трајнаст часова били смо примљени код председника Председништва БиХ, господина Алије Изетбеговића.

Изетбеговић сматра да је потребно да Југославија призна Босну у њеним међународно признатим границама. Каже да није било систематских прогона Срба у оним местима где функционише муслиманска власт, али не скрива да је било много инцидената.

„Ми настојимо одржати барем илузију заједништва“, каже искрено.

Изетбеговић је још рекао да ће „мир, а не рат пружити шансу Босни и Херцеговини“, „да за демократију нема много услова у рату“, „да рат пружа шансу силама дезинтеграције“.

КУПАЊЕ НА ПЛОЧИЦАМА

Према Изетбеговићевим речима, није му јасно одакле је прокљело толико зло у овом рату. Сматра да су у последњем рату почињени већи злочини од оних у Другом светском рату, јер тада каже он, у Фочи није срушена Алаца

цамија, а у Мостару нико није гранатирао Стари мост.

Изетбеговић оставља утисак скромног човека. Његов кабинет је оскудно опремљен, а чак у згради Председништва искључују воду и струју. Сарајлије кажу да се највише вози „голфом“ и да станује у двособном стану у коме је био и пре него што је изабран за председника Босне. Имао сам прилике да видим тај стан који се налази у улици Краља Томислава, тачно наспрам просторија СКД „Просвјета“.

Ситуација са храном се у Сарајеву поправља из дана у дан. Све је више различитих намирница, а и цене осетно падају. За време опсаде града цене су биле највише на свету. Једно јаје је стајало пет марка, кутија цигарета је била десет, килограм шећера је био шездесет, а литар алкохола невероватних сто марака.

Слушали смо исповести људи који су у реду за воду стајали по десет сати.

„Често сам морао да устанем у два сата ујутру и станем у ред“, прича Драган Цицовић. „Воду сам носио и по четири километра, а радило се о количини од 30 литара.“

Сада воде у цевима има сваки други дан, док су рестрикције струје дневно — нема је по 12 сати. „Једном“, кажу, „струје није било пет месеци“. За то време људи су научили да се крећу по мраку као слепи мишеви.

АКО САРАЈЕВО НЕКЕ СРБИМА
МОРАЈУ СРБИ САРАЈЕВУ

Сарајлије воду чувају у кадама, бурадима и канистрима. Начули су да се купају на плочицама, а тренутак када у исто време купају и воду и струју називају — „двоитном комбинацијом“. Зиме су биле изузетно хладне, а како није било струје, угља и дрва многи су се грејали ложећи књиге, намештај, играчке, итд.

Морам признати да су, и поред свих прођењих и садашњих недаће, сви у Сарајеву чисти и лепо обучени.

Фабрике и предузећа не раде, али у школама и на факултетима се одвија настава. Плате и пензије многи нису примили по неколико месеци. Примања се исплаћују у боновима чији износ не прелази једну немачку марку. За то се ипак може купити хлеб за месец дана и платити станарина.

„Ослобођење“ кошта 200.000 босанско-херцеговачких динара, а плата је око 2 милиона динара. У листу „Вечерње новине“, другом сарајевском дневном листу читамо: „Провјерили смо: у свим сарајевским продавницама пронашли смо изузетно добру понуду уља и шећера. Уље можете купити за двије и по марке, а шећер је марку и 60 фенига.“

Да у ратним приликама има времена и за спрот сведоче написи о „завршеном ногометном првенству округа Травник“, „боксерском меморијалу Хакије Турајлића“, „рвачком турниру у Сарајеву“...

НАСТАВАК РАДОВА

Новинар коментатор Телевизије БиХ **Младен Пауновић** каже да никада није имао никаквих проблема на послу зато што је Србин. Жали се једино на малу плату. Прича да је прошлог месеца примио четрдесет фенига.

Сарајевска телевизија емитује програм само на првом каналу који се може гледати у Сарајеву, Зеници и Тузли. Програм почиње у девет ујутру и завршава се око поноћи. У гарду се могу пратити и програми Радио-телевизије Србије, Српске телевизије са Пала, Хрватске ТВ-станице из Кисељака и локалне ТВ-Хајат која емитује забавне садржаје.

Полицијски час наступа у 22 часа и траје до пет ујутру. За то време по граду се могу кретати само овлашћена лица са специјалним пропусницама.

Бензин се може купити по цени од једне и по марке. На констатацију да је дупло јефтинији него у Београду, чујемо одговор:

„Ви сте под санкцијама, а ми нисмо“.

Господин **Предраг Лукач**, потпредседник Странке реформиста, каже да је на град пало преко милион и по граната и да ни једна граната није испалена случајно“. Те гранате нису испаливане да би рушиле куће, већ да би убијале људе“, убеђен је он.

Каже нам још **Лукач**, да је „најлепше бити Србин у Сарајеву, јер нико не мора да му објашњава шта је то српски национални програм“.

Испричао нам је и догађај са сахрана двојице дечака, синова његовог колеге. Погинули дечаци су имали шест и десет година. Погинули су од граната када су се санкали. Ја сам Србин, мој колега је Муслиман, али било ме је срамота што сам човек. Приштао сам му да му изразим саучешће, а он ме је питао:

„Када ћемо да наставимо радове у улици Веселина Маслеше на оправци водоводних цеви?“

(НАСТАВИТЕ СЕ)

ПРОПАСТ

„Људи у Сарајеву верују не у суживот него и у живот. Сви који су у БиХ живели и сада желе да живе у њој“, каже госпођа **Менсура Микиел**, Сарајка која већ 26 година живи у Београду, а недавно је боравила у главном граду БиХ као чланица делегације београдских мировњака. По њеним ријечима, Сарајлије сада очекују и бољу комуникацију са Београдом. Судећи по изјавама још неких чланова ове прве делегације из Београда, која је посјетила Сарајево, не би се рекло да су, бар кад је о самом граду ријеч, поремећени међунационални односи. Поремећен је живот. А, и како не би последице бесомучног гранатирања и разарања не само физичког већ и духовног бића његовог. О томе свједочи потпуно рушење 38 цамија и, мања или већа, оштећења свих других богомоља — муслиманских и хришћанских.

Но, у граду на Миљаки и у свим срединама где не владају српске оружане формације тачно се упире прстом и одређује ко је то учинио — „Караџићеви Срби“. То је постала синтагма која садржи више од било каквог политичког коментара, бар за оне који су из више углава пратили ратна збивања.

У садашњем укупном босанско-херцеговачком замешатељству поставља се кључно питање: да ли је живот јачи од разарања, мржње, звјерстава, силовања, прогона... Изгледа да јесте. Ту чињеницу не спомињу трагички за мирним рјешењем, јер је сматрају „споредним људским питањем“. За Босанце и Херцеговце оно је суштинско. Без одговора на њега, и то право и непристрасног, не може се ни говорити о будућности БиХ у било ком облику — федералном, конфедералном или неком трећем.

ТАПКАЊЕ У МЈЕСТУ

Трагање за трајнијим миром у БиХ је скоро на истом мјесту као и прије неколико мјесеци. У њему има исувише тактизирања тако да је тешко изводити било какав закључак у првом реду због тога што су зарађене стране увијек спремне на изненађења и мијењање исказа. Заправо, постало је скоро правило — ако једна страна одбија одређени приједлог друга га прихвата и тако у негодност. Има у свему томе исувише цинизма и неозбиљности тако да се добија утисак да су национална руководства скоро потпуно заборавила да је у БиХ било жртава, да је неко тамо умирао од глади и зиме. Уосталом, таква је судбина жртава у већини ратова.

У читавом том тактизирању показало се да је господин **Изетбеговић** знао у неким периодима вјешто да води игру чак и у тренуцима када се чинило да тиме губи све. У првом реду добио је, по најновијем приједлогу, много више територија него што му је својевремено нуђено (33 одсто). И друго, показало се да у свему томе господин **Караџић** нема баш тако иде-

У Босни је почело (пре)отимање имовине унутар владајућих ратнопрофитерских и националних структура. По многим, то је поуздан знак да се рат ближи крају, јер се све више мисли и „на себе“ а не само на противника.

алну политичку позицију какву су имали његови генерали на терену: Ријетко ко спомиње „велику побједу“, јер је полако почело да се прерачунава шта таква побједа уопште значи и на који начин је постигнута.

Поред тога, у свим националним вођствима дошло је до жестоких потреса, у првом реду због тога што су многи виши „политички официри“, а то, преведено на језик обичних смртника, значи и највиши политичари, посегли за оним што се обично назива **народном имовином**. Афере у неким градовима су то најбоље показале без обзира што се многе од тврђњи негирају са највишег врха. Нико више не може да повјерује да се ништа није догодило и да је појам „ратни профитери“ измислила непријатељска страна. Но, праве чињенице и истине ће се сазнати онда када дође до жешћих обрачуна унутар националних водстава око подјеле власти. За вријеме рата, практично, најлакше је било владати.

СУДБИНА РАТНИКА

Мада је незахвално прогнозировать каква ће бити судбина мировног плана, о коме се расправља на више састанака, у свијетским метрополама добија се утисак да вријеме није сазрело за мир у БиХ. Било је до сада исувише заваравана у неким тренуцима и свијет је помислио да ће наједном наступити мир истичући најчешће да су сви уморни од рата.

Обични смртници и ратници јесу. Они не само да су уморни него су постали свјесни да ће се захваљујући њиховом зноју и двогодишњем лежању у рову неко добро омрсити. Таквих људских прича има на претек не само из мањих мјеста. Многима су на почетку рата обећана не само добра запослења него и добри станови, а од тога на крају није било ништа.

Једна од таквих прича, чији ће се пуни наслов знати ускоро као и њен „изворни аутор“ гласи овако: „Живим у мом садашњем граду 14 година. Био сам у рату пуних 27 мјесеци са врло кратким одморима — тек толико да видим породицу. Имам трособан стан који сам

ТРАГАЊЕ ЗА ДУХОМ

ЧЕТВРТЕ НАЦИЈЕ

добрио од фирме прије рата. Хоће сада да ме иселе из њега зато што се, како сам чуо, допада једном главешини. Шта да радим...".

Збиља шта ће да уради. Има још и драстичнијих примјера и људи дозвољавају да им се објави име и презиме тек кад читав случај дође на суд.

Но, овакви случајеви говоре да се полако приближава крај „глобалном рату“ у БиХ иза кога ће остати безброј запаљивих зона и области. Јер, кажу искуснији ратници: **чим почне међусобна отимачина имовине то је знак да се рат приближава крају.** Профитери за то имају невјероватан слух, док се у ратном стању искључиво мисли на противника.

У потпуно недефинисаном стању изјава специјалног изасланика УН за БиХ **Јасуши Акашија** да је Сарајево безбједније од Њујорка може да звучи као умирујућа, али и запрепаштујућа. Хоће ли сви већи градови у бившој Југославији постати као Њујорк по својим безбједносним карактеристикама. Како вријеме пролази све ће више бити југонасталичара који ће, ако ни за чим другим, жалити за временима у „којима је могло да се спава на сваком мјесту, а да се не плашиш да ће те неко напасти“.

Сарајево јесте феномен сам по себи. Нигдје се са толико жара и са тако мало средстава није пришло обнови града и све би то могло да охрабри и потврди тезу да је живот јачи од рата и свега што он са собом носи. Како ће, међутим, град бити обновљен ако буде подијељен по његовим неприродним шавовима. Шта ако неко у другом дијелу града, која припадне једној или другој страни, затвори једноставно

извор воде или искључи струју. Тако подијељен град никада не може бити безбједан и угодан за нормалан живот. Двије године колико ће њиме владати УН, само су прелазни период. Један дио аналитичара се нада да ће се за то вријеме толико измијенити национална руководства да ће имати ко с ким да разговара и преговара. Ипак, то су само жеље. Исцупише је крви проливано да би народи тек тако похрлили једни другима у загрљај.

Охрабрујуће вијести из главног града БиХ увијек прати понека која говори да је рат још ту

и да је, уствари, ово што се у њему сада догађа нека врста привидног мира.

Тако је група од 128 особа, махом жена и дјеце, протјерана са сарајевских територија које држе под контролом српске оружане формације. Ријеч је о избеглицама из Рогатице и два оближња села. Оно што је узнемирило тамошњу јавност јесте чињеница да је група млађих мушкараца, муслиманске националности, пребачена из касарне у Лукавици у Рудо — „радни логор“. Не обнавља ли се на тај начин етничко чишћење.

Најближе истини су ријечи једног ратника који каже: „Тешко сваком оном ко у БиХ буде живио у неком крају као мањински народ. Тај ће како се год окрене. Свако ће на крају морати да иде тамо гдје његови чине већину изузимајући, можда, велике градове гдје је ситуација нешто другачија“.

МЈЕШОВИТИ БРАКОВИ

У босанско-херцеговачки мозаик, на свој начин, уклопила се жестока јавна дискусија о мјешовитим браковима који су прије рата били један од показатеља заједничког живљења и губљења многих предрасуда из даље или ближе прошлости. Питање мјешовитих бракова у неким крајевима БиХ поставиле су у оштријој форми српске власти, а у неким су, уколико се може вјеровати информацијама, званично **забрањени**.

Овога пута у коштац су се ухватили прво новинари „Ослобођења“ и „Љиљана“, а зтим се у полемику укључио предсједник владе **Харис Силајић**.

Појавила су се два потпуно опречна мишљења и то двојице теолога — **Силајића** и **Џемалудина Латића**, уредника „Љиљана“.

Други је врло одређен указавши да су, слободније речено, мјешовити бракови велика заблуда и да се заједништво не може више градити „четвртог нацијом“ (дјеца из мјешовитих бракова).

Силајић је на такав однос према веома осјетљивом питању мјешовитих бракова (укупно 34 одсто прије рата) одговорио врло смирено и, рекло би се, са једног европског нивоа. Залаже се, прије свега, за обнову и изградњу босанског духа који подразумијева заједништво у свим његовим значењима. Карактеристичне су његове ријечи:

„Босну нису уништили људи који су вјеровали у Бога, или који су искрено „невјеровали“. Ову земљу нису уништили ни они који су били гладни хљеба. Уништили су је они који су гладни духа. Зато босанској дјечи морамо дати школе, џамије и цркве — и слободу властитог избора“.

ЈОВАН ДИВЈАК, ГЕНЕРАЛ БиХ ВОЈСКЕ

АС ИЗ УЛИЦЕ ЈНА 8

Све је релативно. Најомиљенији „Алијин генерал“ је, веровали или не, један СРБИН и то — рођени БЕОГРАЂАНИН. Ко је „наш“ а ко „њихов“ објашњава он сам.

Разговарао: Александар ЧОТРИЋ

Заменик команданта Армије Босне и Херцеговине је Србин и рођени Београђанин, генерал Јован Дивјак. Генерал Дивјак је један од најпопуларнијих личности међу Сарајлијама. Зову га — „генерал храброст“, „официр и џентлмен“, а о њему се певају и песме; „команданте Јово, ти се нам к’о брат, од априла за слободу ми водимо рат“. Јован Дивјак је до избијања рата у Босни и Херцеговини био пуковник Југословенске народне армије. Војни суд ЈНА осудио га је 1992. године на девет месеци затвора, условно на две године, зато што је дозволио да Територијална одбрана Кисељака преузме оружје из магацина који је чувала југословенска војска.

Дивјак већ двадесет осам година живи у Сарајеву. Ожењен је Муслиманком.

Његови пријатељи и колеге причају за њега да је један од ретких официра бивше ЈНА, а сада Армије БиХ, који је спреман да се спусти на ниво обичног војника, да решава војничке проблеме и помаже им, колико год то може. Прича се да су у његовом кабинету сви били љубазно примљени. Његовој омиљености свакако доприноси и то што се по граду креће сам, без иједног телохранитеља. Једном се, кажу Сарајлије, „њихов Јово“ вратио у град после три месеца боравка на терену. Да би прешао пут од зграде Председништва БиХ до „Вечне ватре“, који не износи више од неколико стотина метара, требало му је више од сат времена. Сви су га заустављали, поздрављали се са њим, љубили га. Пролазници су га молили да више не напушта Сарајево, јер су „много сигурнији када је он у граду“.

КОС И ДАЉЕ ЈАШЕ

Саборци генерала Дивјака причају за њега да је непосредно учествовао у свим одсудним биткама за одбрану града. Генерал „муслиманске војске“ (рекли би извештачи РТС-а) не крије своју српску националност. Напротив, још увек говори екавски, активан је у Српском грађанском вијећу и штити права Срба које власти или разбојничке групе затварају, отпуштају и избацују из стана.

Због чега сте се између ЈНА и Територијалне одбране Босне и Херцеговине определили за ову другу војну формацију?

Ја се нисам определио између војних формација, већ између концепција будућег уређења БиХ. ЈНА се ставила у службу великосрпског национализма. Седам корпуса ЈНА у БиХ је отворено стало на страну екстремиста СДС-а. Они су заложени све најважније стратегијске тачке и припремили се за рат против грађана БиХ. Последњих година пре избијања рата, ЈНА је постала, такође, једнонационална. Од шеснаест генерала на територији БиХ, 13 су били Срби, један је био Муслиман, један Црногорац и један Хрват. Већ у јануару и фебруару 1992. године ЈНА је поделила оружје српском становништву.

Све је то утицало на мене да се одредим, не за националну, већ за грађанску опцију. А, уосталом, Босна је била призната од стране Уједињених нација као суверена држава. Мени је било понуђено да будем заменик команданта ТО БиХ што сам прихватио, јер је Територијална одбрана била мултинационална.

Да ли је и Армија БиХ задржала мултинационални карактер?

Јесте, иако је све мање Срба и Хрвата у њеним редовима. Заменици команданта Армије су Иван Шибер Хрват, и ја који сам Србин. И данас има јединица у којима по 25 одсто састава чине Срби и Хрвати. Међутим, у Армији се не реагује адекватно на иступе муслиманских екстремиста. Примам обавештења да нестaju по три-четири српске породице у једном дану, или да је убијено пет, десет, петнаест Срба. Наоружане групе врше терор по граду, па су учестале деложације Срба из њихових станова. На руководећа места у Армији долазе припадници СДА и бивши припадници КОС-а, који су рат провели у подрумима. СДА сада настоји да створи једнопартијску војску, а бивши КОС-овци воде главну реч.

Некада је у Штабу врховне команде било 17% Хрвата и 12% Срба, а данас их је свега по један проценат. Др пре годину дана постојале су и две бригаде у којима су већину чинили Срби, док данас то није случај, јер расте подозрење према њима. Морам рећи да неповерења нема код обичних војника и нижих официра. Команданти бригада су ти који немају поверења према Србима.

Све су чешћи случајеви да Срби из редова Армије прелазе на супротну страну. Разлог томе је општа ситуација у Сарајеву, али и стварање муслиманско-хрватске федерације, после чега су Срби гурнути у страну, пре свега због понашања Хрвата.

Тренутно у Армији има три посто Срба. Што се тиче националне заступљености, ситуација је много боља у Министарству унутрашњих послова, где је 17 посто Срба.

„ПРИЈАТЕЉИ“ И РАТНИ ПЛЕН

Каква је ситуација на фронтима. Стижу вести да на појединим ратиштима Армија предузима офанзивне акције?

Ембарго је итекако утицао на наоружавање Територијалне одбране, касније Армије БиХ. Комплетно оружје ЈНА остало је у рукама српских побуњеника. Хрвати су се наоружавали преко својих савезника из иностранства.

Армија је остала без иоле квалитетнијег тешког наоружања. Од првих дана рата, па све до данас, проблем је у балансу. Однос српског и нашег тешког наоружања је три према један у њихову корист. Навешћу вам само неке при-

мере. Они располажу са 350, а ми са 50 тенкова. Они имају пет хиљада артиљеријских цева, а ми хиљаду. Они поседују авијацију и ракетне системе, а ми тога уопште немамо. У рејону Сарајева имају 150 тенкова, а ми свега два.

Значајно је, међутим, да се, без обзира на противникову техничку помоћ, наши борци врло успешно бране. Због тога на линијама додира није реално очекивати значајније промене.

Очекујете ли нове офанзиве војске под командом генерала Младића?

Тенденција агресора је да настави дејства према Бихаћу. Циљ им је да Сарајево и даље држе у окружењу. И поред забране, противник у околини Сарајева држи 140 цева тешког наоружања.

Ако УНПРОФОР не осујети њихове намере, тежиште ће усмерити преко Бјелашнице према Иван-седлу и са Влашића према Травнику. Офанзивна Група седам планира да заузме Завидовиће, Тешањ и Маглај.

Да ли се поштују ултиматум НАТО пакта и последње примирје потписано у Женеви?

Чињеница је да није поштован прекид ватре. Од ултиматума НАТО-а, 21. фебруара, до данас у Сарајеву је убијено 45 лица, док је раније преко две стотине. Јуче (11. јула) у реону Чекрикића непријатељ је отео неколико топова и хаубица који су били под контролом УНПРОФОР-а. У заштићеној зони Сарајева непријатељ без проблема превози своје тенкове с једног места на друго. Све се то дешава уз благослов УНПРОФОР-а. Било је чак случајева да су Срби заузели повољније положаје него што су имали пре ултиматума. На појединим местима су се приближили нашим положајима на само неколико десетина метара, јер нисмо смели отворити ватру.

Како ваше јединице долазе до оружја!

Постоји неколико начина на које долазимо до потребног наоружања. Пре свега, то је ратни плен. Затим, оспособили смо фабрику у Травнику, Зеници и Витезу које поново производе оружје и муницију. Међутим, велики проблем нам представљају тешкоће у набавци репро-материјала. Поред тога, оружјем се снабдевамо и тајним каналима од наших пријатеља у свету. Од почетка 1993. године до недавно, Хрвати су заустављали те конвоје и одузимали оружје. Сада смо принуђени да од ХВО-а купујемо оружје које је било упућено нама. Ипак, морам рећи да то није довољно јер тек сваки трећи војни обвезник поседује лако пешадијско наоружање.

Какви су сада односи између Армије БиХ и ХВО?

Између команданата ХВО Росе и Петковића и команданта Армије Делића нема никаквих сукоба. Међутим, на терену постоје екстремисти који не прихватају прекид ватре, нити стварање муслиманско-хрватске федерације. Они и даље воде неке своје ратове, нападају хуманитарне конвоје и пљачкају цивиле.

Посебно је неповољна ситуација у рејону Бугојна и Прозора. Ту је стање врло флуидно и сваког тренутка може доћи до отворених сукоба.

Ипак, у сваком случају, сада имамо једног непријатеља мање. Хрвати у Босни и Херцеговини последњих годину и по дана са Србима се уопште нису ни сукобљавали.

ТИТО И ДАЉЕ АКТУЕЛАН

Поменули сте да и поред ембарга добијају оружје „тајним каналима од пријатељских

земља“. Можете ли нам рећи, које су те земље?

То вам, на жалост, не могу рећи!

— У Србији постоји уверење да ваша Армија није, за две године ратовања, постигла ни један војни успех. Шта ви кажете на то?

Војни подвизи Армије БиХ су бројни. Најзначајнији су: одбрана Сарајева, Жељо, Сребренице, Горажда, Мостара, Посавине, Челића Теочака, Кладња, Олова, Маглаја Тешња Бижаћа...

Армија је сада добро организована, солидно функционише и поред значајнијих тешкоћа у комуникацијама. Борци имају изузетно висок морал, иако је само трећина њих наоружана.

Велика пажња се поклања обуци старешинског кадра. У Сарајеву смо основали ратну официрску школу. У свим корпусима борци пролазе кроз курсеве војне обуке.

ЈНА је била идеализована и партијска војска. Да ли је Армија БиХ дезидеологизована и департизована?

Таква војска нигде на свету не постоји!

Шта мислите о генералу Младићу, команданту војске Републике Српске?

Младић је сасвим просечан официр. Он удара у чело, директно напада на градове, уместо да их обилази и осваја нове територије. Са количином оружја којом је располагао, могао је, да је знао, за само седам дана да избије на море и окупира целу Босну и Херцеговину.

Члан сте Српског грађанског вијећа. Због чега!

Ми Срби смо у много тежој позицији од Муслимана и Хрвата. Они у федерацији имају уз себе и цркву и војску. Ми немамо ништа. Нити смо гласни, нити смо добро организовани. Ево, на пример, Хрвати имају Хрватско вијеће одбране и моћну католичку цркву. Они су диктирали услове споразума са Муслиманима. Нас су издали и српска држава и српска црква. Само овде у Сарајеву живи шездесет хиљада Срба које пропаганда из Београда и са Пала погрдно назива АС-овима (Алијиним Србима).

Српско грађанско вијеће се залаже за јединствену, мултинационалну, грађанску Босну и Херцеговину. С друге стране, СГВ се залаже за заштиту права Срба који живе на територијама које контролише Армија БиХ.

Зато ту организацију искрено подржавам.

Да ли сте задовољни статусом српског народа у Федерацији?

Нисам задовољан зато што су Срби у уставу Федерације дефинисани као „остали“. Представници Срба требало би да уђу у преговарачке тимове и заступају аутентичне интересе босанских Срба. У самој Армији све више маха узимају искључиво људи којима и ја сметам. Због тога сам Алији Изетбеговићу нудио и своју оставку.

Када смо прешли на незванични део разговора, био сам у прилици да погледам ентеријер кабинета генерала Дивјака. Неколико центиметара изнад његове главе видљив је траг од снајперског хица. Генерал је то место окружио црвеном оловком и написао: 20. децембар 1992, 22 часа и 12 минута. На зиду је истакнута фотографија Јосипа Броза, док се на столу налази минијатурно гипсано погрсеје бившег врховног команданта ЈНА.

На излазу из зграде Врховне команде Армије БиХ пажњу ми привлачи табла са називом улице. На њој пише: Улица ЈНА 8 (!)

НЕПРИМЕРЕНА СТРАСТ КОЦКЕ

НАЦИОНАЛНИ ЧЕКОВИ БЕЗ ПОКРИЋА

Прошао је дан „великог ишчекивања“. Основа за евентуално озбиљно започињање политичких разговора о исходима кризе у Републици Босни и Херцеговини, без сталних оружаних сукоба и злочина који их прате, садржана у предлогу тзв. Контакт-групе добила је „оцену“. Мада је била искључена могућност да та оцена буде дата описно, тражено је да буде сасвим одређена са два вредносна мерила: да и не. Ипак је кључни одговор добијен баш на неприхватљив начин. И ова околност одређује суштинска својства стања на босанско-херцеговачком простору. Пред њом губе било какав значај испразне декларације, вербални егзебиционизам стране која је започела сукоб и једино што жели очигледно је да у њему остане што дуже, рачунајући на до сада толико јој наклоњену коцкарску срећу. Наравно, ту је и додатни чинилац због кога се олако иде у превелике ризике: **неспособност и неспремност међународне заједнице да пронађе праве одговоре у ситуацији коју је сама претходно преко сваке мере искомпликовала.** Отуда остаје уверење да она може да буде предмет подсмеха и ругла, као и да буде обмањивана до бесконачности, што је кудикамо важније за приземну, више него балкански превртљиву и прљаву политику која је стварана, која се ствара и која ће, по много чему судећи, и даље бити стварана у Београду, прецизније на Дедињу и у Крунској улици, и на Палама. После 19. јула 1994. године нема недоумица. Група неодговорних људи, која је узурпирала право да се исказује као предводник Срба у Босни и Херцеговини, и посебно утицајан део мрачног естаблишмента, политиканско-научно-уметнички црквенос, у изнуђеној мисији уједињења српства на темељима најтежих злочуда у веку који истиче, одговорила је свету онако како је требало и очекивати: **зв њих је рат једина опција.** Трагично је то што група о којој је реч, упоркос томе што је узурпаторска, поседује превелику моћ, с обзиром на то да не одговара никоме и да је преко сваке мере самовољна и насилничка. Њена моћ је резултат огромне подршке из Београда, али можда још и више споља. И Европска унија и Уједињене нације ниједног тренутка нису успели да је зауставе, стварно зауставе, у њеном рушмичком нагону. Плашили су се и плаше се и даље за Балкан, Европу, па и шире од тога, слушају отворене претње о претварању југословенске кризе, посебно рата у Босни и Херцеговини, у Трећи светски рат, и увек стају на пола пута: Сараје-

во, Горажде, Тузла, Сребреница итд. Осим резолуције Савета безбедности бр. 757 (1992) и 820 (1993), које су такође остале половичне: примењене су само мере из члана 41 (економске), а не и из члана 42 (војне) Повеље УН и то према једној од страна која је довела у питање мир и безбедност, док је друга, хрватска страна аболирана без озбиљнијих разлога за такав поступак, није учињено ништа што би васпоставило нарушени међународно правни поредак. Апсурд је и већи ако се има у виду да су и Уједињене нације и Европска унија показивале, нарочито у последње време, **далеко више обзира према српској него према осталим странама, иако је њихова пристрасност везивана за чињење повластица управо Бошњацима и Хрватима.** Извесно је и да је то охрабривало српске господаре рата који су и показивали највише склоности према решењима путем силе.

РАТНИ ПРОФИТЕРИ НЕ УЗМИЧУ

Ако се све ово има у виду, да ли је онда требало очекивати од 19. јула 1994. године, у односу на Босну и Херцеговину, нешто више од онога што је добијено? Уосталом да ли је неко и претпостављао да ће се догодити некакав спектакуларни преокрет? Многе најаве и претходне анализе су наговештавале неповољни исход. Министри иноистраних послова Француске и Велике Британије су оценили да поруке садржане у документу контакт-групе тзв. председник тзв. Републике Српске није разумео. Били су више него врсно професионалци када су тако формлисали своје виђење особе без икаквих скрупула, неморалне и самозаљубљене, невелике памети, али превелике безобзирности и увек спремног да свој лични тепенак претворен стицајем околности у некако шефовање чак и државом, измишљеном, нестварном, па ипак присутном у свести заблуделих грађана, стави испред сваког другог евентуалног интереса, уколико би га уопште и признао у његовом постојању. На другом, истом таквом тепенку, британски и француски дипломата имали су слична, мучна до блутовости искуства. У јефтином трговачком нагађању, њихов саговорник који није одржао на снази ниједан претходни договор или споразум, мада је улагао „озбиљне“ напоре да одглуми спремност за сарадњу и враћање мира на некадашњи југословенски простор, тражио је елементе за нове преваре. Господи **Жипеу** и **Херду** то није промакло, као што им нису промакле ни поруке што им их је њихов домаћин послао преко помахнутих националиста, не-

Најављени прелазак Републике Српске на „израелски начин одбране“ коштаће Србију невероватних три милијарде долара годишње, под условом да Републику Српску кошта онолико колико кошта Израел. То је само трагично финансијско полазиште много шире и безизгледне националне драме у режији тврдокорних ратних профитера.

Пише: **Владан А. ВАСИЛИЈЕВИЋ**

култивисаних, примитивних, крволочних и избежљивих изгледима да наставе са ратним профитерством, који су се окултили испред резиденције председника Републике Србије, уместо да се против већине њих води кривични поступак пред националним судовима за тешке злочине које су већ починили.

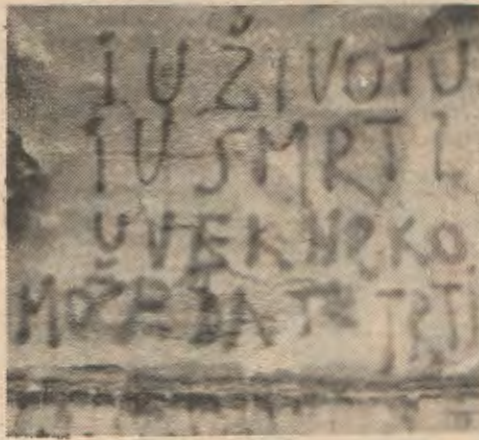
Додатно је питање и да ли је имало места да се очекује повољнији исход у вези са планом контакт-групе, ако није до краја јасно колико је и она сама, унутар себе, спремна да испусти јединствено и до краја одлучно? У којој мери је напуљски самит седморице задовољно руске жеље и надања? Да ли је председник Русије, улазећи у круг посвећених, први пут после рушења Берлинског зида и убрзавања процеса уклањања блоковских размимоилажења и ривалитета, коначно проценио да нови односи у свету ипак могу да имају предности над односима блоковских деоба? Није ли можда и њему ближа идеја српских тоталитариста маскираних у социјалисте, којима сада све више и отвореније стаје уз бок њихов резервни састав назначен одавно као ЈУЛ, да биполарна светска заједница пружа више изгледа за уједурме и надмудривања, као што је то било током претходне четири деценије, у она стара добра времена? Јер, основна карактеристика те

„belle eroque“ пропалог пројекта је била блокирање једног веома значајног дела међународноправног поретка и морала у њиховом функционисању, нарочито тамо где се јављају најосетљивија питања заштите светског мира и безбедности. (Захваљујући таквом стању ствари међународна заједница није успела да установи Комитет војног штаба, међународно кривично судство, да донесе Кодекс злочина против мира и безбедности човечанства и још много чега другог.) А владавина права, правна држава су за поборнике ауторитарних и тоталитарних система равни највећој еколошкој катастрофи. Они се реда и законитости плаше више него било чега другог. И сада треба да се суоче управо са тим као свршеним чином. Најкритичније тачке отпора су Балкан и Русија. Левица која се враћа у другим срединама је доста учинила на томе да се очисти од ранијих застрањивања и да се култивише. Спремна је на објективно демократско одмеравање снага са политичким неистомишљеницима, што никако није случај са новим балканским деспотијама на некадашњем југословенском тлу, а по више показатеља и у Русији и још неким срединама некадашњег СССР. Унутрашњи односи снага су зато веома значајни и за збивања у међународним оквирима, поготову када се зна да је Русија задржала своје место у Савету безбедности и да с правом вета може да заустави сваку одлуку која јој није по вољи. Исто тако, ту је и Кина која се до сада уздржавала од већих и озбиљнијих деловања, што никако не значи да ће тако остати и убудуће, у тренуцима када евентуално прође медени месец Русије и седморице великих, или тачније речено САД. У тим превирањима исход је крајње неизвесан, ма колико да више предузетих корака могу да уливају и не мала охрабрења.

РАТИШТЕ СЕ ШИРИ

Тешко је оповргнути чињеницу да је потез ковертиран од стране тужне и смешне Скупштине тзв. Републике Српске и лично уручен контакт-групи у Женеви дан касније, добро проанализиран, па и утврђен у Москви, затим достављен Београду, па одатле на Пале. Бар две ствари говоре у прилог томе. Муњевита изјава руског министра иностраних послова да одговор босанских Срба није одбијајући и да је рационалан и претходни наговештаји да тзв. председник тзв. Републике Српске игра на руску карту. Додатно, тешко је претпоставити да у самој власти тзв. Републике Српске и око ње, а онда и у Београду, имајући у виду квалитете југословенске дипломатије, постоје толико виспријем стручњаци, дорасли да сроче Декларацију усвојену на 42. седници Скупштине тзв. Републике Српске, 18. и 19. јула 1994. године. Далеко је уверљивије мишљење добрих познавалаца међународних односа да се у том документу лако препознају стил и манир руске дипломатије. Нема разлога да се не размишља и о томе да и Британија нису невини. Лорд Овен је такође брзо наступио са оценом да треба бити стрпљив и наставити са преговорима. Тешко мирење Русије са садашњим обликом партнерства са великима и суревњивом Велике Британије према Немачкој, па и САД, заједно са немирењем са околношћу да је бивша сила у Европи и свету, довољни су за непредвидиве обрте са далековезним последицама у глобалној политици међународне заједнице. Ово тим пре што и Велика Британија на основу давно истрошене хипотеке такође може да заустави у Савету безбедности сваки покушај супротне стране да одлучије иступа у решавању и босанско-херцеговачке и осталих криза.

Да ли је оваква ситуација предност за коцкарске страсти српских вођа у Босни и Херцеговини? Промисљени и стручни људи ће одговорити одречно. Непромисљени и нестручни, или они који су продали душу ђаволу када је реч о стручности, заузеће супротан став, који већ и јесте темељ Декларације од 19. јула 1994. године. Наћи се у жрњу великих у њиховим

обрачунима, одмеравањима снага, настојањима да остваре своје интересе, највеће је зло које може да задеси неку земљу и њене грађане. А то је сада већ скоро неопозиво задесило Србију и Црну Гору, односно тзв. СР Југославију, преко којих се легитимни представници реално постојеће српске државе у Босни и Херцеговини, држећи је у смртоносном загрљају давленика. Озбиљне и зналачке процене да је југословенска криза једна од највећих до данас, ако не и највећа, после Другог светског рата, забрањивајуће опомињу. Такве кризе морају да буду стављене под контролу. Поступци да се контрола опостави су различити: од непосредне војне интервенције у складу са Главом VII Повеље УН до затварања помахниталих самоубица у арену из које је смрт једини излас. И једно, и друго, и свако евентуално додатно решење води у дуготрајна разарања и убијања, при чему арена не мора, нити ће вероватно моћи да буде ограничена на њене постојеће оквире; за што систематичније и трајније вредности решење биће пробитачно да се у њу увуку и прави виновници зла у Босни и Херцеговини, чије су сумрачне идеје о подели Босне и Херцеговине и истребљењу Бошњака на тим просторима и довели до рата и потреса у целој међународној заједници. Прецизније речено: **ратиште ће бити проширено на Србојугославију и Хрватску, најмање.** У високом степењу је извесно и да би то могле да буду крајње границе ширења, с обзиром на већ исказане интереса САД за поједина подручја Балкана. Уважавајући недавну изјаву г. **Зорана Глушевића**, дату у заносу округлог стола о источнохришћанском свету, о производу Запада који је назвао човек-картица, потрошач и предностима духа малих народа из окрића источног хришћанства, који ће уништити ту монструмску картица-творевину (тешко је рећи да ли су овакве сентенције израз генијалности или лудила због блискости та два стања човековог духовног исказивања и потврђивања), ипак је тешко отргнути се утиску да **изгледи за борце у тој арени неће бити повољни.** Слична бесмилици тзв. потпредседника тзв. Републике Српске **Николе Кољевића** да ће то бити рат православља и ислама није ни мало утешна. Напротив она застрашује због сазнања до које мере је код социјалног талоба који себи присваја србовање и прерогативе српског народа порасло безумље и спремност да заиста читав народ жртвује да би задржао изнуђене позиције некаквих држава и својих владајућих привилегија у њима (могло би се рећи једноставније: **пљачкашких привилегија**).

ПРЕВЕЛИКО ЗЛО

И, ако се пође од претпоставке да Руси неће дозволити нове мере против Југославије, без обзира што су обећали да неће око тога чинити сметње није им веровати, крајње је неизвесно да ли ће израелски систем одбране, на који прелази тзв. Република Српска, по мирољубивим изјавама њеног тзв. председника, ко-

јима је отворио седницу Скупштине, да би она дала потврдан одговор на предлог контакт-групе Србија моћи да субвенционира са **3.000.000.000 долара годишње** колико је **неопходно за његово функционисање**, и то под претпоставком да сама тзв. Република Српска уложи онолико колико улаже Израел. За коначно изгинуће Срба не би ни било потребно било шта друго осим тога. Уз повику да свет врши геноцид над српским народом, председник Србије се изгледа већ приклонио том великом плану духова зла које је пустио из Пандорине кутије. Сасвим је извесно да се он није противио одговору са Пала. Проценио је да је кратка, али ефектна, глумца око миротворства била довољно да исказе своја права расположења и одбрани сопствени положај од озбиљних претњи од стране нестрпљивих и на политикантску славу похлепних председника Демократске странке и Демократске странке Србије. Председник Југославије ту околност не може да прикрије својим изјавама датим Радију „Глас Америке“ („Политика“, 24. јула 1994). „Животни интерес“ овде је искључиво власт. крај рата сам по себи не; једино ако истовермено помогне да се ситуација не мења. А ту је све већ исувише сложено да би се заиста могло говорити о искреним намерама миротворца. Уцењујући се међу собом социјалисти и део тзв. демократске опозиције под меценатством мрачњака из САНУ, Удружења књижевника, Српске православне цркве и са више других страна иду све даље и даље од мира и срљају у ратну катаклизму. Изгледи да се остваре надања међународних сметењака који нису дорасли својим партнерима, ма шта мислили о својој умешности и снази: **да Пале промене свој став до 30. јула 1994. године, занемариво су мали.**

Одмах ваља додати: они и не могу да буду већи, најмање могу да буду реални. И на руској страни, као и на српској, суочени су и супротстављени готово непомирљиво рационалност озбиљних одговорне политике, бар у смислу да зна шта хоће, и скитско, односно балканско и источноачко препредењаштво које не зна ни за озбиљност, ни за одговорност. Поврх свега у случају српских властодржаца на обе обале Дрине и под Динаром, а то је везано и са властодршцима у Хрватској, криминал, корупцијом, неморал траже за себе **услове опстанка без полагања рачуна.** Ти услови постоје само док рат траје. Уосталом најновији број недељника **Новоје времена** доноси слику тзв. председника тзв. Републике Српске у поводу награде Шолохова која му је додељена, сигурно не без знања највиших часника државе, уз назнаку да после указане части не треба да изненади ако се „угледни писац“ и „још угледни државник“ нађе на оптуженичкој клупи за ратне злочинце. Игра је тек, изгледа, почела. Почасти и претње могу да буду добра средства у нечасним политичким играма и проценама на којој је страни већа корист. Како су крхки и апсурдни темељи на којима треба да се гради тај из дана у дан удаљенији мир у Босни и Херцеговини, на Балкану и... (?) Цинично је, али се намеће мисао, Штета је што Трибунал за некадашњу Југославију не може да изриче и смртне казне. Иначе би сви учесници у том невиђеном злочину били у ситуацији да са вешала доведу игру до врхуца изјављујући да су за свој народ учинили то што су могли, као некада давно у Нирнбергу Ј. Вон Рибентроп. Нарочито они чији је удео у злоделу био највећи.

Али и без тога, време које долази показује свима шта су ти добротинићели народа, одавде и споља заиста учинили за те народе. Зло ће бити изгледа толико да га нико никада неће заборавајући.

ИЗМЕЂУ БЕОГРАДА И ПАЛА

ДАВЉЕЊЕ У ПРЉАВОЈ ВОДИ

Цео свет се минутих дана бавио Босном и покушавао да одгонетне шта је то Караџић ковертирао. Једни су говорили да је то мачак у џаку, други да је у коверти нов шпил карата, трећи да је, у ствари, сасвим празан, а да је кеџ остао у рукаву. Ми се тиме нећемо бавити, мада нас и даље копка шта је било у оној другој коверти са тајном поруком, пардон — саветом, коју је на Пале упутио г. Ђинђић. Ако се неким чудом испостави да је садржина обе коверте иста, биће то права сензација — после свега шта је г. Ђинђић минутих дана изјављивао.

Друга велика тема која је заокупљала пажњу света било је кометско бомбардовање Јупитера. А њега, онако великог, 1400 пута већег од наше бедне Земље, баш брига: пала мува на међеда. Слична бомбардовања — и то одавно и свакодневно — ми овде преживљавамо од коментатора са „ТВ-Бастиља“. Значи, ништа ново: „хеј, хај, баш нас брига, возимо се на таљигах...“

А „Њујорк тајмс“ се, у подужем напису, бави Милошевићем и Караџићем: „Манавришући како би издејствовао укидање санкција против своје земље, председник Србије Милошевић покренуо је кампању за дискредитовање свог пређашњег савезника, лидера босанских Срба

Ко ће први уморити Караџића — српски народ опредељујући се за мир или Милошевић оптужујући га за пљачке и корупцију?

Пише: Никола БУРЗАН

Радована Караџића. Очигледни је циљ да се присили Караџић да прихвати решење за рат у Босни... То би, за узврат, навело УН да ублаже разорни ембарго уведен пре две године како би се казнила Србија због њене војне подршке босанским Србима“.

Да ли сте и ви приметили тај притисак? „ТВ-Бастиља“ није на Пале послала своју екипу, показујући и потврђујући, заправо, још једном да није ни државна, ни народна, већ — партијска. С којим правом „ТВ-Бастиља“ лишава своје гледаоце, који под принудом плаћају претплату, извештаја о догађању од којег се очекивало да реши судбину овог народа? У цивилизованом свету такав непримеран гест био би

незамислив, а дотична ТВ-станица била би апсолутно бојкотована. Али, ми смо, на жалост, још далеко од тога.

Режим склон лоповлуку

Какви су остали притисци на Босну из Београда? „У последњих неколико недеља — пише „Њујорк тајмс“ — Милошевићева СПС изненадно је упутила директан изазов Караџићу, основавши своје партијске огранке у градовима у Босни које контролишу Срби, укључујући ту Бањалуку и Пале. У тим новим просторијама налазе се фотографије Милошевића, али не и Караџића... У то исто време, Караџић је нестао са државне ТВ у Београду, која је најмоћније оружје на којем почива Милошевићев ауторитет и која је дуго давала велики простор Караџићевим изјавама о војним победама босанских Срба“.

А оно што не забележи „ТВ-Бастиља“ — није се ни догодило. Кога нема у њој — тај и не постоји. „Не знам колико ће Караџић издржати — цитира „Њујорк тајмс“ Милорада Екмечића, академика, историчара који је био један од главних саветника лидера босанских Срба. — Изгледа да Милошевић сада жели да га уклопи“.

Лист затим пише да поред тога што тежи укидању санкција, Милошевић „покушава да се дистанцира од ратних злочина које су Срби починили у Босни почетком рата, тако што кривицу приписује другима. Иако ово није први пут да се Милошевић удаљава од Караџића, западни дипломати кажу да његово садашње настојање да оцрни лидера босанских Срба нема преседана...“

Уместо да извести о Караџићевим гледиштима, државна ТВ и друга средства информисања блиска Милошевићу, кренула су у жестоку офанзиву, описујући Караџићеву самопрокламовану владу као корумпирани и олигархијски режим склон лоповлуку и ратном хушкању. Караџићева ноторна страст за коцком, куповина вила за своју породицу у Београду и чињеница да су босански Срби покрали на хиљаде аутомобила „фолксваген-голд“ из фабрике недалеко од Сарајева — све су то постале новинске вести, иако су својевремено биле табу тема за већину српских медија.

Хаџи Драган Антић, директор „Политике“, листа који је близак Милошевићу, оштро је кри-

МИСТЕР БОБ КОНТРА ДОБРИЦА

У листу „Аризона рипаблик“, из далеког Феникса, појавио се недавно један чудан чланак из пера Американца југословенског порекла **Боба Ђурђевића**, у којем се он разрачунава малтене са свима — Истоком, Западом, Овеном, Изетбеговићем, Милошевићем, Ђосићем. Посебно се окомио на Добрицу Ђосића, без неког виднијег и разумљивијег разлога.

Мистер Боб, наиме, пише као је тај глупи Запад изгледа одлучио да „одува прашину и са њега (Ђосића), и са Милошевића. Када су београдски медији питали 11. јула лорда Овена зашто се састао са Ђосићем, Енглез је одвратио да је Ђосић наводно „најрепрезентивнији тумач српских националних интереса“. Значи да је проверена морална проститутка! (Као и Овен).

Да не заборавимо, Ђосић је био тај који је, заједно са Милошевићем, инсистирао да босански Срби треба да прихвате Венс—Овенов план. Ђосић је био тај који се, опет заједно с Милошевићем, обрнуо када су босански Срби одбили такве идеје. Ђосић је био тај који је, заједно с Милошевићем, пристао да се посматрачи УН поставе на обали Дрине — тиме доказујући своју спремност да странцима преда суверенитет Србије! Најзад, Ђосић је био тај који је, заједно с Милошевићем, једном такође био ревносан комуниста...“

Толико од мистера Боба. А „ARIZONA DREAM“?

тиковао Караџића и остале српске политичаре из Босне. „Има оних који желе да наставе рат по сваку цену“, написао је он, „зато што је то између осталог њихова једина могућност да наставе да се богате и живе од ратног профитерства, а можда и да би прикрили ратне злочине који би могли да их одведу пред суд“ — констатује „Њујорк тајмс“.

Макијавелистички прагматичар

У сличном тону пише и агенција АП, истичући да у трци да издејствује укидање санкција, Милошевић се „удаљава од заразног национализма који је сам побудио и врши притисак на своје бивше савезнике — босанске Србе — да прихвате најновији мировни план. Милошевић, некадашњи реформаторски настројени комуниста који је постао националиста, али пре свега макијавелистички прагматичар, није оставио босанским Србима нимало сумње у то да жели да потпишу међународни план о подели Босне и окончају 27-месечни рат за који многи кажу да га је сам распалио...“

Агенција додаје да „посматрачи кажу да се Милошевић јако трудио да придобије Младића, тврдокорног националисту који је чин генерала добио у ЈНА. Младић наводно и даље одржава везе са претежно комунистичком хијерархијом у самој Србији — са кругом људи са којом ради Милошевићева марксистички настројена супруга Мирјана Марковић.

Милошевић такође отворено настоји да привуче левичарске елементе у југословенској војсци. Недавно се упадљиво појавио на две прославе југословенских комуниста током којих су политичари отворено напали српски екстремнонационалистички четнички покрет коме се Милошевић својевремено додворавао... Милошевићу није странно мењање политичких интересовања. Када се 1986. појавио на политичкој сцени као шеф комунистичке партије, дочекан је као реформатор по узору на Горбачова. Међутим, пошто је сменио свог партијског покровитеља Ивана Стамболића 1987. године, почео је да распаљује пожар српског национализма.

Године 1989, приликом прославе 600-годишњице битке на Косову, колевке српске државе, на коме сада живе претежно Албанци, Милошевић је у читавој бившој Југославији изазвао прави потрес када је упозорио да се „оружани сукоби... не могу искључити“ у борби Срба за „државно, национално и духовно јединство“. Увек један корак испред осталих југословенских политичара и играјући опасну ратну игру са међународном заједницом, Милошевић је успевао да се чврсто одржи на власти. Овога пута ризици су му високи. Тврдо-

корни елементи међу босанским Србима енергично су против мировног плана по коме би морали да одустану од територија освојених у рату...“

А Слободан Инић, преко минхенске „Слободне Европе“, саопштава: „Што се тиче Срба у Србији, одбацивање поменутог плана могло би их директније приближити рату. Довољно дуга рука која је брчкала по прљавој води изгледа да се сада толико скратила да пријети да самог замутиоца повуче у њене дубине. Није више ријеч само о погоршању живота под санкцијама, па ни о њиховом већем стезању, колико о порасту свијести да би тиме сама Србија постала улог у будућем крајње неизвјесном расплету.

Разумије се, као што је на лочетку одлучивао о рату и распаду Југославије, Милошевић ће одлучивати и о миру. Парадокс је те ситуације да би он у том случају могао бити подржан у Србији с не мање одлучности у подршци у односу на вријеме када се одлучивао на рат. Ма колико некоме, с обзиром на ту чињеницу, изгледало да су Срби глупи, ја бих прије рекао да се ради о извјесној рационалности, из страха пред погоршањем посљедица услјед санкција и судбином саме Србије. Ако је Милошевић био ратнички подржаван и подржан на почетку, из разлога великог добитка, сада би опет могао бити подржан, али из посве другог разлога — пред опасношћу од великог губитка.

Кључно је, ипак, питање хоће ли он у том случају имати отпор у Србији. Што се тиче србијанске опозиције, чији су не мали дијелови караџићевски расположени, будући да се надају да би само преко босанских Срба и њихових заслуга за уједињење свих Срба могли до-

ћи на власт у самој Србији, такву опасност не треба подцењивати, мада она није ни нарочито јака, ни истакнута.

Чини се да већина ипак мисли да Слоба зна шта ради. Друга врста отпора је много већа и наизглед опаснија. Ријеч је о Караџићу и паљанском врху. Ма колико да је до сада, с мање или више проблема, изгледало да Караџић проводи оно што Милошевић одлучује, сада изгледа да би се окружни начелник у Босни могао одупријети газди из Београда, чиме би, разумије се, покварио његове мировне напоре. Има ли у том случају Милошевић начина да предуприједи ову могућност? Многи се боје да нема, вјерујући да су Србијанци већ одавно постали таоци мегаломанских идеја и територијалних претензија босанских Срба.

Аутор овог прилога мисли супротно. Прије свега, Милошевић је Караџића већ усмјерио у жељеном правцу, држећи отвореном за јавност велике пљачке у Републици Српској. Ти трагови пријете одвести до самог паљанског хрasta. Ако то, пак, не буде довољно, он може активирати цијели СПС-овски критичњак, инсталиран диљем територије поменуте републике, било путем избора, било путем изненадног удара на срце Пала. Не треба заборавити да се већина командног састава војске РС, од врха до капетанско-мајорских нивоа, налази на платном списку у Београду, да су им породице, станови и све друге вриједности овдје.

Кључна фигура, било изборне контроле, било изненадног неизборног удара је Ратко Младић, очигледно већ на почетку рата на просторима бивше Југославије Милошевићев човек. Не буде ли све то довољно, Милошевић би могао завести неку врсту санкција кад је у питању изнуђивање послушности ратнички расположених босанских Срба. Да и не говоримо о томе да би он био спреман и војно интервенирати... Очигледно, на Караџићу је да одлучи да ли ће изабрати себе — а против Срба, што значи продужење рата са крајње неизвјесним исходом, или ће, пак, послушати београдског хаџаина. Што се тиче самих Срба, они су близу да изаберу мир и тиме дефинитивни политички одлазак Радована Караџића“.

Живи били, па видели: какав је мачак у цаклу. Али, што рекао мудри Кинез Денг Сјаопинг „није важно да ли је црни или бели, већ да — лови мишеве“...

ЈУГОСЛАВИЈА МРТВА — ЗАУВЕК

Мадридска „Трибина“ пита словеначког председника Милана Кучана: да ли је дезинтеграција Југославије била неизбежна?

— Дезинтеграција је била неизбежна — одговара Кучан. — Југославија је почела да се распада много раније, на изврстан начин и пре Титове смрти. Криза је отпочела када се прекршило право на националну једнакост, која је основни фактор у једној вишенационалној држави. Остале нације не могу сматрати својом државу која се налази у рукама доминантне нације. Ми Словенци предložили смо тада споразумни разлаз. То није било најгоре решење, много гори је рат. Ни први ни други покушај стварања Југославије нису имали успеха, јер нису гарантовали иста национална права...

— Можда ће успети трећа?

— Једна трећа Југославија не може да рачуна на наше присуство. За нас је то део прошлости. Историјске прилике су се променили и Словенија се вратила у окриље средњоевропске цивилизације.

— Шта се у Словенији мисли о Босни?

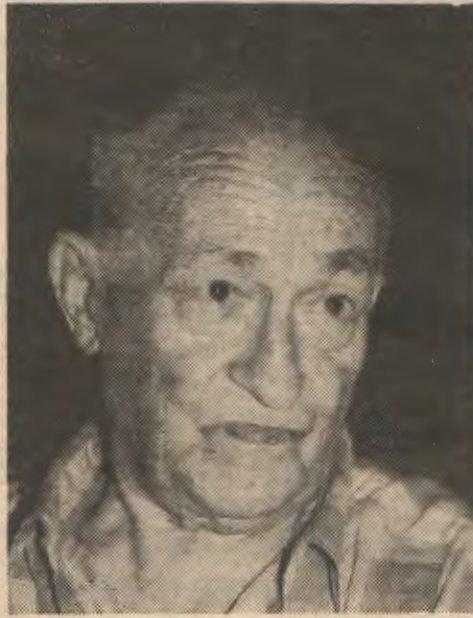
— Ради се о агресији чији је циљ спајање освојених територија са Великом Србијом. Није у питању грађански рат. Чињенице да то није тако схваћено и да се није идентификовао агресор, довеле су до данашње трагичне ситуације. Невероватно је да Европа толерише у свом окриљу један освајачки рат. Прошле године изјавио сам, заједно са чешким председником Хавелом, да је неопходно окончати босанску драму. На жалост, у томе се није успело...

ОДОКАТИВНО

Забележио: Александар ЦВЕТКОВИЋ

Наш супермедијски гувернер поново се до-некле „престројио у ходу“. Тек пошто је таква мера преко ноћи и без најаве усвојена, господин Аврамовић је невољно (?) пристао да својим ауторитетом „залегне“ иза одлуке НБЈ о увођењу посебног формулара приликом продаје стране валуте грађанима. За разлику од својевременог тријумфалистичког обнародовања потпуно слободне продаје девиза за динаре, пре неколико месеци, чика-Аврам је овога пута деловао прилично покисло. У образложењу овог (слути се) рестриктивног потеза уважени професор није имао куд него да понови већ пласирану аргументацију банкара да су у експозитурама пословних банака код куповине девиза залажена увек једна те иста лица. Па се, стога, природно дало закључити да су то омражени дилери. Меморија и имагинација банкарских службеника добила је на описани начин формалну потврду, а дилери ће тек добити своје увођењем у евиденцију.

Гувернер би, међутим, у своја чувена гласна размишљања морао да унесе и следеће питање: Ако сваки пут у време веће готовинске исплате (а то је по правилу почетком месеца када стижу плате на рачуне грађана) у банкама „падају“ компјутерски системи (па се на терминалима не види „стање“), неће ли се нешто

слично догодити са евиденцијом о дилерима? Мада главни међу њима сигурно не стоје у реду пред шалтером.

ОДГОВОРНОСТ

И даље врло активни пензионер, бивши учитељ и министар полиције, тренутно на функцији народног посланика у републичкој и председник Одбора за одбрану и безбедност у савезној Скупштини много се наљутио када је видео и чуо шта се све пише и говори о његовој дојучерашњој „радној организацији“, МУП-у. У том смислу је изјавио да „за такве тврдње неко мора да одговара“.

Најзнаменитији Јагодинац после Јованче Мицића сигурно има не уму неколико службених просторија у државној својини где би се могла извршити „примопредаја“ одговорности оних који су окаљали чисту униформу српског муповца.

Све те просторије налазе се у центру југословенске престонице и имају оптималну звучну изолацију и остале „услове“ за несметан рад.

Просто је невероватно како на таквим местима човек осети потребу да отвори душу — без остатка.

УПУТСТВО

Обрасци које грађани морају да попуне да би дошли до жељених страних банкнота, поред уобичајених личних података и назначене суме захтевају од купца и два прилично интимна признања: Шта ће му толике паре (у девизама) и одакле му толики динари? И пословне банке и НБЈ, при том, мудро ћуте да ли је евентуално наругушена службеница (заступник продавца) овлашћена да искористи своје дискреционо право па неком прода а неком ускрати тражену „робу“? Уколико нисте дилер (а поштење већине нашег народа је ноторна чињеница), комотно две спорне рубрике попуните овако:

Првом ставком ставићете дотичној личности, испреченој на шалтеру, недвосмислено до знања да: после старе штедње, Језде и Дафине дефинитивно сте се опаметили (што нама као друштву у целини може само да импонује) и (под бе): да се уклапате у статистички просек Југословена драстично нараслог стандарда. У односу на период пре активирања програма, свакако.

После окончања Светског првенства у фудбалу свет је на миру могао да се посвети три године уназад омиљеним забављачима — Балканцима. А Балканци к'о Балканци, научили како да говоре али не и шта. У оштрој конкуренцији, пред наставак женевских преговора, ипак убедљиво воде босански Срби са својим говорним бисерима.

Тако је до сада мање познати посланик Скупштине Републике Српске, Пантелија Милановић, поручио са Пала светској јавности да ће „Запад бити задовољан“ садржајем запечаћеног концерта с Декларацијом; у реч му је уско-

чио др Караџић констатацијом: „План контакт групе ће на неки начин бити прихваћен“; да би министар Алекса Буха, коментаришући прве реакције на писмо које је уручио коме треба рекао да „не зна шта они мисле“. Праву лингвистичко-филозофску круну на „Досије X“ са Пала ставио је др Кољевић изјавом да су „Срби осетљиви на језик — хтели бисмо да прихватимо, али да не употребимо реч прихвати-ти“.

Биљана Плавшић је, Богу хвала, углавном ћутала.

ЗАХТЕВ
за издању новца за ефективно страних банкнота

ИМЕ: _____ (презивање, презиме или презиме мајке, презиме оца)

УЗАСКУЦИЈА: _____ (број пасоша)

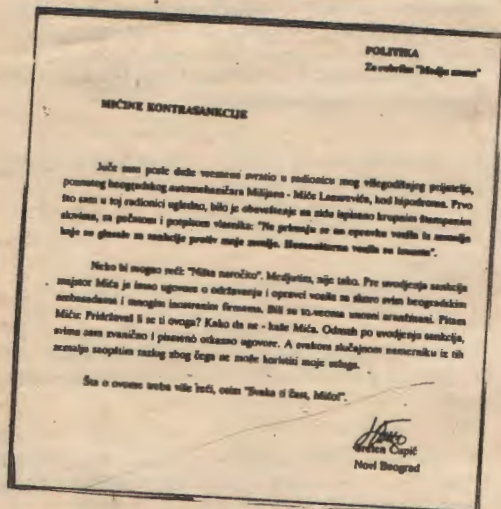
Име и презиме, матични број, адреса
стране куповине робу: **осигурање и програм**

порекло новца: **уштедан рад и продаја**

Износ куповине робу: _____ ПОТПИС: _____
този износ протеклих 30 дана.

(договорно и бесплатно) **ОБЕРА ОВЛАШЋЕНОГ ЛИЦА**

КОПИРАЈТ

Laiko je ovom Beograđaninu da se izruguje belosvetској мафији када алат и делове за поправку „фиата“, „лежоба“, „мерцедеса“, „опела“ и „фордова“ набавља у пријатељској Кини (уздржаној од гласања за санкције) — земљи која је по верности копија производа познатих светских марки одмах иза Старе Пазове и Новог Пазара.

PAŽANIN ANTE BARABA

Dao detetu ime Ustaša

Zagreb, (Tanjug) — Hrvat Ante Baraba iz Novalje dao je svom nedavno rođenom, drugom sinu ime Ustaša.

Otac prvog Ustaše sa velikim „U“ u Hrvatskoj, objašnjava u „Nedeljnoj Dalmaciji“ da je pokušao da to ime da svom prvom sinu, ali to 1992. godine nije bilo moguće zbog ondašnjeg zakona. Zakon o ličnom imenu je promenjen i više nema odredaba koje pominju „javni moral ili nešto slično“. Time je omogućeno Barabi (32), pravniku rodom iz Paljuva kod Zadra, da mu se ispuni želja i da u njegovoj porodici bude „prvi nominalni Ustaša u istoriji Hrvata“. Baraba poziva i svakog „zainteresovanog domoljuba“ da kumuje na krštenju malog Ustaše.

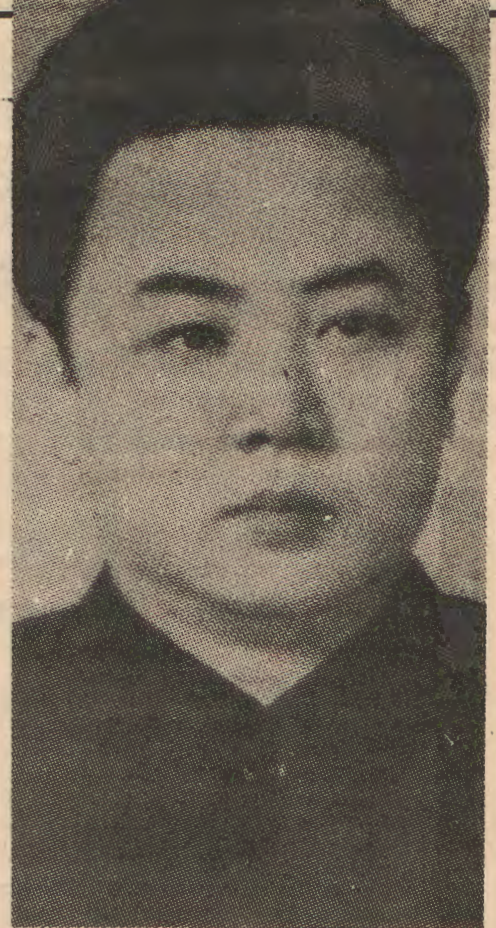
ЖАЛОСТ

Један од планетарно најзапаженијих догађаја протекле седмице био је потенцијално узбудљив „кримих“ око промена на државном врху Северне Кореје, после заласка „светлог сунца“ (што у преводу значи име Ким Ил Сунг). Ништа се, мимо протокола, на срећу није догодило и (како је то тестаментом било предвиђено) држава је предата на управу законском наследнику Ким Џонг Илу.

Уместо борбе за власт, што се страховало, у Пјонгјангу је обављена вишедневна церемонија последњег испраћаја Великог вође. Државни радио је јавио да у дубоком болу становништва ни птице нису биле изузетак. У западном граду Нампо „ласта је узетала у учионицу и плакала десет минута а потом се молила пет минута испред портрета Ким Ил Сунга на зиду“. У срезу Сунгчон, у северозападној провинцији Шјонгнам „три дивље гуске су плакале, три пута обелтеле статуу Ким Ил Сунга и тек онда одлетеле“.

Председник Лиљих је, дакле, потценио размере трагедије, када је у свом телеграму, изражавајући најдубље саучешће закључио да је изненадном смрћу 82-годишњег комунистичког суверена дошло до великог губитка за човечанство.

На губитку је, према извештајима из братске Кореје, читав глобални еко-систем.

КРИТЕРИЈИ

Годишњица смрти генерала Драгољуба Драже Михајловића обележена је у различитим крајевима на различите начине.

Тако, на пример, након што је у Новом Саду заказан парастос у Успенској цркви, у утврђеном термину се појавио секретар епископа бачког Иринеја и забранио одржавање парастоса. Иако су и пре тог чина сви знали да је Буловић већи комуниста и од саме Мире Марковић сви су, благо речено, били шокирани. Јер, то само значи да према Иринејевој „правос-

лавној“ концепцији ни у рају нису сви једнаки; о приземљу да се и не говори. Ипак, парастос је одржан, али у другој, Алмашкој цркви.

У Параћину локални радио, који је у рукама СПС, није хтео да објави плаћено саопштење грађанима о одржавању парастоса.

Парастос је одржан и у Пожаревцу иако су општинске власти, оличене у секретару Бојану Кекићу, забраниле да се јавност информисе о овом чину. На слици: у Пожаревцу, 17. јула, после парастоса испред Саборне цркве.

У Скупштини Србије усвојен је Закон о порезима по коме се на канцеларијски намештај плаћа порез од осам процената, а на кревете читавих двадесет један одсто. Младим, а несигураним брачним паровима не преостаје ништа друго осим да љубав воде на столовима.

Гувернер Народне банке Југославије **Драгослав Аврамовић** иницирао је ковање златника.

Ето још једног доказа да срљамо у средњи век.

Књижевник Светислав Басара пише: „Човек може бити слободан само на два начина: или да верује у Бога, или да има пуно пара“.

Мафијаши и социјалисти су се определили за овај други начин.

— Зашто се **Радоман Божовић** не види иза скупштинске говорнице?
— Зато што су у лажи кратке ноге!

Новине пишу о серији оружаних пљачки банака у Војводини. Трага се за засад неидентификованим мушкарцем тридесетих година.

У реду је што се трага за тим пљачкашем, али зашто нико не хапси идентификованог мушкарца педесетих година који живи на Дедињу, а опљачкао је грађанима и стару и нову, и девизну и динарску штедњу?

Војислав Андрић, потпредседник Скупштине Србије из странке Нова демократија, изјавио је после туче у српском парламенту да су парламентаризму ударена два шамара.

Парламентаризам је добио два шамара, а парламентарци стотине удараца!

Ових дана смо били у прилици да гледамо како се Северни Корејанци у сузама опраштају од свога диктатора. Ипак је нама Румунија много ближа!

Драгослав Аврамовић није само специјалиста за златнике. Он просипа и „бисере“, попут овог: „Производња у Југославији је дуплирања“. Пре његовог програма многа предузећа нису ништа производила. Сада производе дупло ништа!

ПИШЕ: АЛЕКСАНДАР ЧОТРИЋ

Каролас Папуљас, министар спољних послова Грчке, каже након српског одбијања понуђеног плана Контакт групе: „Могућа је и Женева III“.

Како сада ствари стоје вероватна је и „Женева 333“.

Изасланик америчког председника за питања Босне и Херцеговине **Чарлс Редман** сматра:

„Санкције зависе од Срба“. Господин **Редман** није у праву. Санкције зависе од **Слободана Милошевића**, а он није Србин, већ комуниста!

Према најновијим истраживањима научника, пресудну улогу у настанку човека од мајмуна одиграла је — хладноћа. Зато предлажем да клима уређаји у Скупштини Србије буду укључени на максимално расхлађивање.

Председник Републике Србије **Милошевић** најзад ће добити и један позив из иностранства. Од међународног суда у Хагу.

Зоран Лилић, председник тзв. СР Југославије отпутовао је у Либију на позив тамошњег аутократе **Моамера Ел Гадафија**. Нема сумње да ће се господин Лилић у пријатељској Либији осећати као код своје куће.

Ја сам такав српски националиста да бих и себе убио када бих открио, да сам Муслиман или Хрват.

Савезни министар иностраних послова **Владислав Јовановић** боравио је у посети Етиопији и Кенији. Ваљда зато да измени слична искуства са својим домаћинима.

Српски покрет обнове се у Скупштини Србије залагао против смртне казне. Томе су се највише обрадовали неки високи функционери Социјалистичке партије и Владе.

У Народној скупштини дошло је до жестоког обрачуна између радикалских посланика и комунистичке полиције. Ко се волео, тај се бије.

Слободана Милошевића штити његов телохранитељ **Сента Миленковић**. **Миру Марковић** чува **Александар Тијенић**, директор ТВ Политике.

Бугарска социјалистичка партија изразила је незадовољство и неслагодност са коментарима о Бугарској на радио-станици „Слободна-Европа“.

Социјалисти к'о социјалисти. Смета им све што имплицира појмове попут — „слобода“ и „Европа“!

У комунистичкој Северној Кореји **Ким Ил Сунг** је на престолу заменио његов син **Ким Џонг Ил**. Нека се припреми **Марко Милошевић!**

MI U SARAJEVSKOJ
BOLNICI IMAMO ISTI
TRETMAN I ZA
SRBE I ZA BOSANCE...

Француски министар иностраних послова
Жипс говори о Руанди каже:
„Нисмо сами у Африци“.
По стандарду и квалитету живота, и ми
Југословени смо одавно у Африци.

Убудуће ће и грађани моћи да улазе у
Скупштину.
Ако буду улазили у групама, посланицима
СПС-а нико не може гарантовати безбедност.

Секретаријат Министарства унутрашњих
послова Србије за Суботицу издао је
саопштење у којем се грађани обавештавају о
милиционерским вежбама уз границу.
Својим понашањем наша полиција је одавно
прешла све могуће границе.

Албанске власти су одлучиле да дела
Лењина, Стаљина и Хоџе заврше у старој
хартији.
Очекује се да **Мира Марковић** затражи хитан
увоз старе хартије из Албаније.

Штампа пише о размирицама у врху
Либералног савеза Црне Горе. У једном
наслову стоји:
„Први против другог“.
Зар је могуће да у Црној Гори постоји други?

Крагујевачки „Погледи“ су у једном од
бројева објавили наслов који су рекламирали
као откриће године:
„Косово 1389: Срби победили Турке“.
Можда неко за шест стотина година објави
овакву „вест“:
„Словенија 1991: ЈНА победила Словенце“.

„Борба“ се у једном тексту пита:
„Зашто се грејање плаћа и лети?“
Заиста, зашто, када га нема ни зими?

На конференцији за штампу Нове
демократије речено је:
„Нећемо напустити Парламент“.
Све до следећих избора. Тада ће га напустити
дефинитивно.

Како се сазнаје Социјалдемократска
партија центра ускоро ће се ујединити са
Новом демократијом — покретом за Србију.
Сада нико не може рећи да сви чланови
Нове демократије могу стати у један такси.
Биће ипак потребна два.

Драгослав Аврамовић је приликом
уручивања повеље Југословенских удружења
проналазача и иноватора казао:
„Кад ме питају како сам урадио програм,
тврдим да је 80 одсто срећа, можда чак и 90
одсто“.
Када је у питању програм **Вучелићеве**
Телевизије онда се ради о сто посто
несреће!

Калигула је за сенатора поставио коња, а
Милошевић Радомира Радовића!

Ми смо небески народ.
Сви Срби ће живети у једном облаку.

Код нас су најпопуларнији комунисти.
Народ их жури на све стране. (Понекад и
шчепан!)

Није у реду нашег вођу упоређивати са
Хитлером, Стаљином и Чаушескуом.
Он од сваког има по неку особину.

И социјалисти су за монархију. Од
Милошевића праве цара?

Аркан је користан члан друштва. Он
краде у иностранству.

Хрватима је у традицији да руше
мостове на Неретви. То је и Тито радио.

Радмило Богдановић се изјаснио
против помирења Четника и партизана.
Али, зато је он најзаслужнији за помирење
криминалаца и полиције.

Да ми нисмо њих ослободили, они би
нас окупирали.

Тек недавно су сазнали да су Срби, али
њихова радост је била кратког века.

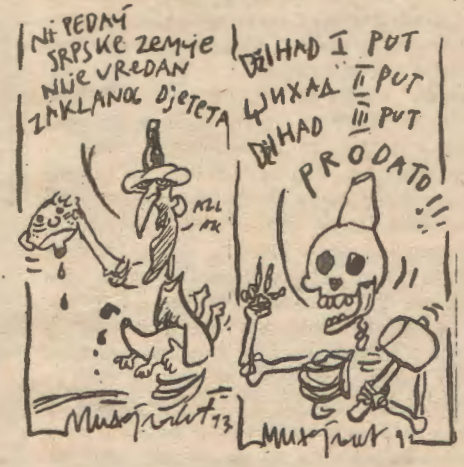
Наши територијални захтеви су
леgitимни.
Записани су још у Душановом законуку.

Гориле чувају мајмуне.
Како да прихватимо мир, када се и
непријатељ за то исто залаже?

Он је највећи верник. Верује у више
богова.

„Политикин“ дописник из Смедерева
пише:

„Девизе нико неће“.
Пошто „Јеж“ више не излази „Политика“ је,
преузела улогу хумористичког листа.

Искусни онколог проф. др **Радмило
Томић** поручује женама:
„Редовно опипавајте груди!“
Ево, ја се јављам да то добровољно
радим уместо њих.

После најновије туче у сали Скупштине,
предлажем да седницама више не
 председава **Драган Томић**, већ неки
боксерски судија!

Н О В О !
Миленко Михајловић:
БРАТООСЛОБОДИЛАЧКИ
РАТ
КАРИКАТУРЕ
 Књига се
 ексклузивно
 може купити или наручити
 у књижари »ПЛАТОН«, Београд,
 Академски плато 1
 Тел: 011/ 639 121

ОТИШ'О СИ, ОСТАВИО СЛОБУ

Пише: Јелена ЛЕНГОЛД

Песма нас је одржала — њојзи хвала! Нема дана, каже ТВ Дневник, а да се о **Аврамовићу** не испева нека песмица — поскочица на житним пољима наше домовине. Војвођански бирташи, вели исто гласило, овако Га у историју умећу: „Скидај жито са тавана/и носи га код Аврама/То је баћа/који златом плаћа“. Радују се неудате лепојке које ће на јесен у свадбену одору уденути по неки златник. А њихови се очеви злурадо смешкају на оне навичине које су пустиле све могуће пипке око себе, не би ли напабирчили неку капиталистичку валуту. Јер — шта — динар ће, док трепнеш, вредети више од марке! И это ти сад врага! Него, мој вам је савет следећи: док је курс још овако повољан, по нас а и по Немце, распрдајте брзо све те девизе које сте сакупили и претворите их у Аврамове динаре. Јер, кад зима дође, цаба ће вам тад бити ти „марони“ што их сад стискате под душеком. За марку нећете моћи да купите ни жваку, а и нездраво је жвакати на празан стомак. Зато, памет у главу, па у ред пред банку! Ако будете имали среће, можда ће пристати целу девизну уштеђевину да вам откупе одједном. И нек вас ништа не забрину они заостали умови који ће вас око шалтера гледати сумњичаво. Ретки су они који успевају да направе дупло већи корак од свих других, а визионари су одвајкада наилазили на неразумеванье. Ти што ће вам се данас смејати, сутра ће вам завидети.

Али, емоције на страну. Сад нам ваља размишљати практично и са научног становишта. Дакле, савет наших економиста гласи: пошто ће динар да порасте у односу на марку, а марка у односу на долар, прво својих сто долара замените за сто марака, тек да се привремено обезбедите. Кад неприметно обавите први део операције, онда тих сто марака тихо замените за 90 до 100 динара. Овако сте сигурни да сте урадили добар посао, а свој капитал обезбедите за будућност.

Сад кад смо тако збринути, можемо мирно да размишљамо о другим занимљивим појавама у животу. На пример, о враговима и вештицама. У сто једанаестој недељи блокаде, **Момо Капор** ламентира над ивањданским венцем који се, ето, у овом крају, склоном и паганским обредима, сачувао на вратима старих и још старијих Београђана. А тај нас венчић пољског цвећа чува, каже **Капор**, од тога „да нам **Мадлен Олбрајт** на метли не улети у сан“. Не би било zgodно, стварно, да ми улеће мадам **Олбрајт**, ал' ми није нимало лакше ни кад ми на метли улети, рецимо, **Рада Ђурићин**. Али је **Момо** изгледа на њу постао имун, па мене уопште не може да разуме. Него, нешто се мислим тим поводом, да нема мадам **Олбрајт** везе са оним сатанистима у Трстенику? Тај је Трстеник један, иначе, веома чудан град. Знам то из личног искуства, јер сам у њему провела првих десет година живота (уз извињење **Момо** што нисам рођена Београђанка). И, тамо неке шездесет пете, причало се да Трстеником хара некак-

ва „Жута банда“. Нико их никад није видео, ни чуо, али много се причало. А на зиду библиотеке и осталих важнијих установа име ове банде било је исписано великим жутим словима, баш као данас поруке сатанита. Неки су се клеали како су их видели ноћу, обучене кроз у жуто, како харају градићем и сеју страх и трепет.

Кад је прошла „Жута банда“, Трстеник је постао један од првих градова који је већ крајем шездесетих, док још нисмо ни знали шта значи реч екологија, причао о некаквом закопаном радиоактивном отпаду, који нит' зуји, нит' светли, нит' мирише, али Трстеничане полако и сигурно једе док мирно спавају. Све страшније од страшнијег.

Следеће што се, из области хорора, догодило у овом крају било је кад је трстеничка околина изнедрила **Раку Радовића**. И сад, као круна свега, сатанисти. Ко је мислио да од **Раке** нема ништа опасније по околину, љуто се преварио.

Али, клин се клином избија, па тако и ја сад

схватам да појава лепог **Раке** и његове локне посред чела уопште није случајна. Овај је горостас најме и дошао на свет да би се изборио ни мање ни више него са врагом, са Сином Таме лично.

А ево и како ће **Рака** то да уради, а по рецептури из мрских капиталистичких хорор-фил-

мова. Прво се направи један круг од пепела, а пепео мора обавезно да буде од спаљених томова Сабраних дела **Едварда Кардеља**. Онда се, унутар тог круга, истим пепелом, исцрта звезда петокрака. У средину петокраке треба да стане **Рака**, и то обавезно у петак, тринаестог, негде око поноћи и за пуног Месеца. Ту онда треба тринаест пута да отлева „Интернационалу“ и још тринаест пута „Хеј војници, ваздухопловци, челична крила наше армије“. Све ово радиће при светлости тринаест батеријских лампи, јер су свеће неподесне из идеолошких разлога. Кад буде при крају тринаестог челичног крила наше армије, враг ће се подићи директно из мутног вира Западне Мораве, испустиће један продоран крик који ће најекити кожу свим становницима од Дренове до Стаља, а онда ће подвијеног ђаволског репа нестати пут запада, повређујући наш ваздушни простор још само једном и никад више. Ето, тако ће да буде. А онда ће Трстенику поново да се врати осмех на лице. Доакали смо ми и „Жутој банци“ па ћемо и сатанистима.

Што се, пак, тиче црвене банде, управо се ради на креирању адекватног егзорциста. Кад буде готово, јавићемо.

Некима се тако појављује Ђаво, а некима лично Свевишњи. Један од оних којима се глас са неба јавио и рекао шта треба чинити је и **Петар Лазич**, дојучерашњи носилац свих важнијих функција у Новој демократији. Уснио тако **Лазич** следећу ствар: као, кроз плаве облаке наслућује се једна пукотина и из ње се чује тихо брујање. У том брујању он одједном разабере глас који му каже: „Перо, деакумулирај се, ако Бога знаш!“ Тргао се **Петра** из сна и брзо отрчао да се деакумулира. Прво се „деакумулирао“ са места шефа посланичког клуба и потпредседника странке, ал' га онда нешто штречноло, па је схватио да није доста. Шта још да учиним? упита **Петра** упирући поглед ка небу. А глас му рече: „И посланичко место, **Перо**, а о чланству у странци јавићу ти кад за то дође време!“ И тако **Петра** учини како му би наређење са вишег места.

Мила Милића

Али чуда никад не иду сама, већ више онако у серијама. Кад неко доживи просветљење, онда му и штошта друго постане јасно. И затим, такви људи обично имају жељу да своје племенито знање свима пренесу, па да се и нама објасни. Па тако ових дана имамо ретку прилику да читамо **Перина** онострана сазнања: како код нас позиција у ствари и не постоји, како је боравак у Скупштини илузоран, како позиција чини све да би ишла наруку власти, како је све унапред договорено, а заседања су само циркус за наивне масе. Све се **Пери** у часу објаснило и приказало у својој пуној истини. Ех, што ти је човек једна наивна животињка! Толико је путева који га воде ка незнању, а само један, редак, скоро немогућ, који га води ка правој истини. Али **Пера** је коначно стигао на пут истине, рањавих табана, али спокојне душе. Одувек сам ја знала да је он бистро момче, само никако да ухвати корена. Ал' сад га је ето ухватио, па му на томе од срца честитам.

А **Жарко Јокановић** нек се крчка у том лонцу и даље, док **Пера** спокојно суши перје на сунцу. Боже здравља, јавиће се глас и **Жарку**.

Никад краја ониричким и метафизичким појавама у ово данашње време. Како уопште заобићи непроболну рану севернокорејског народа, која је на нашим просторима такође болно одјекнула, а најболније у срцу **Зорана Лилића**? Написао је телеграм који је, по својој снази и литерарним узлетима, умало премашао сада већ историјски телеграм који је својевремено **Миливоје Павловић** сročио за рођендан **Радоману Божовићу**. Па тако из **Лилићевог** списанија видимо да је човек доживео ненадокнадив губитак. А како 'и не би! Велики је био

Броз, али је један **Ким Ил Сунг**!

Па се тако ни **Лилић** ни ми не чудимо необичним појавама које ових дана, како јављају агенције, запљускују споменике великог вође. У месту **Бинг Бонг**, покрајина **Дунг Дунг**, један је севернокорејски кијавичави ракун у знак жалости доцртао крејоном додатних пет сантиметара црних подочњака и одлучио да се посвети искључиво филателији, од чега ће му се очи још више избуљити и остати вечито тужне. А у речи **Цинг Минг** учена је наобична појава. Рибе су саме искакале из воде и на перајима скакутале до споменика, да би тамо неким отварањем уста одале последњу пошту прерано преминулом вођи. Две севернокорејске хијене већ неколико ноћи завијају у селу **Зинг Зонг**, усклађујући своје тужне гласове са сузама старовника овог села. Чак се и један пожаревачки цврчак, како сазнајемо, упутио на даљек пут, са малим завежљајима на леђима, не би ли стигао да на време отпева неку тужну мелодију крај

последњег узглавља покојниковог. Незванично сазнајемо да се сахрана управо и одлаже због тог цврчка који, маниром правог ходочасника, иде пешке, па је сад стигао тек негде до пола пута. Иначе, Севернокорејанке су спонтано обуставиле обављање брачних дужности, а ђаци у школама писање домаћих задатака, осим оних на тему великог вође.

А све се то догађало оних дана када је **Лилићу** умро **Ким Ил Сунг**.

Тешко је то рећи после свега, али живот ипак мора да иде даље. Рађају се нове генерације. На пример, генерације змија. А кад су се већ родиле, треба им наденути неко змијско име. **Вук Бојовић** се лепо досетио, па му се змије зову по актуелним западњачким политичарима који нам мрсе конце. И то је, што да не, сасвим у реду.

А у реду је и то што **Минимакс** ономад рече, у једном од напада духовитости, да је **Клинтон** сом. Што да не каже, није **Клинтон Слоба** па да не смемо да га вређамо.

А рекосмо већ и како је **Капор** ону **Олбрајтицу** направио на вештицу. Ко је, бре, та **Олбрајтица** па да не сме да јој се прилепи? Сви ма њима треба рећи ко су и одакле су. Само једно не сме да се дозволи. „Не сме да се дозволи блаћење нашег самоуправног система и не сме да се вређа председник“, рече посланик у Скупштини.

Е, то ми озбиљно компликује ствар. Најгоре је, је ли, оно, дабогда имао па немао. И сад ја,

као, гледам на телевизији, како један аутомобилски ас са презименом **Милошевић** и капом метнутом наопачке (дизелаш?) спретно води емисију и чита жеље и поздраве гледалаца. Гледам и ћутим, шта ћу? А ускоро ћу, изгледа, да слушам и једну радио-станицу чија ће директорка да буде једна млада дама, опет са презименом **Милошевић**, па ћу да ћутим и да слушам, јер није лепо вређати.

Све би ми то пало још и много теже да нисам чула како се и **Бинђа** слаже да не треба бити непристојан. Далаче, треба бити пристојан и носити лепе кравате на ромбове и коцкице. Кад порасте, и **Лука Бинђић** ће да буде чист и пристојан, носиће исте такве лепе кравате и неће да вређа истог тог председника. Јер ће председник, наравно, и онда да буде исти. Није он кравата па да се отрца. Кравате се мењају, а о председнику све најбоље!

А кад боље размислим, аутомобилском асу сасвим лепо стоји она капа, тако ми је некако дошао сав спортски и младеначки. А и пожалио нам се преко ти-вија да је у хороскопу дупли **Рак**. Лично сам из истог сазвежђа па ми се, и да нема забране, не мили да вређам једну тако осетљиву природу. Ето, баш се то згодно наместило да и не смем, али и не желим. Јер да не смем, али да којим случајем желим, то би било јединство и борба супротности, а опште је познато да је дијалектички материјализам одавно превазиђен.

Кад још боље размислим, јес' **Марко млад**, ал' је брз и неустрашив, а уз то и осећајан. А који му оно беше број пејџера?

Која је највећа ноћна мора **Слободана Милошевића**?

Као, буди се из сна, у пола ноћи, и види маршове у тамни своје собе: „Ко сте ви?“. Они не одговарају, већ питају: „Како можемо доћи до **Радована Караџића**“.

Како **Хасо** чува козу? Стави презерватив.

Шета бетић пужа на ланцу. Сретне га други бетић и пита га:

— А лијеп ти тај пуж!
— Има сам ја и љепшег ал' ми утека.

Ево како **Лала** решава укрштене речи:
Женина сестра, 8 слова: МИЛИЈАНА
Тамни део дана, 3 слова: ЛАД
Кумова жена, 4 слова: РАДА
Није гладан, 3 слова: ЈЕО
Види слику, 5 слова: ВИДЕО
Дрво слично трешњи, 5 слова: ВОЋКА
Град у Италији на 3 слова: ТРС
Телефонски позив, 3 слова: ЗВР
Свечано одело, 5 слова: ТЕГЕТ
Староримски поздрав, 3 слова: ЂАО
Мајка Ромула и Рема, 3 слова: ВУК

„Мама, овде твој син **Мирко Петровић**“

Сматрам да је у интересу јавности и ваше цењене куће, за коју многи везују истинито и професионално писање, да објавите одговор на текст под насловом „Сами себи пуцају у ногу“ из последњег броја „Српске речи“.

ИМА ЛИ ГОСПОДИН ПЕЈЧИЋ ГАЗДУ?

После више дана писања штампе, а на основу „незваничних података“ објављених у емисији „Вести“ ТВ Политика нисам нити демантовао, нити потврдио такве вести, нити писања у штампи, поштујући логику да кад је реч о оставци једног од највиших функционера у странци — потпредседника такву вест прво објављује странка, а не средства информисања. Такву вест није потврдила странка, нити сам председник странке.

Треба знати и то, да нико из куће ТВ Политика, а та кућа је и вест пласирала као незваничну, није нашао за потврду да потврду, или деманти затражи и од мене као једног од актера у објављеној вести.

У последњем броју „Српске речи“ у Уводнику г. Богољуба Пејчића који није само уредник „Српске речи“ већ и високи функционер СПО-а (члан председништва и именовани председник кадровске комисије председништва СПО), на почетку текста негира оставку и чуди се великом интересовању јавности о наводним оставкама.

Ту би био крај мом интересовању и обавези да се огласим, међутим, г. Пејчић иде даље са монструозним тезама и тумачењима која заслужују мој одговор.

Нити сам несрећан, нити сам шеф градилишта, нити сам дужник своје куму, а најмање за разлику од г. Пејчића могу имати везе са полицијом и на крају тешко би било сваком добронамерном члану СПО-а, а таквих је највише, било чиме доказати сумњу у оданост СПО-у. Поседујем довољно личног ангажовања и давања свих ових година у странци и парламенту да је непотребно и неукусно да г. Пејчић даје оцене и квалификације о мени кад не може себе доказати радом и оданашћу. Све што г. Пејчић коментарише и тумачи, а везано је за моје име — сматрам увредом и чланства СПО-а, ако га већ не уважава нити поштује његове одлуке.

Зар чланство није знало кога бира на Сабору кад је имало могућност избора између мене и г. Пејчића на листи.

Зар да г. Пејчић открива и тумачи, накнадно, рад досадашњих потпредседника, да нису знали да препознају и одупру се раду „полицијских одељења за дезинформисање и распамећивање“ и како издржаше више од три године да би тек недавно поклекли — зашто г. Пејчић није заштитио своје пријатеље, у интересу СПО-а, кад су му добро познате методе полицијских одељења.

Има ли одговор г. Пејчић за себе и свој рад, у коме има пуно заједничког и препознатљивог са оним што препознаје код других.

Треба да зна г. Пејчић — Михајло Марковић никоме није остао дужан да би морао да враћа дуг, поготову своје куму. За разлику од других Михајло Марковић у кумству види светињу српске части, традиције и духовности. Кумство се не гради на интересу, па ни кум не може бити газда Михајлу Марковићу.

Г. Пејчић треба да осећа дуг према г. Миличићу, јер већ дуго уз његову финансијску помоћ може да се игра новинарства и може да пише Уводник удобно заваљен у фотелју, коју је г. Миличић купио и поклонио као уосталом и сав намештај у редакцији „Српске речи“.

Констатација да ће СПО постојати ~~са или без „Микице“~~ једина је тачна у поменутом тексту, мада тешко разумљива.

Михајло Марковић је у СПО-у и у њему се залаже да СПО не почива на појединцима сматрајући пролазност појединаца, а трајном вредношћу Програм СПО-а.

Г. Пејчић је дужан и одговора на питање: СПО — без Пејчића, колико је вреднији и јачи?

Или, ово што пише у Уводнику „Српске речи“ није дело г. Пејчића, већ оног одељења за збуњивање и распамећивање СПО-а. Београд, 19.07.1994.

Михајло Марковић

Михаило Марковић, потпредседник

ЗНАЊЕ НЕМА ГОДИНЕ

Комунисти су богато манипулисали младошћу. Тако су радили и националсоцијалисти. Хитлер оснива 1925. године Хитлерово омладину. Хитлеровци се појављују у периоду од 1930. до 1933. године као странка младих, па 1930. Хитлер има 41 годину, Гебелс 33, Геринг 37, Хес 34, Розенберг 37, Химлер 30, Хајдрих 26, Даре 35, Рибентроп 37. Међу старије хитлеровце се убрајају Леј са 40 и Рем са 43 године.

Младост је лако завести великим идејама, убеђењима да треба да чини велика дела,

авантуризмом акција, митом националне славе, ауторитетом власти. Суштина програма националсоцијалиста се састоји у насиљу и терору, па је у том смислу погоднија смелост младих од памети; знања, вештине и мудрости старијих.

Једино се на овај начин може објаснити да је ратни идол Немачке, Паул фон Хиндербург, био политички слабији од Хитлера. Познато је да је Паул фон Хиндербург, јунак са Таненберга, маршал, изгубио политички дуел од Хитлера, аустријског каплара и немачког уличног жбира. У том тренутку је Хитлер био 40-годишњак, а Паул фон Хиндербург стар човек. Није спорно да би један део светске историје имао квалитетнији и срећнији ток да је победио стари маршал младог каплара.

Познати француски политичар, Аристид Бријан живео је 70 година. Врхунац своје политичке каријере доживљава у 66. години. Париски уговор из 1928. о забрани рата носи његово име.

То се десило 4 године пре његове смрти. Жорж Клемансо је у време Конференције мира 1919. имао 77 година. Врхунац своје политичке каријере је достигао тек 1918. и 1919. с тим што је истински политички врх имао у 79. години старости.

И др Густав Штреземан (1878-1929) доживљава свој политички флорибус на крају свог живота. Он је суверено владао од 1926. до 1929. политичком сценом Немачке, а умро је 1929.

Енглески политички живот, такође, потврђује истину да су политичари најуспешнији у подмаклим годинама.

Невил Чемберлен, полубрат Остина Чемберлена, постаје премијер Енглеске у 68. години, а Винстон Черчил се први пут устолочио у премијерској фотелји као 66-годишњак. Он

Србија

добија Нобелову награду у 79. години живота, 1953.

Све се ово односи и на политичке каријере Стенлија Балдвина, Ремзија Магдоналда, Остина Чемберлена, Ремона Поенкареа, Едуара Еријоа, Јозефа Вирта, Хермана Милера, Вилхема Маркса, Ханса Лутера, Зиновјева, Камењева...

Бриљантне политичке каријере остварују Громико, Јосип Броз, Молотов, Денг Сјао Пинг, Брежњев, Стаљин, Сулов.

Познато је да је Роналд Реган у 70. години ушао у Белу кућу и постао председник Сједињених Америчких Држава. Без икаквих потешкоћа је победио у другом мандату и његово 8-мо годишње председниковање се оцењује као једно од најуспешнијих у историји Сједињених Америчких Држава.

Добро се зна ко су у српској политичкој историји били Милан Пироћанац, Јеврем Грујић, Љубомир Кајевић, Јован Ристић, Миломир Јанковић, Јован Мариновић, Милоје Петровић — Блазнавац, Милован Миловановић,

Никола Пашић, Владимир Јовановић, Слободан Јовановић, Глиша Гершић, Андра Николић, Јован Ђаја, Михаило Поповић.

Памет и знање немају године, а то је најважније у сваком послу. Рад који се оименио оставља белег, а рад који се обезименио оставља балав траг који остаје иза сваког пуца.

Не може знање и памет да замени и одмени ни најлепши физички изглед: Посебно политичку вештину не може да замени физички изглед берберина са оближњег угла.

За мене је увек био лепши Хемингвеј од берберина.

Дакле, знање, а не године! Основна мисао природе је аристократска, јер у њој побеђују и остају најбољи.

Зато треба доживети као лажну дилему младост или старост у политици пошто је једино важно на политичком тржишту знање и памет.

У име ових разлога се опредељујем за политички профил и изглед Хемингвеја у односу на политичко знање и изглед берберина са оближњег угла.

Шабац, 22. VII 1994. г.

ИЛИЈА РАДУЛОВИЋ

ВЕЛИКИ ДОНАТОР

Михајло Марковић,
Једини,
најлепши,
највиши,
најпаметнији,
најобразованији,
најелегантнији,
најпоноснији,
најрепрезентативнији,
најатрактивнији,
најкомпетентнији,
најрелевантнији,
најистакнутији,
најспособнији,
најинвентивнији,
најдуховитији,
најречитији,
најемотивнији,
најелоквентнији,
најутицајнији,
најауторитативнији,
најсимпатичнији,
најдобронамернији,
најкоректнији,
најрационалнији,
најувидљивији,
најпознатији,
најтраженији,
најпоузданији,
најбогатији,
најперспективнији,
најпозитивнији,
најозбиљнији,
најзанимљивији,
најупечатљивији,
најверзиранјији,
највиђенији,
најчаснији,
најефикаснији,
најхуманији,
најјачи,
најнесебичнији,
најмужевнији,
најрезвенији

НАЧИТАНИ МИКИЦА

На последњој седници Председништва СПО бивши потпредседник Михаило Марковић похвалио се члановима Председништва како последњих годину дана не чита „Српску реч“. Нити ишта друго, додајемо ми.

ПОЛИЦИЈСКО САСЛУШАЊЕ

Господин Владимир Гајић, млади политичар жељан промоције, не може да одоли изазову медија иако је за њих интересантан само када напада своју странку и њеног лидера. У задњем броју полицијског недељника „Телеграф“ разговор са Гајићем није интервју већ полицијско саслушање генералног секретара о проблемима у Српском покрету обнове. Ниједно питање из тог разговора није изван иследничког задатка, па је тако овај млади политичар вишем инспектору Славку Ђурувији говорио:

— о Даници Драшковић, њеном утицају на политику, странку, на Вука, само је недостајало ислеђивање њеног јеловника и гардеробе

— о Вуку, његовом утицају у странци, политичким опредељењима

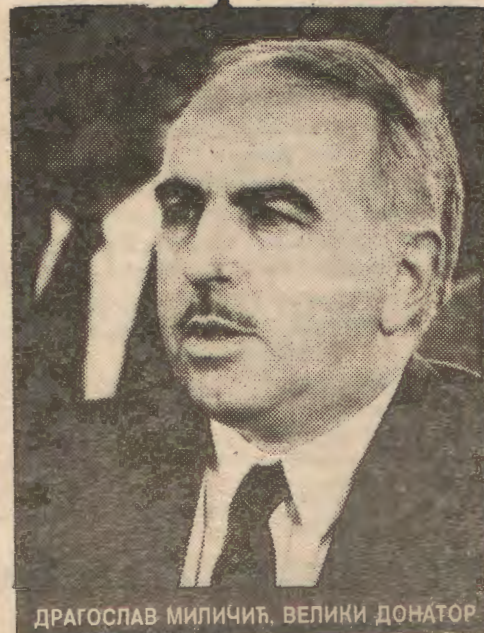
— о Ракитићу, Маркову, Пејчићу, Боровићу, Хорвану, чак и о Јови Марјановићу

— о „Спони“, „Српској речи“, укратко о свему што је интерна ствар странке, само не о политици и ставовима господина Гајића о општедруштвеним и политичким питањима.

Српском покрету обнове остаје да размисли како овакве и сличне интервјуе никада не дају чланови других странака. Припадници СПС-а, чак и они грубо одбачени и смењени,

ни у једном случају не чине нешто слично. Демократе такође, Радикали, ДСС. Зашто смо у Српском покрету обнове, када се неки функционер за било шта наљути, одмах трчи од новине до новине да нападне странку и Вука. А новине им наравно само тада и само због тога дају простор, што се добро види из овог саслушања господина Гајића. Сви они претходно у странци уопште не разговарају о дном што говоре у новинама. Ако је то морално, ми смо кенгури на навијање, како рече Мирјана Бобић.

ДРАГОСЛАВ МИЛИЧИЋ, ВЕЛИКИ ДОНАТОР

НАГРАДНА УКРШТЕНИЦА

МАГА СРБИЈА

1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
11					■	12			
13					14	■	15		
16				■	17	18	■	19	
20			■	21			22	■	23
24		■	25					26	
27	■	28							
■	29			■	30			■	31
32	■	33		34			■	35	
36	37	■	38			■	39		
40		41			■	42			
43					44				

ВОДОРАВНО: 1. Паметан човек за којег Радован тврди да му је предак, 11. Српска скупштина, 12. Део Слободана Ракићића, 13. Река у Македонији, 15. Скуп представника страних држава, 16. Град у Француској, 17. Лични доходак, 19. Египатски Бог Сунца, 20. Римски филозоф и песник, Лукреције, 21. Река у Србији, 24. Један функционер, 25. Град у Русији, 27. Почетак смрти, 28. Мушко име, 29. Речно острво, 30. Чест завршетак женских имена, 32. Грам, 33. Старо српско име, 35. Један саставни везник, 36. Јапанска мера за дужину, 38. Врста врбе, 39. Неупотребљаван, 40. Одмаралиште за великане, 42. Марка јапанских телевизора, 43. Колумниста "Српске речи" и жртва вишепартијског система.

УСПРАВНО: 1. Главни град Венецуеле, 2. Планина у једној Изетбеговићевој узданици, 3. Чувар рела, 4. Врста зачина, 5. Оно у чему се купује мачка, 7. Два слова, 8. Данин муж, 9. Врста казне, 10. Наш најпознатији Александар, 14. Сан једне петине грађана Србије, 18. Вукова жена, 21. Исто као 38 водоравно, 22. Италијански фудбалски клуб, 25. НАТО-ов "носач авиона", 26. Није ти него, 28. Најпопуларнија српска политичка странка, 29. А, 32. Мера за мозак, 34. Мушко име, 35. Кукоц, 37. Раствани везник, 39. Роман Даниног мужа, 41. Скраћеница за електрични, 42. Зачин.

Да бисте добили награду, ПОЛУГОДИШЊУ ПРЕТПЛАТУ ЗА "СРПСКУ РЕЧ" није неопходно да решите чак ни целу укрштеницу него само појмове тражене у купону.

РЕШЕЊА ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

РЕДОМ: АРИ, ЕШ, ВЕСНА ПЕШИЋ, КРОВ, ВУК ДРАШКОВИЋ, КРИМ

ДОБИТНИК НАГРАДЕ

ЂЕРЂИКА ЂУРЧИЋ, Обилићева 18/3, 19320 КЛАДОВО

КУПОН

1 водоравно _____
 40 водоравно _____
 43 водоравно _____
 5 усправно _____
 8 усправно _____
 18 усправно _____

Упишите тражена решења и пошаљите на адресу „Српске речи“, Бранкова 13-15, 11000 Београд

Милиционар зауставља возача и каже му:

— Ово је недеља безбедности на друму и Ви сте као возач који је поштовао све прописе добили награду од 300 дина. Шта ћете урадити са новцем?

Возач: — Уписаћу возачки испит.

Милиционар: — Шта, па Ви возите без дозволе!!! Ово, па мораћу Вас привести.

Возачева жена: — Ма, пустите га, лупа глупости... Зар не видите да је пијан.

Милиционар: — Па Ви, значи, возите у пијаном стању!!!

Возачева ташта: — Е децо, децо. Лепо ја вама рекох да нећемо добро проћи са овим украденим колима.

Ко живи на ивици завршиће у марици!

ПРЕЧИ

српска

НА ХУМАНИТАРНОМ ЗАДАТКУ

Српски народ се дефинитивно потврдио као нехуман и безосећајан. Апел у „Српској речи“ бр. 101 да сви заједно помогнемо малом Марку Милошевићу да осети макар делић срећног детињства готово да је прошао без одјека. Од свих потраживања успели смо да реализујемо само две половне гуме од „фи-

ће“ (а потребе су биле 90 нових, „Пирелије-вих“, и то за бе-ем-ве) и 160.000.000 старих динара, односно 12—13 нових (уместо неограничене количине новца и то у маркама). Уз пут, по гуме смо морали сами да идемо у Јагодину, а паре је донео у Редакцију један пензионер, који је заузврат тражио помоћ од 35 динара за себе. Међутим, ми не клонемо духом и хуманости него са акцијом настављамо још жешће.

Овај пут треба да сви заједно урадимо нешто за малог Горана Перчевића. Сигурно сте имали прилику да тог дечака видите и на малим екранима. Живот га је немилосрдно гуруо у раље високе политике не штедећи га ни од једне трауме коју собом носи. Од до јуче чисто пристојног момчића, којем не бисте дали ни три овце да чува, да га не би јадног и невиног повредили, и којег ни по млеко не бисте послали да се не би изгубио, такав живот је направио нешто што не бисмо пожелели ни једном детету на овом свету. Коса му се преко ноћи некако дигла, као кад одојчету трансплантирате метлу, двапут већа од нормалне бела кошуља на њему стоји као неком рудару за Први мај, а црне панталоне му некако сабласно лепршају на ветру, као Дражи Марковићу после покоља јагањаца. Сви то виде и нико прстом да мрдне. А што је најгоре, таквог унакаженог намерно га гурају да разговара са неким озбиљним људима из светске политике. Чак га као заморче шаљу и у иностранство, ваљда да би на сопственом примеру показао како ће тамошња деца да изгледају ако им уведу неправедне санкције и социјалисте у власт. Мали Горан, опет, и не схватајући у својој детињој глави за какве сврхе је намењен, шепури се као паун и тако још више појачава код неких осећај гађења а код већине поштених људи осећај самилости и туге.

Зато, апелујемо сви заједно на све надлежне институције да малог Горана више не злоупотребљавају у својим подлим активностима, да га барем лепо обуку и уприличе за међу људе и да му под хитно обезбеде неки топао кутак у неком дечјем вртићу. А то није тешко. Мало добре воље и Горан ће се поново играти са осталом децом, на понос и дику овог друштва. Горане, успећемо! Сви смо уз тебе.

Гинеколог, пошто је прегледао лезбијку:
Опростите госпоњце, али морам нешто да вас питам. У својој дугогодишњој пракси још нисам видео овако чист и одржан полини орган.

Ах, па знате, долази ми жена три пута недељно.

Седи мали ћетих на ноши, а одац, ћед и праћед већају.

Ови мали има да буде иницилир. Вибе како мудро гледа преда се и дубоко размишља!

Е неће, но ће бити ћенерал. Вибе како се натуштно и намргодио.

Е није, но ће бити политичар.

А што?

Гледа те у очи, метремице, и соре.

Зашто су ожењени дебели, а нежењени мршави,

Неожењени, кад се врате кући из провода, погледају у фрижидер, виде да нема ништа и оду да спавају. А ожењени кад се врате кући, погледају у кревет, виде да нема ништа и оду да једу...

Командир милиције врши смотру:

— Дакле, као што смо се договорили, сутра немојте да касните, подесите часовнике и запамтите — акција почиње тачно у 11 часова и 48 минута... За оне који носе дигиталне часовнике, то је ДВА ПЕНДРЕКА, ОБРНУТА СТОЛИЦА И СНЕШКО БЕЛИЋ!

Обавештавамо муштерије да је због покупљења млека, покупео и наш производ!

ФАБРИКА МЛЕЧНИХ СИЈАЛИЦА

Породица се уселила у нови стан. Пишу писмо робацима:

„Имамо две собе, трпезарију, балкон, ЦГ. Имамо и купатило, па једва чекамо суботу да се окупамо.“

Мујо и Хасо решавају укрштене речи:
Јужно воће са 3 слова?

Купус!

Не море болан стат’.

Тури мању главицу!

ШТА ДАНАС РАДИ ГАЗДА ЈЕЗДА (II)

ПРОНАЛАЗАЧ

Војни хангар у којем газда-Језда скрива свој проналазак — ГЕНЕРАТОР ЗАТВОРЕНОГ СТРУЈНОГ КОЛА

Договор пред укључење генератора

Експеримент може да почне

Уместо наших естрадних звезда газда-Језду сада увесељавају пуковник имиграционог одсека еквадорске полиције ДАВИЛА (лево) и пуковник Интерпола Хорхе ВИЛАСИС (десно)

У Србији сам завршио основну школу, а потом сам, кад сам имао 15 година и три месеца отишао у свет. Прво у Италију па у Аустралију. У Канбери сам завршио војну академију НАСА-е, а у Санта Монике магистрирао. Пилотску дозволу НАСА-е поседујем од 1972.

Продавао сам и телевизоре, на стотине, хиљаде. Сваки трећи, четврти рачун од продаје убацивао сам у велику црну кесу за смеће. Дође финансијска полиција и тражи ми књиге. „Све вам је у тој кеси, стварно ми није јасно какве књиге тражите!“ „Човече, књиге улаз — излаз“. „У кеси ти је све, и улаз и излаз, па тражи шта ти треба!“ Добио сам пријаву за неуредно вођење књига и поштено сам платио казну од 50 динара у време кад су моји послови били у вредности неколико стотина милиона динара.

Говорим шест светских језика а од себе сам морао да правим највећег „сељака“ из Тополовика. Да бих што лакше прошао кроз нашминкано и уштиркано друштво банкара било је неопходно ићи на свечане пријеме, заврнутих рукава и ногавица, раскопчане кошуље и накриво завезане кравате, јести пасуљ на четрдесет степени у хладу, на Светом Стефану. Уживао сам да у њиховом друштву правим од себе кловна.

ПРИЗНАЊЕ

Под пуном материјалном, морал-ном, политичком, финансијском, затворском и сваком другом одговорношћу "СРПСКА РСЧ" обавештава јавност да ПРИЗНАЈЕ Закон о заштити лика и дела Председника Републике, у целини и без остатка.

С тим у вези следи свечана изјава:

1. С. Милошевић није криминалац,
2. С. Милошевић није мафијаш,
3. С. Милошевић није диктатор,
4. С. Милошевић није ратни злочинац,
5. С. Милошевић није најомраженији човек на свету,
6. С. Милошевић није уништио земљу,
7. С. Милошевић није ништа.

ЖИВОТ НАШ ДАНАШЊИ

СВЕ ЋЕ ТО, О МИЛА МОЈА...

У ствари сам све до јуче хтео да пишем о сасвим другој ствари. Хтео сам да пишем о малтретирању путника на уласку у нашу земљу од стране чувара исте. Желео сам да ставим на папир речи моје пријатељице понижене и извређане, омаловажене и претресане до гола само зато што је била у Хрватској, после неколико година, да посети рођаке, да види јесу ли сви живи и здрави. Ето, то сам хтео. Међутим, моје се мисли роје у неком другом правцу...

Окружен сам кутијама. Покушавам да сачувам хладнокрвност и да онако „без осећања“ убацијем у те кутије све што сам ја... књиге, плоче, драге ситнице, успомене, писма, све... Кутије носим једну по једну код пријатеља, да их сачувају једно време. Колико, не знам. Постоји кап у препуној чаши, постоји дара и мера, постоји, кипи па прекипи. Ја сам ту негде између капи, мере и тачке пуцања. У ствари сам тачно на средини између „Не окрећи се, сине“ и „Судије“, негде окренут „Чаробном брегу“ са укусом „Страдије“ у устима.

Једноставно — идем.

Једноставно дајем себи могућност да постанем рецка на списку младих људи који одлазе јер су овде понижени и одбачени. Идемо на север. Можда ћу бити мирнији перући судове негде далеко, без тв-а. Питам се хоћу ли макар једну ноћ заспати без реплике на реплику. Не носим кофере, само један мали. Носим машину за писање и још неке ситнице. Живот мој данашњи постао је кошмар мој данашњи. Српска реч је мој једини мост који ме спаја са оцем неком будућом земљом Србијом. Српска реч ми је пружио руку кад ми је било најтеже. Сад одлазим, али живот наш данашњи се наставља, из неког другог дела Европе.

...и, две ће покисле птице, са твога ока прхнути на југ

Горан Варшавски

ОВА КЊИГА ЈЕ У АМЕРИЦИ
ОБЈАВЉЕНА 1975. ГОДИНЕ
КОД НАС СЕ ПОЈАВИЛА ОВИХ
ДАНА У ИЗДАЊУ „СРПСКЕ РЕЧИ“

„ДУПЉАЦИ“

(комедија у четири чина)

„ПАРТИЈА ТЕ ТУЖИ ПАРТИЈА ТИ СУДИ“

(афоризми)

„За наше умне људе у изгнанству писати значило је живети, опстајати у нади. Био је то облик удомљивања у слободи стварања. Прогонство је и гранична и трагична људска ситуација која призива литературу и брани се даровима маште“, написао је у рецензији проф. др Ратко Божовић, социолог културе. Поред комедије и афоризама у овој књизи објављени су и пропратни текстови мр Радована Калабића, Илије Р. Лубарде из Чикага и Александра Чотрића.

КЊИГУ КОЈА ЈЕ ДВАДЕСЕТ
ГОДИНА БИЛА ЗАБРАЊЕНА КОД
НАС МОЖЕТЕ ДОБИТИ САМО
ПРЕКО „СРПСКЕ РЕЧИ“

ПОВРАТАК ДРАГИШЕ
КАШИКОВИЋА У ЗЕМЉУ ИЗ КОЈЕ
ЈЕ ПРОТЕРАН ОЗНАЧАВА ЈЕДНА
КЊИГА У КОЈОЈ СУ ДВЕ:

ДРАГИША КАШИКОВИЋ

„СА ПУНО ОПТИМИЗМА ГЛЕДАМО У
ПРОШЛОСТ“

„ШТЕТА ШТО НИРНБЕРГ НИЈЕ У
ЈУГОСПАВИЈИ, ИМАЛИ БИСМО ДИВНЕ
ПРОЦЕСЕ“

„ПАЗИТЕ ШТА РАДИТЕ: У ЋЕЛЕ-КУЛИ ИМА
ПРАЗНИХ МЕСТА!“

Драгиша Кашиковић

„Партија те тужи
партија ти суди“

НАРУЏЕНИЦА

Наручујем _____ примерака књиге „Дупљаци“ и „Партија те тужи партија ти суди“
по цени од 10 н. дин.

Име и презиме _____

Адреса _____

Телефон _____

Овај исечак заједно са петим примерком уплатнице послати на редакцију „Српске речи“, Бранкова 13-15, Београд. Уплату извршити на жиро-рачун 40801-603-27562, СПП Стари град, корисник „Српска реч“, са назнаком „уплата за књигу Драгише Кашиковића“. Књигу можете наручити и телефоном 011/628-242 од 10 до 16 ч.

Књига Драгише Кашиковића „Дупљаци“ и „Партија те тужи, Партија ти суди“ може се купити у кioskу опозиционе штампе у Сремској улици (преко пута Трговинског центра).

Аутобус креће према обећаној земљи
Грчкој и стаје у Приштини. Водич пута
обавештава путнике:

— Драги путници, стајао смо у Приштини.
Пауза траје 15 минута. Ко хоће, може да
се одмори, протегне ногу, поједе нешто,
заврши факултет...

Дошла секретарица код директора сва
уморна и задихана и директор је пита:
„Шта ти је било?“

„Ама силовао ме један са 10 цм!“

„Ха, ха!“

„Није ха него фи“.

Украду двојца из зоо-врта твора. Иду
они тако улицом кад одједном угледају
полицајца.

У, мајку му, шта ће сад да радимо!

Па, стави га у гаће!

Не могу, много сарди.

Ако, нек цркне...

Млада треба да купи куму и куми
поклон, а не зна шта се купује, па онда
скокне до пријатељице да пита.

— Је л'бре, а шта се оно купује куми, а
шта куму за поклон?

— Па, куми купиш мараму, а куму
кошуљу и гаће.

Оде ова у продавницу.

— Извин'те, а је л' имате кошуље?

— Имамо.

— А пошто су вам кошуље?

— Три банке.

— А је л' имате гаће

— Имамо.

— А пошто су вам гаће?

— Две и по банке.

— Па добро, за кошуљу ћу да ти дам три
банке, ал' за гаће, много бре скупо, две
и по банке!!! А је л' можеш ти мало да
ми спустиш гаће?

— Па, знаш шта, ако ти спустиш гаће,
мора' ти подигнем кошуљу.

Била два сина. Онај старији већ све знао
о сексу па њему поверавају опипљив
задатак да млађег обавести о свему
томе:

— Знаш већ, причај му како то раде
пчеле и птпце...

И тако овај одлази до клинца:

— Је л' знаш шта мама и тата раде
увече кад легну?

— Аха.

— Е, па исто ти је са птицама и пчелама.

На крају дана седе муж и жена, гледају
телевизију, дремају... Одједаред, зачу се
звоно на улазним вратима. Муж оде да
погледа. На вратима је стајала крупна
прилика у тамном оделу.

— Ја сам Џек Трбосек!

— Драга, за тебе је!

Хиљадити део цајца се м.з.нв
милицајца.

Нитвану и Хаси изгубиле се жене. Оду у
полицајцу и пита инспектор Нитвана како
изгледа његова Еркебет.

„Млада, лепа, црне коса, бујних груди,
уског струка...“

„Хасо, а твоја Фата?“

„Ма, јебаш Фату, идем да тражим
Еркебот!“

Сретну се два Црногорца а један хрмље.

— Што ти је?

— А, ето, био сам у љути бој, па ме
погодила четири метка у кољено.

— А јеси добио какву пензију?

— Не, бегуми.

— А зашто онда рмљеш?

Седе Хусо и Хасо на брду и кроз двоглед
посматрају посматраче УН. Одједанпут
један Унпрофорац улази у Хасину кућу,
излази с Фитом и одлазе из куће.

— Је л', болаи, Хусо, куд то оде моја
Фата са посматрачем?

— Изгледа, Хасо, да смо овде посматрачи
ми, а да су оно доле јебачи.

Бежо Хасо и Хусо из Горажда и
размишљају куд ће који. Хусо каже: „Ја
ћу у иностранство, тамо су ми брат, снаха,
остала родбина... а ти Хасо?“

— А ја ћу у Инкшић!“

„А што, болаи, у Инкшић?“

„Па, тамо су ми мој шпорет, регал,
комода, судопера, радијатори...“

Хмммм... да видимо... аха... елем, зуби
су вам у одличном стању, али мораћете
мало да се побринете за десни!

Пошао Мујо на линију фронта на
објашњава Мубери како да се вибају кад
му зафали: „Кад ја опалим три метка у
зрак ти ћеш да знаш да сам то ја на
делетниш на партију секса...“

Прошло неко време, опали Мујо три пута
у зрак и чека. Нема ове, нема, нема.

Дебе касно увече.

„Је ли, бола, па гдје си ти досад?“

„Мујо, драги, ја пошла и чујем пуца са
свих страна, из пеба и из земље, и онда...
нисам могла све тако брзо постити...“

Од кога си добио то писмо?
Зашто те то занима?
Ех, што си радознио!

НАРУЏБЕНИЦА НАРУЧУЈЕМ КЊИГУ

„СРПСКА ЕМИГРАЦИЈА“
АУТОР: РАДОВАН КАЛАБИЋ;
300 стр. пластификовани колор повез.
ЦЕНА: 25 ДИНАРА

ИМЕ _____

АДРЕСА _____

ТЕЛЕФОН _____

Књигу можете наручити поузећем на адресу:

Милан Јокић, Вишњичка 16, 11000 Београд,

или телефоном на број: 011/767-167

— По први пут код нас у једној књизи историја српске политичке емиграције.

— Који су били методи обрачуна комунистичке тајне полиције са емиграцијом.

— Драгина Камиковић, најоштрији противник Брозовог режима у САД.

— Убиство Камиковића, историјски чин за који се верује да је дело ФБИ и Удбе.

ИСТОРИЈА „СРПСКЕ ЕМИГРАЦИЈЕ“ ЈЕ КЊИГА КОЈА ГОВОРИ О БУДУЊНОСТИ.

Књига се може купити и у редакцији „Српске речи“

СЕЉАЦИ ПОМАЖУ САМИ СЕБИ

ДРУГИ ДАЈУ ПРАВО ЗЛАТО

Да ће и ове године за жетву сељаци остати кратких рукава, лако је било претпоставити. Остало је само неизвесно: како ће то бити изведено? Гувернер **Аврамовић** одбијао је сваку могућност да се штампањем без покрића дође до новца којим ће овогодишња пшеница бити исплаћена. И био је у праву. Док се у време прошлогодишње жетве ротација у Топчидеру усјала, а сељаци склапали рачуницу од по 607 фенига по килограму жита (за оне са мање среће и по четири), ове године то се није десило. Боље речено — ништа се није десило. Сем што су сељаци своје жито уредно испоручили држави, чекајући због тога у редовима испред задруга и силоса и по 2-3 дана. Новац, нафту, златнике — ништа од онога што им је пре жетве обећано једноставно они још нису видели. Тек, у јавност је процурела вест да држава ових дана пребира по џеповима не би ли нашла 30-ак милиона динара за — прву рату у исплати жита. А после треба чекати још две рате — један, па још један месец...

ДИВЉИ СИРАК

„Прошло је месец дана откако је жетва почела у Војводини, наше жито се већ увелико налази у силосима и пекарама, а још нам за њега није дата ни једна једина пара“, рекао је ових дана под коровом Народне скупштине Србије **Ђорђе Гарабандић**, адвокат и земљопоседник, власник око сто јутара земље у Чуругу и Новом Бечеју.

Господин **Гарабандић** дошао је у просторије посланичког клуба СПО-а да поручи Влади и Скупштини у име Независног синдиката земљорадника Србије, чији је председник, да је „до сада сваки сељачки врат имао места за по један јарам, а сад има на леђима места и за један самар“, и да „земљорадници то више неће трпети“.

Најављујући у име Синдиката „заиста радикалне мере, такве да ће некоме у овој земљи звонити у ушима“, **Гарабандић** каже да се може десити да сељак потпуно престане да испоручује храну граду, а да, будући да за то неће имати пара, пшеница ове године може остати и непосејана. „Па нек се ова државна власт смалзди можда јој је боље да увезе пшеницу, него да је њен земљорадник произведе“, каже он.

Основањ фебруара ове године као Независног синдикат земљорадника Војводине, за Видовдан промовисан као синдикат сељака из целе Србије, он у ситуацији када су све друге интересне организације сељака потпуно утихнуле, представља какав-такав глас оних који производе храну за ову земљу. А сами ратарски углавном ћуте. Прошле године, пошто их је

Пошто не могу да се договоре са својом, сељаци се договарају са туђим владама. Тако је могуће да ћемо идуће године од Хрвата или Македонаца куповати властито жито.

Пише: **Ружица РАНИТОВИЋ-ЈОВИЋ**

држава онако безочно преварила, па им ни своје безвредне динаре није дала на време, сељаци Војводине у знак протеста блокирали су главне саобраћајнице, силосе, пекаре... Да ли је овогодишњи мук она апатија из које ће избити варница, како најављују људи из Синдиката земљорадника, или је сељаке захватила потпуна безнадежност, видеће се... О паорској мотивацији за рад, као и финансијској моћи да изнесе даљу производњу, већ сада доста говори стање у коме се његове њиве тренутно налазе.

„На стрњиштима је, то се никад раније није десило, порастао дивљи сирак до те мере да ће то упорнастити њиве, а сељацима још нико није дао нафту да узгаре та стрњишта“, **Захарије Трнавчевић**, овог пута у улози народног посланика. Наглашавајући да чак и да му држава исплати свих 18 пара по килограму жита, сељак због неадекватне цене и скупе производње, губи по хектару 350-500 динара, **Мика Влаовић**, посланик СПО-а и члан Независног синдиката, рекао је да упркос уверавањима од стране власти да пшенице у држави има довољно, то није тако, и да ће се за њу идућег пролећа давати „прави златни новци, а не ови, наводни, златници“. Упркос очекивањима, пшеница је ове године много слабије родила, пре свега због екстензивног начина производње, истиче **Ђорђе Гарабандић**. Тако је добијен род од око 30 метарских центри по хектару, а кад је Влада одређивала цену по хектару, очекивало се да он буде између 55 и 60 метарских центри, каже он. „Значи добило се упола мање жита, а цена је остала иста. По томе, моје жито треба да је два пута скупље, јер све сам уложио као и у род од 60 метарских центри“, износи своју рачуницу **Гарабандић**.

Као доказ да се ван граница Србије хлебно жито далеко више цени и плаћа, у Синдикату земљорадника наводе пример Хрватске и Македоније. У Осиеку, кажу, барањски Срби за пшеницу су добијали и по 50 фенига по кило-

раму, дат им је и пун резервоар нафте приде, и пошто су испоручили жито отпратени су до границе „да им ни длака с главе не би фалила“. Македонија даје 30 фенига по килограму пшенице, уз то што је вештачко ђубриво, рецимо, које се у Србији плаћа 70, код њих — 13 пара по килограму, док је литар нафте — 80 фенига.

КАЈМАК ОБРАН

„Пошто је држава опрала руке од нас, и ми ћемо опрати руке од ње“, кажу у Синдикату пољоприведника, па су, схвативши да сами себи могу највише помоћи, одлучили да преузму један део трговине робним вишковима из пољопривреде, те да на тај начин, из иностранства обезбеде својим члановима репроматеријал и друге неопходне ствари за производњу. Како синдикат не може да се бави спољном трговином, појавиће се као покровитељ посла који ће за њега да обављају друге фирме. Да би се избегло депоновање девиза у Народној банци, ова трговина ће се углавном обављати на бази размене: храна за репроматеријал, нафту, пољопривредне машине, резервне делове... Паритети ће се заснивати на светским ценама, што им, како кажу у Синдикату одговара, иако су цене пољопривредних производа релативно ниске. Јер и роба коју ће добити разменом имаће повољну цену, па ће за пшеницу продату на тај начин, рачунају, добити и до — једне марке за килограм.

И док Владу ове земље, већ при самом помену жетве заболи глава, (ове године у, нереталном, очекивању високог рода, мрзовољно се питала шта ће са толиком пшеницом) владе других земаља итекако су заинтересоване за овај стратешки производ. **Александар Турчић**, председник Извршног одбора Независног синдиката земљорадника Србије, и шеф његове Службе за маркетинг, каже да су за њихову понуду робне размене показале велико интересовање владе Македоније, Пољске, Словачке, Чешке, Русије, Украјине, па чак и Швајцарске. Са неким од њих Синдикат је већ ступио у контакт, којом приликом су дата и обећања да ће друга страна решавати и све евентуалне проблеме везане за ембарго.

Што се наше владе тиче, њено је у овом послу једино то да дозволи рад фирмама које су спремне да овај посао обављају за Синдикат земљорадника. Како је у питању одрицање од, макар и малог дела монопола, на основу којег је она неометано скидала кајмак са пољопривредних производа — можда је и то превише.

ПЛАНСКО БАЦАЊЕ ПАРА

ИНВЕСТИЦИОНИ
КВИСКО

Врх политичког цинизма и лицемерја, када је реч о новим улагањима Републике Србије на Космету, својој „колевици и души“, како воли да каже СПС-власт, није било отварање шумског пута на Брезовици (услугу проглашеног за регионални) уочи последњих избора. Тај чин, који су пратиле државне камере, аматерске песме и игре и, на крају, „јагњеће бригаде“ извео је **Зоран Аранђеловић**, тада командант СПС изборног штаба. Иако превара, тај чин је значио да је нешто урађено (прошао булдожер кроз шуму) и требало је да одржи привид како СПС брине о Космету и новим улагањима.

Суштински, међутим, Република Србија данас све мање или иопште не улаже на Космету, иако је он и даље инструмент СПС-и Слободана Милошевића за владање Србијом. Велика обећања остала су лудом радовања.

Сагледавајући ток улагања аналитичари ће приметити да је епоху инвестиција из времена Фонда Федерације по формули „обавезни део“ плус „део удруживања рада и средстава“ република и покрајина карактерисала тежња тадашње покрајинске (читај албанске) државне врхушке да дође до што већег колача и да паре усмери да остваривању својих циљева. Тако се преко Фонда Федерације, који се распао 1990, градило све. Подаци о „стању инвестиција у току“ Привредне Коморе Космета показују, ма колико непоуздани, да је у последњој деценији у развој привреде уложено **4,85 милијарди долара и 1,1 милијарда марака**.

Другу епоху карактерише Програм Републике Србије, који је преузео функцију Фонда Федерације, а одвијао се преко Дирекције за унапређивање привредног и друштвеног развоја Космета. То је трајало две године. Укидањем Дирекције, априла 1992. године, чиме се под фирмом јединствене Србије обзнањује незадржив процес њене централизације, те полове преузима Фонд за развој Србије. О томе шта је за те четири године урађено у Привредној Комори нема података.

Зна се, међутим, да је обећано да ће Србија својим Фондом преузети бригу о развоју Покрајине. Она је у 90. г. са Војводином уплатила 23% средстава планираним за ту годину.

ПОПРАВНО СТАЊЕ

Заједничко обема епохама је да су структуре власти овде увек улагале с **политичким циљевима**. Разлика је само што су сада проме-

Социјалистима би убудуће, пред сваке изборе, требало препоручити да свечано отварају рерне са јагњетином, а не Потемкинова села. Много је јефтиније. И укусније.

Пише: **Милош ЂОРЂЕВИЋ**

њени „центри моћи“. Некада је то била Приштина, а данас је Београд. Некада су то чинили Албанци у „име братства и јединства“ а данас Срби, играјући на карту реторичког патриотизма и великих Срба.

А шта је са ефектима улагања?

У поменутој анализи Привредне коморе, чији је циљ, како се каже, „сагледавања обима

значајног друштвеног капитала у инвестицијама чија је реализација престала“ гашењем Фонда Федерације међу најбитнијим подацима налази се бројка од **273 надовршене инвестиције**. У ту бројку свакако спада и већи део онога што је Србија преузела да сама реши и доврши, а све у намери да докаже како ће сама решава-ти питање Космета као „српског питања“.

Структура тог „мртвог капитала“, без обзира да ли се зове политичка или промашена инвестиција, изгледа овако: **од 273 инвестиције 158 је финансирао Фонд Федерације, а 115 је ишло по формули „удруживање рада и средстава**. Када је реч о „степену завршености“, процене у Привредној комори, вероватно рађене од ока, кажу: **код 80 објеката он износи 80 одсто; код 90 пројеката 50 одсто; код осталих 90 испод половине**.

Ту се заправо крију многи камени темељци у корову, темељци из политичких, маркетиншких побуда и циљева или пуштање у рад празних објеката. Илустративан је пример „брисање прашине“ са једне од клиника Клиничко-болничког центра у Приштини, наравно уочи избора, и убеђивање јавности да су тиме „створени бољи услови за лечење становништва“. То је било потребно КБЦ-у, јер одавде увек СПС има по једног посланика. Сада је то у Српској скупштини др Андрија Томановић.

Но, у недовршеним објектима не треба, како се мисли, тражити само камене темељце у корову. Они чине најмању штету. Реч је о улагањима која трају и по две деценије, нерационално пројектованим капацитетима, што увид у области улагања сликовито показује. У области индустрије и рударства, једној од стратешки најзначајнијих за Србију, стоји не реализовано чак 60 одсто пројеката. Ту су Топионица олова, Рафинерија олова, која се довршава од 1978, као и Металургија цинка, која представља типичан пример предимензионираних капацитета. Пројектована за обраду 80.000 тона руде годишње сада се своди на 50.000 тона, без наде да ће икада бити довршена.

Када смо код „Трепче“, са Електропривредом и „Ферониклом“ једне од три жиле куцавице одавашње привреде, наведимо да је недовршен и ревер руде „Кисели поток“ рудника Но-

ТАМАН ПОСЛА

Једини министар у српској влади из Покрајине, и то без портфеља, Векослав Шошевић, задужен је за развој и оживљавање привреде. Он оповргава наше тезе да Албанци држе друштвени капитал и тврди да је 98 одсто капитала у српским рукама и да се показало да српска привреда може овде функционисати без Албанаца!

Шошевић, такође, тврди да српска влада тачно зна какво је стање у косметској привреди и у шта ће када улагати. За довршење 10 објеката до краја године већ је издвојено, наглашава, 15 милиона динара. Иако тврди да га не интересује политика већ привреда заснована на тржишту, Шошевић делује као човек који некритички брани политичку логику и праксу своје партије када каже да су Албанци сви сами напустили посао, да грешака у српској политици на Космету и према Космету није било и да је услов за повратак Албанаца у политички живот признавање Србије.

во Брдо, којем, заједно са Кишницом, због недостатка рудара, прети затварање.

Слично са промашеним инвестицијама стоји и у металском комплексу, једној од развијенијих грана индустрије. Приштински „Амортизери“ потражују за пројекат развоја производње аутомобила „Застава“ 4,4 милиона марака, Фабрика „Рамиз Садику“ из Пећи за производњу аутомобила „застава 103“ тражи 6,6 милиона марака. „Енергоинвесту“ треба 400 хиљада марака за пројекат високонапонских осигурача итд.

У Привредној комори Космета, која спроводи политику јединствене Србије, не зна се ни процена колико пара треба и да ли ће се ишта од поменутих инвестиција завршити.

Тужно делује чињеница да се чак не зна ни какво је стање инвестиција у току у Баковици. Она наводи на закључак да се сада Баковица „отргла“ од јединствене Србије онако како је својевремено била читава Покрајина. Таквих средина и колектива има још и то чини једну страну медаље.

Друга страна медаље јесте она која говори да део „великих Срба“ итекако економски сарађује са сепаратистима.

Председник Ђаковичких социјалиста Светислав Јовановић каже да ниједна велика фирма у општини не ради, да преко 60 одсто друштвеног капитала држе Албанци, да Привредна комора саботира ову општину и да се све што је Србија урадила може свести само на констатацију: стање се не поправља.

ПРЕБУКИРАНЕ БЕБЕ

Логика којом се руководи људи у Привредној комори, као део структуре владајуће и политичке свести, и језик којим објашњавају стање и нуде решења, не уливају наду да ће се стање променити. Као основни закључак нуди се „ревизија“ пројекта са становишта економске исплативости, без обзира на то колико су изграђени. Решења се траже и у интеграцији са фирмама „из уже Србије“, у развоју малих и средњих предузећа, активирању капацитета који не раде или су недовољно искористићени и празних била, промени и дислокацији програма. То би било ефикасно да време у којем треба да се спроведе није ванредно или да је извршена бар минимална конзервација објеката који не раде и пропадају. Но како је ово време у којем нема нових инвестиција, у којем је напуштањем и истеривањем Албанаца и санкцијама привреда доведена пред распад, такво понашање је неразумно.

„Трепчин“ рудник „Стари Трг“, где је својевремено обзнањено рушење овдашње привреде, на пример, претпрошлог месеца почео је са радом. У јаму је ушло осам рудара. Власт је то објавила као прворазредну вест. Међутим, већ овог месеца рудари су штрајковали. У руднику ради 15 рудара и са пребаченом нормом од 80 одсто зарађује 140 динара!

Какво је стање у Трепчи казује податак да је лане рударско-металуршки комплекс радио са седам одсто капацитета, а цела индустрија са 30—50 одсто. То је, тврде познаваоци прилика, надувана бројка: „Фероникл“ је почео са производњом пре два месеца после двогодишњег застоја.

Да се стање у Привредној комори не схвата озбиљно, показује и то што се тек намерава направити евиденција слободних и неискористених капацитета, посебно слободног послов-

ног простора. Процене казују да неискористићено у Покрајини стоји преко 200 хиљада метара квадратних пословног простора. Део тога представљају и промашене инвестиције. Такву неодговорност и неинвентивност неће надоместити никакви мере и активности за оживљавање привреде“ после санкција, коју треба да подрже иначе неликвидне банке и Републички фонд својим улагањима и интеграција овдашњих са српским предузећима.

Дакле, не види се како и када ће бити решено ни једно питање. Списак камена темељаца у корову и пројеката на папиру, који су донели привидне политичке поене СПС-у и политици „догађања народа“ и однели велике паре народу остаје предугачак да би уливао наду за 112.000 запослених, од којих је 60 одсто Албанаца, и њихове многобројне породице. То је иначе бројка од око 100.000 мање него пре неколико година. Посебно нема наде за преко 6.000 радника, сви из производње, колико их је на принудном одмору.

На списку објеката у корову, или озиданих и опремљених а пустих јер не раде су: породилишта и фабрике, фарме говеда и оваца и домови културе, спортске хале, цркве и храмови. Како та слика косметских привредних, културних и духовних неприлика изгледа илуструјемо низом примера.

Пример први: У Бресју, селу надомак Косова Поља, месту политичког рођења С. Милошевића, у време када је комунистичка власт Србије мислила да се може оделити од Албанаца, изграђено је и опремљено најмодерније породилиште, иако у Приштини, на осам километара одатле, постоји Клиника капацитета од неколико хиљада беба годишње.

Др Небојша Борђевић каже да не знају шта ће са објектом. Хтела га је општина а ми нисмо дали. Сада се размишља о отварању погона за шприцеве. То практично значи рушење објекта вредног више милиона марака.

Пример други: У истом духу под истом фирмом, опет у Косову Пољу, изграђена је штампарија (грађевински радови завршени 90 одсто) намењена приштинском „Јединству“ или „матици српској“, како су га именовали неки песници који су ушли у антологију удворичке поезије. Објекат вредан преко 10 милиона марака већ више година зврји празан, једноставно зато што у Приштини постоји штампарија, највећа на Балкану. Садашњи директор „Панорама“, у коју спада и „Јединство“, Јордан Ристић, каже да планира да прода зграду, али да се не зна шта ће од ње бити.

Пример трећи: Још из времена ЈУ-програма у Приштини се гради зграда са 122 стана за повратнике... Конкурисало је преко 900 лица. Зграда је још недовршена. Ветар је однео кров. Сва је прилика да скоро у њу станар неће ући. Како сада ствари стоје у њу се неће уселити никада повратници већ запослени оних фирми којима је Косовски округ дао визу да могу својим средствима завршити зграду. То што Живорад Игић, народни посланик, тврди супротно и обећава и нове станове за повратнике — неће бити и последња превара.

Пример четврти: У кругу Клиничко-болничког центра Приштина преко 10 година гради се вишеспратница намењена клиничким институтима. Нема наде да буде завршена, као ни део Дечје клинике, каже директор др Стеван Баљшевић. Желели смо да јој променимо намену и да у њу уселимо клинику за плућне болес-

ти, јер нам се болесници лече у згради у којој се ложи на угаљ, старој преко 100 година. Ко је „појео“ паре, не знам, закључује Баљшевић.

ПРИНУДНА НАПЛАТА ПАТРИОТИЗМА

Пример пети: Уз велика звона, уз политички маркетинг, очи прошлих избора, у Приштини је почела градња Храма Христовог Спаса у којој је до сада уложено 1,2 милиона марака. Градња је почела, кажу у црквеној општини Приштина, јер је држава (читај: СПС власт) обећала да ће је „изнети“. Ми сами никада у то не бисмо ушли. Темељи су уграђени али нису исплаћени. Република Србија је у покрајински буџет за ову годину у ту намену издвојила 80.000 динара. И то за урађене радове.

На последњој седници Одбора за градњу Храма, за који је потребно око пет милиона долара, чуо се предлог да се распише самодопринос запослених Срба у који би они издвајали 3-5 динара месечно!

Зашто је стање на Космету данас овакво? Аналитичари кажу да Србија не зна шта ће и како ће решавати косовско питање. Зато не улаже у развој. У развој такозваном интеграционом улазе оне српске фирме које желе да извуку неку корист. Пример интеграције „Бамбија“ и урошевачког „Минекс“ то показује. „Бамбијев“ директор Петар Тутавец и његова братија су откупили највећи број деоница, а део опреме одвезли у Пожаревац.

Други разлог би могао бити у чињеници да је Космет постао испостава у коју СПС власт шаље оне који нема где да смешти. Примери директора „Југопетрола“, неких банака, „Трепче“, па чак и начелника Косовског округа Алексе Јокића из Ваљева то показују, једнако као и слање полицајаца и њихових старешина по казни на службовање у Покрајину. О каквом је профили људи реч илуструје поменути нови начелник г. Јокић, који се окупљеним Косовцима, на отварању пута Приштина — Косово Поље обратио речима: „драги моји Косовари“ (напомена: Косоварима себе називају само Албанци). Људи с таквим знањима и представама о Косову и Метохији заиста не могу бринути о будућности ових простора.

Трећи разлог упропашћивања овдашње привреде и дизања руку од Космета могао би бити у структури привремених мера и принудних управника. Они су се итекако обогатили по том основу, а да притом нису извршили основни задатак: нису сачували друштвену имовину од распада и од сепаратиста. Неке анализе говоре да су поједини привредни управници себи у џеп стрпали и по десетине хиљада марака. Тако је наплаћен патриотизам и борба за јединствену Србију.

Због свега тога закључак да је Космет данас стрепња за све, а Космет сутра опет неизвесност за све — намеће се сам по себи. Јер, претпоставља се да се знају политички циљеви и тежње и Срба и Албанаца.

ДРАГАН МЛАДЕНОВИЋ, ИНСПЕКТОР МУП-а

ОТКУД БАЦИ ПОРШЕ

Начелнику Ресора јавне безбедности МУП-а Србије стигло је 28. јуна (на Видовдан) једно необично писмо.

„Поштовани господине начелниче, обавештавам Вас да сам, у складу са уверењем о неопходности енергичнијег приступа решавању свог радног статуса, решио да предузмем све мере, да се заштитим од Ваше одлуке да ме избришете из списка радника МУП-а, а вероватно и живота.

Вама је, господине начелниче, познато да сам као инспектор радио у Другом одељењу УЗСК СУП-а Београда, на пословима за сузбијање рекета, и да сам радио на случају „Југоскандик“, у којем је било планирано од стране мог непосредног руководиоца Славише Шћекића, хапшење Вашег кума, а и Вас, као учесника у организовању ове пљачке...“ — пише инспектор Драган Младеновић, у писму достављеном начелнику Ресора јавне безбедности, и заменику министра унутрашњих послова, господину Радовану Стојичићу.

Инспектор, пише даље у овом обраћању начелнику МУП-а, тражи од свог претпостављеног одобрење да за јавност проговори отворено о свим криминалним активностима и злочинима које врше најодговорнији руководиоци у служби унутрашњих послова, на челу са Радованом Стојичићем.

Заменик министра није писмено одговорио на писмо свог инспектора. Преко њега је олако прешао, али је инспектор испунио своје обећање. Недељник „Телеграф“, „Борба“ и Радио „Б 92“ објавили су сензационалну исповест младог инспектора.

За „Српску реч“ инспектор Младеновић говори о најцрњем лицу врхова МУП-а Србије, о којима у својим претходним иступима није желео да прича, уверен да му тада нико неће веровати.

КАО ХИЈЕНА

● Шта Вас је натерало да се изложите ризику и обелоданите спрегу врхова МУП-а са подземљем?

Шест година радим у Служби, одмах после средње школе, а последње две године сам провео у одсеку за сузбијање рекета, изнуда и уцена и разбојништва у СУП-у Београда. Уз рад сам се и школовао, па сам службу схватао строго професионално. Тудио сам се да поступам стручно и савесно у предметима утврђивања кривице оних који су осумњичени да су вршили рекетирање грађана или су учествовали у познатим случајевима разбојништва. На жалост, моји рад, а и рад мојих колега је

Г. Драган Младеновић је узбуркао јавност причом о криминалним радњама унутар полиције. За „Српску реч“ говори о стварима о којима још никоме није.

Разговарао: Милован БРКИЋ

минимизиран; када откријемо извршиоце, после напорног рада и силних мука, наши руководиоци улазе у разне комбинације, почиње нагађање, погађање, дељење плена, а нама се упућују приговори да нисмо били довољно ефикасни.

● Од када почиње криминализација српског МУП-а?

Постављањем Радована Стојичића Баце за начелника Ресора јавне безбедности, а потом и за заменика министра унутрашњих послова, српска полиција се полако, али сигурно, претвара у мафијашку организацију најгорег типа.

Господин Стојичић је годинама радио као позорник у Станици милиције Палилула. Тренирао је уудо, и словио је као полицајац насилник. Када је почео рат, Баце је био у специјалној јединици, а потом и њен командант. Командовао је специјалцима у Ердуту, и прославио се по својој суровости. Лично је убијао заробљенике, и мучио их, уцењујући их да пишу сво-

јима кући, у Хрватску, да им шаљу новац, злат и девизе, ради откупнине, а онда је слао свој људе у Мађарску, да узимају од уцењених ридитеља све те вредности. У биткама око Вуксвара прославио се као пљачкаш. Износио је све из станова, као хијена.

Инспектор Слободан Миленковић зван. Сента, пријатељ Баца, препоручио је свој шефу, коме је телохранитељ (председнику Миловићу) да Бацу постави за начелника Ресора јавне безбедности, а потом и за Соколовићевог заменика. Бацаино искуство, знање и одржавање је врло скромно. Напрецац је завршио вишу педагошку школу у Пећи, а дипломирао на Факултету за физичко образовање. По преузимању начелничког места, Баца преноси смењује све руководиоце и поставља своје људе, које познаје из физкултурне сале. Већина од њих је и без образовања, и без оперативног искуства, али су врло одани Баца. Све оне који су пружили отпор, Баца је преместио да трајно раде на Косову, и ставио и пред избор, или да сами напусте службу, или да добију отказ. Први општински суд у Београду поништио је, до сада, неколико стотина рршења о премештају, али то за Бацу ништа и значи.

● Који су то послови који Стојичићу и његовој дружини доносе зараду?

Баца се ослонио на познанике из подземља. Пружио им је заштиту, а они му дају део плена. Његова супруга је добила највише тежа око седам килограма, у злату. Али, то је сам ситан део. Преко криминалаца из подземља Баца је прво створио код грађана општу несигурност, застрашеност, и тако полицији пригре-

био огромна овлашћења. Страх, знате и сами, не иде на руку развоју демократских односа, и Баца је то сматрао својим главним успехом. Криминализацијом друштва ојачао је бројчани састав МУП-а, до те мере, да толики број полицајаца ни најразвијеније земље не би могле да плаћају.

Рат је Баца послужио као добра основа за богаћење. Велике количине оружја продао је у Босни, Муслиманима, наравно, а читави континенти су уступљени Албанцима, за велике паре. У рацијама се оружје одузме, па га Баца, и његови људи поново продају, опет за велике паре, јер се људи осећају лично угроженим.

● Да ли се онда МУП бави организованим рекетирањем грађана?

Баца је мозак те организације. Позивајући се на своје пријатељске односе са председником Милошевићем, Баца је од предузећа, на име финансирања рата, од банака и бизнисмена, узимао велике количине новца, и стављао на свој conto. Углавном је паре изнео у иностранство.

Тако је за потребе специјалне јединице МУП-а Србије, којом командује Живко Трајковић, узео два милиона долара од 65 предузећа. Све паре Баца је ставио у свој џеп, а специјалцима већ две године није купљена нова униформа.

Да би имао одане људе, Баца их је регрутовао из редова избеглих Крајиника и Личана, или Срба из Босне. Наравно, и они су слабо плаћени, али немају избора. Друга његова упоришна тачка су криминалци, којима је поделио лажне дозволе, пасоше, личне карте...

Други, главни Бацини посао је трговина дрогом. Он је данас један од јачих, ако не и најјачих нарко-дилера у Европи. Кроз Србију иде пут шверца дроге за Европу, и Баца наплаћује

„транзитне услуге“, а количине које заплени наша царинска служба, Баца враћа на тржиште преко својих људи. О каквим цифрама је реч, боли глава. Он има више пара него буџет за исплату војних лица на служби у Војсци Југославије.

Желећи да потпуно овлада овим просторима, Баца је организовао крађу аутомобила, и то довео до савршенства. Највећи број крађа ради МУП. За то је у СУП-у Београда специјалиста био шеф одсека за крађу моторних возила Гордан Јакшић. Они, рецимо, неком лицу напишу пријаву да је украдо сто возила. Истражни судија одмах одбаца пријаву за рецимо 95 возила, али се из компјутера МУП-а та возила бришу из евиденције несталих, јер су, наводно, откривена. Потом се та возила легално региструју, и стављају у промет. И Баца вози крадени порше црвене боје.

САКРИВЕН НАЈЦРЊИ КРИМИНАЛ

Рекетирање грађана је посебна прича. Осим узимања пара, ту је реч и о политичком аспекту. Људе треба застрашити, а уплашени људи се не буне, сви су срећни само што су живи.

У једном друштву Баца се хвалио: „Ја сам бољи Слобо од целе службе, од Социјалистичке партије и од Мире. Док је Богдановић био министар полиције, он је са опозицијом био и циље-миле. Ја одмах кундак, ошинем их по п... Вук се усро од батина. Јебо сам им свима мајку мајчину. Зато мене Слобо и воли, јер ја знам са рајом. Одмах по носу. Слобо од мене нема бољег човека. Зато ме је и подржао,

кад сам био у сукобу са неким куровама из Државне безбедности. Без мене би Слобо био ништа. Ови његови из СПС-а одмах би га оборили. Али, Јебају ја рајн мајку...“

Људи који су присуствовали овом разговору, причали су ми да су имали мучнину. Тако простог човека српска полиција никада није имала на свом челу, у својој, не баш славној историји.

У последње време МУП је, по Бацином пројекту, почео да се бави и трговином људи, нарочито жена. У Србији је пуно избеглица. Србија је одлучила да им више не даје држављанства, и многе младе девојке немају другог избора него да се за Бацине људе из подземља проституишу, или да се организовано одводе на Косово, и продају Албанцима, који их касније извозе, као бели робље за Турску. Ту се заради огроман новац, а све послове држи Баца.

● Велики је број неразјашњених убиства у Београду, и Србији?

Криминализација друштва неминовно доводи и до повећаног броја извршења кривичних дела, али такав пораст броја убиства, резултат је и Бациних „програма заштите Србије“. Много је људи убијено „по потреби службе“. У мутним пословима, ради одржавања „финансијске дисциплине“, Баца је своје сараднике из подземља морао да прикрати за главу. Тако би у подземљу завладао страх. Стоји и чињеница да подземље нема свог лидера. А како ће и да га има, када је главни мафијаш заменик министра унутрашњих послова, човек коме ће, међу првима, судити Суд за ратне злочине.

● Хоће ли, по Вашем мишљењу, акција коју сте покренули, уздрмати позицију Радована Стојичића Баца, хоће ли бити приведен закону, имајући у виду бурну реакцију јавног мњења?

Бојим се да ће позиција Стојичића само ојачати. Он је пребогат човек, са могућношћу да плати, да застраши, да убије сведоке. Истина, огрезао је у криминалу, створио је и много непријатеља, али се бојим да и даље има снажну заштиту од председника Републике. Морам истаћи да сам аполитичан, да се политиком не бавим, нисам имао довољно времена, јер сам студирао уз рад, и радио часно један тежак посао, али чињеница да се Милошевић још није огласио, мада је његов кључни човек из службе безбедности оптужен за најгрња дела, и да је он о томе и раније имао сазнања, мени оставља простор за закључивање да ће Стојичићеве позиције ојачати. Лично сам писао Милошевићу, и мада нисам добио одговор, надам се да ће он смоћи снаге да се ослободи таквих злочинаца као што је господин Стојичић. Лично мислим да његова супруга не подржава такве злочинце, као што је Баца и његова дружина, и њен напор може бити пресудан у рушењу ове банде.

● Да ли се плашите за свој живот? И зашто инсте прво упознали јавног тужиоца, што Вам замера Радмило Богдановић, па тек онда јавност?

Савладао сам страх. А верујем да су се страха ослободиле и многе моје колеге. Е, то ће бити велики минус, који ће ми бити приписан. Страх је изгледа потребан на овим просторима. А, што се тиче јавног иступа, морам Вас подсетити да сам тражио сагласност од МУП-а да јавно проговорим о њиховим злочинима. Баца ми је лично поручио да могу да „серем преко новина колико год хоћу“. Ваљда није веровао да то могу и учинити. Приговоре да сам прво морао да упознам јавног тужиоца, па тек онда јавност, не прихватам. Од очигу јавности ништа не треба криви, поготову криминал, и то најцрњи, који врше представници власти. Зато и сумње да ћу угрозити своју будућност и даљи рад у служби, сматрам неоснованим. Истичем: остајем у полицији, и радићу и даље и часно и поштено. Верујем да је то и у интересу и грађана и државе.

MINISTARSTVO UNUTRAŠNJIH POSLOVA SRBIJE

ZAMENIKU MINISTRA

ПИСАРНИЦА МУП-а РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

БЕОГРАД

ПРИМЉЕНО			
Датум	Број	Лист	Вредност
01/1	15	VIII	55

Gospodine Stajčiću,
Vaše bolesne ambicije i sklonost da uništavate ljude, koje su Vam ušle u krv, ubijajući ljude kao komandant jedinice MUP-a koja se borila kod Vukovara, razvojem bolesti-ludila, poprimaju maha i ugrožavaju i moj život.

Vama je poznato da ste me 10. avgusta prošle godine suspendovali s posla. U međuvremenu je Treće opštinsko javno tužilaštvo u Beogradu odbacilo protiv mene krivičnu prijavu koju je podneo MUP SRBIJE - Sekretarijat u Beogradu (tadašnji načelnik Radomir Marković), a Disciplinski sud mi izrekao oslobađajuću presudu u delu optužbe da sam zloupotrebio službena ovlašćenja, a kasnio me sa 15 odst odbijanja od ličnog dohodka. Viši disciplinski sud je po mojoj žalbi ukinuo ovu odluku, Disciplinski ponovo potvrdio prvostepenu odluku, i sada opet odlučuje Viši disciplinski sud. Skoro godinu dana sam pod suspenzijom, mađa je Prvi opštinski sud u Beogradu doneo privremenu meru kojom je suspenziju poništio.

Gospodine Stajčiću, upamtite da ja imam samo jedan život, i da Vaša sumanuta potreba da zlostavljate ljude koji su Vam podčinjeni više ne može biti tolerisana.

Vaše progresivno ludilo ide dotle da ste preko svojih podčinjenih izdejstvovali i moje iseljenje iz stana koji mi je dodeljen pre sedamnaest godina kao nužni smeštaj! I ako je optina Zemun apsolutno nenadležna za odlučivanje (evetulano četvrti opštinski sud) i ako u službi radim 22 godine (a moja četvoročlana porodica je živela u jednoj sobi), Vi želite da me uništite. Izvoste, ali Vi ste lud, potpuno lud čovek. U 30 Zemun su me obavestili da me iseljavaju po nalogu iz MUP-a (Jedino Vi imate vremena da proganjate ljude), mađa Vam ništa loše nisam učinio, lično me se ne poznajemo.

Nadam se da ćete odma otkloniti sve posledice Vaših napada na mene. U prilogu Vam dostavljam kopiju rešenja o iseljenju, ugovor kojim sam od GSUP-a taj "stan" dobio na korišćenje. Očekujem Vaš odgovor, jer ću u protivnom iskoristiti pravo na samoodbranu, jer drugih sredstava nemam!

Bubdalo Milan
(milicioner OUP Zemun)
Krejiška 6a
Zemun

Prilozi: dva

СВЕДОЧЕЊЕ СТАНКА ЛОПАТИЋА, БИВШЕГ ВИШЕГ ИНСПЕКТОРА МУП-а НА ВОЈДОВЦУ

НАЈМАЊЕ ПОЛА — ТАЧНО

Могу да кажем да сам први сведок да је најмање пола од онога што је говорио инспектор Младеновић — истина. С обзиром да Радована Стојичића познајем двадесет пет година, као и његовог кума Влаховића — начелника за криминал у ГСУП-у, не бих био изненађен и да је комплетна прича апсолутно тачна. Стојичић је „очистио“ све квалитетне људе око себе, попут Марка Ницовића — који је на неки начин био наш идол — говорио је три језика и био добар инспектор и руководиоца, а као такав је сметао Стојичићу.

● **Где сте Ви све радили?**

— Дошао сам из Каменице 1974. године и четири године радио на Теразијама као позорник, па седам година на Чукарици као инспектор. Уз рад, и врхунски спорт, завршио сам Вишу школу и Факултет за физичку културу (ДИФ). Баца познајем још из Каменице, он је био класа — прва, а ја четврта, а његов кум Влаховић био је трећа класа. Тако да смо се знали и дружили. У Београду је Стојичић био пет година мој тренер. Међутим, после мојих великих спортских успеха и Влаховић и Баца су почели да ме игноришу, што је кулминирало у време када су добили значајне положаје у СУП-у. Ја сам пре две године добио неки вирус на срцу и био сам на боловању пола године, а када сам се јавио на посао, после боловања, добио сам прекоманду за Призрен — за стално. То је било равно уништењу и мене и моје породице, јер живим у Београду са женом и двоје деце, и после двадесет година радног стажа нисам добио стан. За разлику од мене Баца и Влаховић су прошле године завршили факултете: Стојичић — ДИФ, а Влаховић — Дефектолошки факултет. Баца је, на неки начин, отео диплому у четрдесетој години живота, идући у униформи на предавање и са плавим колима. Знаш и ко му је писао диплому.

Тако сам огорчен на своје бивше пријатеље, поготово што је моје решење за Косово на неодређено потписао управо Стојичић. Сматрам да је то учинио из мржње и љубоморе због мојих успеха, а његових неуспеха у школи и у спорту, која је на крају прешла у непријатељство. Откуд оцена мог начелника са Војдовца Милорада Манојловића да сам био на боловању неосновано (информација које је дошла до Стојичића). Манојловићу сам рекао у лице да је повезан са криминалом, јер је у СУП дошао пре две године из Градског комитета. У СУП-у нису знали шта ће са њим па су га послали за начелника Војдовца. За те две године направио је кућу на Авали, дао је човеку дозволу за пиштољ (криминалцу) а овај њему заузврат покљонио плац. Једном инспектору (Црногорцу) а годину дана стажа дао је стан — општински. А мене, са двадесет година стажа, није ни помислио да стамбено обезбеди. Пошто сам му указао на те грешке, кренуле су освете.

Мањи сучоб имао сам и са Влаховићем. Влаховић, наиме, има проблеме са својом супругом која ради у СУП-у Железник, и пре пола године ми је рекао: „Лопатићу, ти си умешан у неке приче“, а ја сам му одговорио да то није тачно. Пре месец дана поново смо се срели у спортском центру у Шумицама где ми је рекао: „Лопатићу, ти шириш те приче у вези са мојом супругом“. Тада смо се посвађали.

Петнаест дана после тога направили су ми такве проблеме да се још увек нисам опоравио. Тада су ме моје колеге хапсиле као најве-

Маш саговорник је до пре месец дана био виши инспектор МУП-а на Војдовцу, али је суспендован јер је одбио да иде у прекоманду у Призрен. Олимпијски је репрезентативац у џудоу, али и сведок Бауновог ланка и дела.

Разговарао: Градиша КАТИЋ

ћег криминалца, и пет дана су ме држали у затвору. Ево због чега.

Приватна агенција „Ница“ на Бановом брду пронашла је неки ауто и вратила га оштећеној особи. Власник агенције је Милан Николић, а власница аута Милица Ђорђевић, која иначе познаје многе полицајце. Једном од њих се похвалила да је њен ауто пронашао Лопатић. Сматрали су да сам ауто пронашао независно од агенције па ме због тога хапси Друго одељење. Пошто су кола враћена законито, у оквиру агенције, Влаховић је Милицу Ђорђевић, преко својих радника, наговарао да да писмену изјаву како сам јој претио да мора доћи по кола, што је апсурд. После пет дана мога притвора Милица је истражном судији дала истиниту изјаву.

Када су ме хапсили уперили су ми пиштољ у главу и рекли — лежи! Одмах сам легао, иако нисам давао ни активан ни пасиван отпор ударили су ме у главу (модрице су јако изражене). Осећам да је Влаховић, по његовом плану, очекивао да ћу пружити отпор, и онда би вероватно пуцали у мене. Влаховић је иначе требало да иде у пензију пре две године, али је за помоћника министра дошао његов кум Стојичић и поставио га на место начелника градског криминала. Влаховић се такође бавио џудоу, и имао је повреду мозга, па је због тих последица требао да иде у пензију.

О Баца кога познајем двадесет пет година могу да кажем да је, на неки начин, примитиван и прост, и да у градском СУП-у до пре четири године, док је била нормална држава, није могао ништа радити, био је магационер и издавао спортску опрему. Није имао никакву школу. Сада је на положају, и сада се свети људима. На пример, једна Гоца је рекла нешто ружно о Баца и одмах је пребачена из МУП-а Србије на Војдовца, сада ради на шалтеру. Једног саветника — Максимовића (раније био начелник на Војдовцу) пензионисао је чим је чуо да је овај рекао: „Баца“ воли да се вере по конопцима, као мајмун“. Ко је било шта рекао лоше о њему одмах би добио прекоманду.

● **Како је Стојичић тако брзо напредовао?**

У лошем друштву, и лошем систему све је могуће и нормално. Све се променило у годинама рата када се Стојичић доказивао, тамо где се доказивао. Ми у МУП-у имамо пуно способних људи, чак и са војним академијама (Лукић, Стефановић...), али они не могу да дођу до изражаја поред ових мафијоза који владају у СУП-у, почев од Рође — начелника Управе за кога су новине писале да је ишао у криволов. Баца се „прославио“ на ратишту у Славонији, чуо сам да је и тамо узимао неке ципове које је дао брату, по оном рекла-казала и ту је било пуно прљавих радњи.

Стојичић је за првог човека, ГСУП-а поставио Зековића — трговца из Сокобање, који је пре неколико година дошао у СУП и био годину дана начелник у Зајечару. Стојичић је такође из Сокобање.

У јуну 1974. када сам почео да радим у СУП Стари град, Влаховић ми је први дан био вођа патроле, водио ме на посао. Рејон нам је био на Калемегдану и те прве ноћи смо спавали, од три до пет, у Војном музеју. Тако ме Влаховић погрешно учио од самог почетка. И после ме такав човек хапси. Ја бих заиста волео да се ово објави, да се зна због чега сам хапшен јер ме је срамота од мојих колега. Питајте истражног судију, он ми је рекао, пошто је оптужница одбачена, да ми је све намештено из полиције.

Што се криминала тиче, лично сам чуо да је Влаховић тражио неку кућу на Авали, наводно, по наређењу његовог кума Стојичића за неке избеглице, а у ствари кућа је била намењена за неког криминалца. Уосталом и плате у милицији су мале (150 динара) и од тога се не може преживети, па су милиционери принуђени на ситан криминал, знам да одузимају цигаре, бензин, без потврда, међутим, коме да пријавиш то, кад видиш какви су ови горе...

ПОСЛЕ „САМОУБИСТВА“ ИЛИ „ЗАДЕСНЕ СМРТИ“ НИКОЛЕ НИКОЛИЋА, „СРПСКА РЕЧ“ БР. 100

ПАО ИЛИ БАЧЕН

Мада су насилне смрти појава која се везује за сваку метрополу, Београд у једној ствари представља изузетак — проценат смртности је исти као у Њујорку, а интересовање за ту појаву је испод сваког минимума. Нити МУП има обавезу да обавештава јавност, нити инспектори полажу рачуне о томе колико су и шта урадили на неком случају, нити се градоначелник боји да неће бити поново изабран уколико се неки случај не реши, нити медији са пажњом прате ове догађаје, нити се јавност интересује за њих. У складу са том општом менталном отупеломашћу сасвим незапажено је прошла смрт двадесетдвогодишњег Николе Николића коју је МУП, вероватно рачунајући са општом незаинтересованашћу, лаконски прогласио „задесном“ смрћу.

У првом тренутку је МУП-ов извештај звучао довољно логично да га јавност „прогута“. У њему стоји да је препад на стан Николе Николића у Париских комуна бр. 2 извршен у 9 сати ујутру 19. 4. 1994, а услед индиције за основу сумњу да је Никола Николић починио тешке крађе и разбојништво. Припадници МУП-а су желели да на десетом спрату београдског солитера пронађу доказе (не)почињених кривичних дела, а Никола Николић је одбио да им отвори стан и одлучио се за бег. Исекао је све каблове по стану, везао их је и спустио низ прозор са жељом да сиђе до седмог спрата, где је видео отворен прозор. Мада је на рам прозора поставио јастуче, чим се пребацио кабл је пукао на неких 20 сантиметара од места где је био привезан и Никола је пао на тротоар, приликом чега је на лицу места погинуо. Да су се догађаји управо тако одвијали и да су припадници МУП-а и Никола Николић ни у једном тренутку нису срели посведочила је и Николина невенчана жена Марија Крунић, која је том приликом била са њим у стану.

ОБДУКЦИОНИ НАЛАЗ

Та прича је испричана и Николиним родитељима Слободану и Љиљани Николић и они у том тренутку нису имали разлога да сумњају у њу. Оно у шта су сумњали били су мотиви да МУП са својим специјалцима и пуним наоружањем изврши такав препад на Николин стан, нарочито пошто је он уследио после вишемесечног малтретирања породице Николић од стране МУП за које ни тада, а ни данас није пронађен ваљан доказ. Ожалостљени родитељи су после синовљеве смрти кренули од једног до другог општинског МУП-а, од тужиоца до тужиоца, од инспектора до инспектора, не би ли сазнали разлог због којих је полиција уопште прогонила њиховог сина. Још док је био жив у стан су им упадали разноразни припадници МУП-а са разноразним објашњењима, од тога да је Никола оптужен за силовање малолетнице до тога да је обијао станове и пљачкао. Наравно, увек без налога, уз велику дозу бахатог понашања. Истрага родитеља је уродила плодом — Никола никада није био под сумњом да је извршио злочин силовања, нити је његовој давној оптужници да је пљачкао кола придодатно у међувремену неко ново кривично дело.

Већ то је било довољно да се родитељи одлуче на очајнички корак и у земљи без икаквог правног система потраже правду за свог сина — одлучили су да туже све оне који су гонили Николу без ваљаног разлога и који су га репе-

Нико је почетна прича била да је Никола Николић, покушавајући да конопцем пређе са десетог на седми спрат, пао на бетон, обдукциони налаз говори о томе да је умирен тврдим и „замахнутим предметом“ па да је тек онда „пао“. Да ли је то и крај приче?

Пише: **Сандра ПЕТРУШИЋ**

тирањем оружја и акцијом као из најбољих терористичких филмова приморали да оде у смрт. Међутим, они тада још увек нису знали за једну карику која је недостајала — обдукциони налаз. А он је стигао тек сада и у њему између осталог стоји следећи текст: „Преломи костију лобање, разнесене врте, преломи костију трупа и удова, као и све остале спољашње и унутрашње повреде, нанесене су тупим, тешким и замахнутим механичким оруђем“. У потпису обдукционог налаза стоје три имена: др Атанасијевић, др Вељковић и др Александрић.

Тек после овог налаза брачни пар Николић почиње да сумња у целокупну причу која им је до тада речена. Сећају се да су приликом идентификације тела приметили да поред страшних повреда главе и зјапеће ране у промјеру „7x4“, чије је дно чинила кост, постоје исто тако страшне повреде пета (Никола је пао у ципелама и у њима је однесен) и преломи ногу. Њихову сумњу изазива чињеница да тело пада или на главу или на ноге, а никако и на једно и на друго и да је рана на глави вероватно **невенчана** још у стану, док је повреда пета настала приликом пада. Такође родитељску сумњу изазива још једна чињеница — Никола је био обучен у неколико слојева одеће што би било веома неразумно с обзиром да му је за спуштање низ каблове требала што мања тежина. „Био је обучен као да је очекивао да ће га тући и као да је одећом желео да амортизује удареце“, каже за „Српску реч“ отац пострадалог, Слободан Николић. Мајка Љиљана се сећа још једног чудног детаља. Она је за смрт сина сазнала од његове девојке Марије која је дошла у „Галенику“ на Љиљанино радно место и која је на самом рубу хистерије викала: „Они су га убили, они су га убили“. Касније тог детаља више нема у изјавама Марије Крунић, која сведочи само једно: „Никола и припадници МУП-а се нису уопште ни срели“.

ЗАДАХНУТИ БЕТОН

У целој тој причи постоји још много нејасноћа. Зна се да су припадници МУП-а дошли до Николиног стана тачно у 9 сати, а да је Николино тело пало у 9 и 40 минута. Комшије су чуле галаму, али не знају шта се догађало. Чак и ако узмемо у обзир чињеницу да Никола није желео да отвори врата, 40 минута је ипак дуг временски интервал да милиција стоји пред нечијим вратима, лупа, удара, прети и не проваљује. Такође је чудно то што се Никола одлучио на спуштање уз помоћ каблова када је морао да зна да милиција није само пред његовим вратима већ је има и испред зграде и у целој згради.

Других сведока осим Марије Крунић нема. Као сведоци су заведене и извесне комшије, које о целом случају не знају ништа изузев онога што им је милиција показала — Николин стан. А њега су видели тек у 11 сати и тада им је дато да потпишу како у стану ништа није помљено. После тога стан није plombиран већ је по кратком поступку испражњен да би у њему већ сутрадан осванули нови станари.

Са налазом обдукције брачни пар Николић је одлучио да посети г. Мрдана, заменика јавног тужиоца. Сазнали су да случај неће бити отворен, јер нема доказа да то није „задесна“ смрт. За јавног тужиоца су ране настале од „тупог, тешког и замахнутог механичког оруђа“ исто што и ударац тела о бетон. У сваком случају по овом питању ће морати да се изјасне још многи вештачи, јер брачни пар Николић нема намеру да одустане. Једно је сигурно — више немају шта да изгубе.

СТРАХОВЛАДА МУП-А У ЛАЗАРЕВЦУ

САКАЋЕЊЕ КАО ЗАДАТАК

Јуни месец грађани Лазаревца неће памтити по добром. Кулминација насиља од стране оних које је држава поставила да га сузбијају достигнута је 30. јуна. Тога дана је без икаквог озбиљнијег повода група радника ОУП Лазаревац, њих осморица, крвнички претукла тројицу својих суграђана, наневши им при том већи број тежих телесних повреда. Најгоре је прошао Душан Бушић, који је услед „стручне“ интервенције милиционера остао без левог ока.

Будући да ово није први такав случај неспутаног дивљаштва „органа јавног реда и мира“, мада свакако најдрастичнији, огорчени Лазаревчани су упутили писмо Народној скупштини и јавности Србије у коме их обавештавају о овом тешком инциденту. Иза писма је, у виду петиције, својим потписима стало 190 најодважнијих грађана Лазаревца. Иако свесни могућих последица, погажено достојанство и свакодневно угрожена лична сигурност нагнали су их на тај корак.

ПОЈАЧАВАЊЕ НЕМОЋНИХ

Чиме је електротехничар Душан Бушић, миран и радан грађанин, заслужио да га људи у плавом — осакате?!

„Те сам вечери, око девет сати, са супругом отишао код брата од ујака, коме се син оженио па смо желели да му честитамо. Око једанаест сати супруга се са још неким рођацима колима вратила кући, а ја сам остао. У друштву смо били два брата од ујака, заједнички пријатељ и ја. Они су сели да играју доминe, а ја, пошто ме то није интересовало, а и тих сам дана доста радио око куће, кренуо сам назад. Било је близу поноћи. Браћа и пријатељ нису ни приметили када сам пошао, а претходно је пао договор да код мене попијемо кафу, па су се запутили трактором за мном. Сустигли су ме на око 30 метара од моје куће. Паркирали су се на тротоару и ја сам им пришао. Врло смо кратко разговарали када сам иза њихових леђа приметио да нам се приближавају два милиционера. Опоменуо сам ову тројицу да смо можда прегласни. (Касније сам прочитао у изјави милиционера да је он чуо како сам ја рекао: „иду пандури!“). Пришли су нам и један од њих се обратио мом брату Светозару, који је возио трактор, тражећи му исправе. Светозар се маши за џеп и схвати да није ништа од документа понео, јер су на брзину кренули за мном. Милиционер му онда нареди да сиђе са трактора. Светозар му каже да нема проблема, али ако то тражи од њега и ако је већ власт, да би ред био да се и он закопча и стави капу. Други милиционер је стајао позади. Ситуација је и даље деловала крајње безазлено. Тада је овај први добаacio колеги да радио-везом позове појачање, јер су нападнути. У тренутку сам чак помислио да је можда тако боље — да би се брже

Оно што полиција ради у Лазаревцу може се поредити једно са најмрачнијим сценама из хорор филмова. Ако сте притом помислили да Соколовић воли да их гледа — преварили сте се. И он од њих повраћа. Али воли кад покао иде.

Пише: Александар ЦВЕТКОВИЋ

разјасни неспоразум. Али, грдно сам се преварио. Када се убрзо појавила патрола, тачније двоје кола са укупно шесторицом милиционера, овај који је стајао са нама на брзину је ставио капу и извадио пендрек. Светозар му је на то рекао да нема потребе то да ради, јер је он старији човек. Међутим, овај га је без речи неколико пута из све снаге ударио по глави, врату и рамену. Када је Светозар пао, прискочио сам да га подигнем. Сагнуо сам се, милиционеру окренут леђима. Он ме је прво оборио на зем-

љу а онда чизмом шутнуо у лево око. Шта се догађало доласком патроле било је истовремено и страшно и тужно. То није за причу. Како ли се тек понашају према криминалцима?! Направили су круг око моје браће и пријатеља и „ојадрили“ их од батина.“

Везане, сву четворицу су привели у станицу милиције у Лазаревцу. Када је дежурни видео да је Бушић тешко повређен и да обилно крвари издао је налог да се пребаци у хитну помоћ. Исте ноћи, као хитан случај Бушић је примљен на очну клинику у Београду. „Доктор Марковић, који ме је примιο, рекао је мојој супрузи да за петнаест година колико ради није видео тежу повреду ока“ — присећа се Бушић. Сутрадан је оперисан. Лекари су после хируршке интервенције могли само да констатују да је трајно угашена функција вида левог ока.

Бушић је у болници провео једанаест дана. После четири-пет дана од њега стижу приче да милиционер који га је повредио, Зоран Анђелковић звани Ван Дам (бави се кик-боксом, али они који су га гледали тврде да у борби са себи равним, по спортским правилима, нема никакве шансе), по лазаревачким кафићима прети да ће да „среди“ и његовог шеснаестогодишњег сина. После тога, свестан да му од полиције прети само опасност, Бушић је сина послао на сигурно, код рођака, триста километара далеко од Лазаревца.

Истини за вољу, Бушића је у болници посетила и делегација састављена од једног инспектора републичког МУП-а и двојице из градског секретаријата, који су са њим разговарали око сат времена. Понудили су му да потпише записник, али је Бушић одбио да то учини без присуства адвоката.

Оно што је снашло Душана Бушића подсетило је Лазаревчане и на неке друге случајеве премлаћивања без разлога (без обзира што остаје отворено питање када је злостављање „с разлогом“).

УСПОМЕНА НА МУПОВЦЕ

Деветог јуна у тринаест часова милиција је вршила рутинску контролу саобраћаја код кафе-бара „Милано“, на периферији Лазаревца. Милан Ралић, власник локала, вративши се из набавке сазнаје од гостију који су седели у башти да милиција већ више од пола сата зауставља возила и усмерава их на паркинг „Милана“.

„Пришао сам им и замолио их да се мало помере, јер не могу да радим, гости протестују. Али, чим сам видео ко је у патроли, посумњао сам да је у питању нека игра. Са њима сам пре две године већ имао сукоб. Вратио сам се за сто где су седели мој отац, брат и комшија, вулканизер Слободан Шундић. Милиционери су наставили, не обазирајући се на моју молбу. Схватио сам да ме провоцирају. Ја сам ћутао, али Шундић није издржао и питао их је зашто-

СНАЈПЕРИСТИ

У понедељак, 7. јуна, група грађана Лазаревца поднела је пријаву надлежним за одржавање јавног протеста скупа поводом хапшења и малтретирања учесника демонстрација пред Савезном скупштином. Скуп није одобрен, али је једна мања група ипак одлучила да своје незадовољство изрази мирном шетњом у центру града.

И поред тога што је најодважнијих било тек неколико десетина, и да су се у поворци налазиле и жене и неколико беба, центар Лазаревца је опколило око 300 „специјалца“ (очевиди како да је тог дана локална полиција „протерана“ са својих места). Запрепастиће грађана Лазаревца је било утолико веће што се испоставило да су на оближњим вишим зградама (на новој робној кући, општини, Дому културе, хотелу) инсталирани снајперисти!

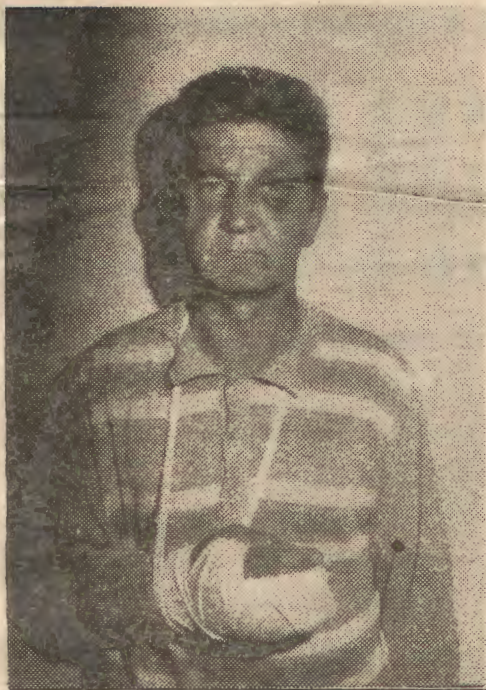
Скуп је, на срећу, мирољубиво окончан.

нас малтретирају. Милиционер га је опсовао, а Шундић, изнервиран, узвратио. Милиционер је онда притрчао и из трка га ударио палицом по глави. Шундић је пао а њих двојица су почели да га газе. Ја сам прискочио да заштитим пријатеља. Шимшић, како се један од милиционера зове, ударио ме у лице, а други, Иванковић, палицом по леђима. Рекао сам Шундићу да иде кући, што је он и учинио, прича Ралић. Само што је он отишао, стигле су две патроле. Придружио им се и Мишковић Драган, који је био у униформи, али у цивилном возилу. Док су његови колеге пендречили и шутирали Ралића, он је, да би их заплашио, испалио три хица изнад глава Ралићевог оца и брата. Онда је спустио цев у груди Ралићевог брата и рекао му: „Мрднеш ли убићу те!“

Ралића су затим убацили у кола и одвезли га у станицу у Лазаревцу, где су се у тучу укључили и други. Са лисицима на рукама убацили су га у ћелију. После сат времена доносе му да потпише решење о лишавању слободе. Он је то одбио, па се малтретирање наставља. Шимшић га удара ногом у главу, изнад левог ока и прави му велику расекотину. Ралић ће се касније присетити да је Шимшић у подне био у ципелама, па сумње да је чизме обоу само због тога да би могао да зада што опакији ударац. Лекарска помоћ му је указана тек након шест сати, па ће Ралићу, као „успомена“ на сусрет са муповцима, највероватније остати упадљив ожиљак дужине око пет сантиметара.

Тада Ралић није знао шта се истовремено догађало са комшијом Шундићем. А њега су, пошто је напустио башту „Милана“ пратили. У центру града упалили су ротационо светло и дали му знак да стане.

„Нисам стигао ни да изађем из кола када ме је милиционер Демировић ударио коленом у јагодичну кост, затим Јеремић песницом на исто место и на крају Родић, који ме је погодио у нос. Нормално, био сам ошамућен, па су ме они извукли из кола и одвели у станицу. Док сам седео на клупи осетио сам да су ми уста пуна крви и пљуноу сам на под. Испао ми је један зуб. Чуо сам једног од њих: „Пљуни само

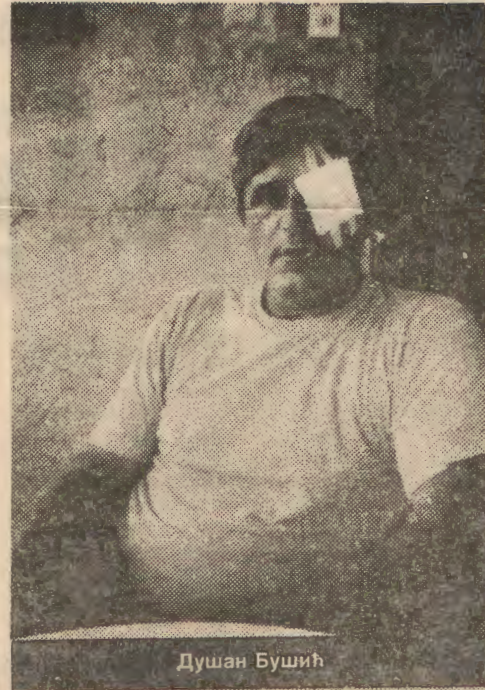

Слободан Шундић, шест дана после обраде

још једном, мамичу ти јебем, и избићемо ти све зубе!“ Убацили су га у ћелију. После су ми потурили да нешто потпишем, што сам ја учинио, не знам ни сам како, јер сам се налазио у полусвесном стању” — прича Слободан Шундић.

Када су га пустили кући Шундић је отишао код лекара, који је констатовао тешке телесне повреде: два прелома леве јагодичне кости, два прелома десне шаке, један избијен и један расклаћен зуб и већи број контузија по телу.

Најморбиднији детаљ је свакако податак да је против обојице поднета кривична пријава због ремећења јавног реда и мира и ометања службеног лица.

Душан Бушић

Ништа мање фрапантан није ни случај Милорада Тодоровића из села Дрен, старца од 91 годину, кога су двојица милиционера из Лазаревца у пола ноћи, пред његовом кућом премлатили. Накнадно су се правдали да им је речено да је старац опасан, тј. наоружан. А ради се о човеку који види свега око 25%, на једно око. Повод за батине била је пријава Тодоровићевих станара, избеглица из Босне, које је он примио у кућу а онда, пошто је приметио да га поткрадају, хтео да избаци.

У Лазаревцу се по судовима поједини, овакви случајеви „вуку“ неколико година. Тако је Радомира Јовановића из села Медошевац пре пет година у станици милиције претукао милиционер Жељко Арсенијевић и том приликом му поломио четири ребра. У налазу судског вештака констатовано је да је Јовановићу због тога капацитет плућа смањен за 30%, а да је степен инвалидности 20%. Од тада Јовановић безуспешно покушава да дође до правде. Будући да је сиромашан па нема браниоца у предмету, у општинском суду у Лазаревцу све време одлажу рочишта, прибегавајући за нестручног Јовановића непознатим правним „цакама“.

И док у лазаревачкој чаршији последњих дана влада појачана радозналост шта ће се даље догађати већи број кривичних пријава против радника МУП-а налази се у поступку код општинског јавног тужиоца, а начелник ОУП Лазаревац и командир станице милиције за извесно време су се склонили на годишњи одмор), на надлежним телима и напослетку самој републичкој Скупштини јесте коначна одлука: може ли на том положају и даље остати министар полиције који све време тврдоглаво понавља да му „није познат ниједан пример радника МУП-а који није часно обавио свој задатак“?!

Или грађанима Србије треба рећи шта је „задатак“.

ТУЖНА ПРИЧА

ГОРЊИ МИЛАНОВАЦ, НЕКАД ПОЖЕЉАН ГРАД

РАЗМЕНА СТРВИНА

Горњи Милановац је град који Радио телевизији Србија служи као пример кад треба да се покаже како упркос санкцијама постоје градови у којима је све у успону: производња култура, спорт, школство, мала привреда, пољопривреда, култура становања.

Али, на жалост, стварна слика не одговара оној коју гледамо са телевизијских екрана.

Из овог града, из војних магацина Луњевице и Грђана свакодневно у Босну одлазе камини натоварени лаким наоружањем, а људе мобилишу ради уговара. Ни Милановац се није сачувао од ратних болести, ни Милановац није остао невин у овом рату.

Рат и санкције оставили су трага на Горњи Милановац.

Готово сви горњемилановачки привредни гиганти су у застоју.

„Типопластика“ има великих проблема са набавком сировина, повремено ради. „Звезда“, фабрика боја и лакова, тренутно нема никаквог посла, ФАД-Горњи Милановац, фабрика аутоделова, мирује, али ових дана стигла је порцибина из МУП Србије за 150 хиљада аутомобила, па у фабрици аутоделова задовољно трљају руке, „Рудник“, фабрика конфекције, који је пре санкција био један од највећих извозника одевних предмета, драстично је сузио своје тржиште, ПИК Таково запошљава око 30% својих капацитета, „Аутопревоз“ Горњи Милановац бави се свим свачим, најмање оним што му је намена — превозом путника и робе.

НИВО

Ко је крив за овакво стање у милановачкој привреди? Санкције или челници милановачке привреде? О томе смо разговарали са неколицином мештана и председником Одбора СПО-а Горњи Милановац, г. Велимиром Ђуровићем.

„Милановац је могао да буде чист и развијен град, да није ових који су на власти, да није шпијунска владајућа странка и влаштинских људи као што је председник општине Дражмир Марушић и директор ПИК Таково Ивко Ђонових, каже г. Шуровић. „Председник општине и директор ПИК Таково су овде једини закон. На свим кључним местима имају своје људе и све konce држе у својим рукама. Кренимо од школства: сви директори школа су активисти СПС-а. Директор прве основне школе Слава Илић, полуписмена жена којој су у Семедражи крали дневник, иако под великим притиском ђака никако да оде у пензију, члан је СПС-а, Ђорђе Петровић, директор друге основне школе. Слободан Прокић, директор треће основне школе — и они су чланови СПС-а. Постоји и четврта основна школа, додуше непостојећа, али постоје директор и секретарица који су такође чланови СПС-а. Та школа је требало да буде завршена пре две године, али темељи су јој постављени на клизишту тако да вероватно неће бити саграђена док директор Милена Мијаиловић и његова секретарица не оду у пензију.

Горњомилановачка СПС власт организовала се тако да јој никаква сицилијанска дружина не би могла ни до појаса. Зато људи умиру од сарада, након што се увере у социјалистички рај

Забележила: Благоица Стојановић

Рајко Миљковић, Рудник

Председник ОО СПО Г. Милановца: Велимир Ђуровић

Кад је у милановачком крају нека промоција СПС-а, „отварање“ нечега, председник општине г. Марушић позове директоре школа, па им нареди да покупе ђаке, сместе их у аутобусе „Аутопревоза“, па све заједно потера на догађај.

У гимназији је до победе социјалиста на последњим изборима директор био Никола Новаковић, члан ДЕПОС-а. Одмах после избора смењен је, а на његово место постављена активисткиња СПС-а Гордана Петковић. и у друге две средње школе директори су СПС-овци.

ПРИВАТНО ПРЕДУЗЕТНИШТВО

Приватништво у Милановцу срозано је на најнижи ниво. Лако да се народу већ огадило, кад виде како се поједини људи за кратко време богате. Оформљен је клан ускоинтересних сфера, нешто слично сицилијанској мафији, који влада Милановцем, а који је производ људи на власти, Марушића и Ђонових. Они држе монопол набавке и продаје нафте, каакфе, цигарета, намирница ПИК Таково.

Ивко Ђонових је генерални директор ПИК Таково, министар за пољопривреду у влади Србије, посланик у Савезној скупштини — он је све. Окупио је око себе групу људи који су власници приватних фирми, на првом месту ту су Рајко Благојевић — Амзовац и Слободан „Чабровац“, уз чију помоћ арчи производе ПИК Таково. За време оне велике инфлације, миљеници нашег министра постали су милионери захваљујући ПИК-овим производима: наводно откупе робу, али је не плаћају док динар не пропадне, а пропадао је дневно, потом је исплате багателно, а одмах затим за готовину продају ПИК-у! У том послу нарочито се истакло Рајко Благојевић — Амзовац.

Ђоновихев сестрић, Бобан „Чабровац“ је још један „приватник“ преко кога Ујак „пери“ паре, Чабровац је у селу Враћешница формирао фудбалски клуб којему је главна намена — „прање“ пара? У том селу Постоји ПИК-ов-Ивков ресторан, где се хране министри и функционери СПС-а, тзв. товилиште. Окупе се сви овде, у Милановцу, а одавде сви у колони, под милицијском пратњом, у товилиште. Тамо се кољу јагњад, телад, пије се, слави.

Бобан Чабровац им сада гради и базен! Ваљда је зато добио високо место у дирекцији ПИК-а, место директора продаје, неписмен човек, који је — како кажу његови сељани — преко ноћи за потребе службе добио диплому Економског факултета! А са факултета га се нико не сећа, никад на студијама није био. Знају га само као радника на неком стоваришту

СВЕ РЕЖИРАНО

Тако отприлике Ивко Ђонових окупља себи „школовану“ екипу сарадника за сваку употребу на линији ПИК — приватни сектор.

„Када је Рајко Благојевић — Амзовац стекао довољно новца, проширио је ресоре деловања, сада лагерује инострана возила и возила са таблицама Зворник, Добој, Вуковар, Сарајево, дакле возила сумњивог порекла“, каже Рајко Миљковић из Рудника.

„Ја сам једно време трговао аутомобилима, али морао сам да пропаднем зато што сам то радио легалним путевима. Да сам имао иједно возило таквог порекла, полиција би ми била истог тренутка у кући.

После вишеструких ургенција код МУП-а Србије, само се пронео глас да иза Амзовца стоји „нека крупна риба“. Цео Милановац, а и другови у Београду, добро знају да је то министар за пољопривреду, друг **Ђонових**, човек који се свачим бави сем пољопривредом.

Даље, Рајко Амзовац аутомобиле које има на плацу углавном даје за робу ПИК Таково. Примера ради, човек је купио возило код Рајка, возило које је, изгледа, имало фалсификоване папире, возило сумњивог порекла. Кад му је полиција одвезла ауто, овај је дошао код Амзовца па је дошло и до оружаног обрачуна. Та је пуцњава заташкана, као да је није ни било. Тај део посла препушта се увек градоначелнику **Дражимиру Марушићу**. Све што треба да се заврши у институцијама власти, он решава. Много способан човек, али само у домену малверзација. Он је тај који одређује у чије продавнице улази финансијска полиција, која је овде доведена из Приштине и Урошевца. Добили су спискове где могу да уђу, а где не могу, све раде режирано и испланирано, и по договору. Жито мора да се плати, на који начин — снаћи ће се они! Ја очекујем сваког дана да дођу да ми наплате и овај ваздух раднички који удишем.

Г. Марушић се много залаже да буде поштен и честит човек, али му то никако не полази за руком. Он је испунио свој највећи циљ — постао је председник општине и њему није битно ко га окружује, само да посао иде даље.

Господин Зарић, начелник СУП-а Горњи Милановац, власник је неколико кућа и кафића, а у том друштву су и г. Љутић, директор ЈИК банке, директор модне конфекције „Рудник“ г Зоран Димитровић (човек који је неколико пута хапшен на граничним прелазима због изношења веће суме девиза). Све су то директори фирми које раде, али само када у госте Милановцу долазе моћници из Београда. Тога дана људи возе кола, сви долазе на посао својим аутомобилима, имају горива, сви су срећни, насмејани, а већ сутрадан ни једно возило не може се видети на паркингу! — прича нам **Рајко Миљковић**.

ЂУБРЕ И ГЛАВА

СПС Горњег Милановца финансира се искључиво из друштвеног сектора, али је познато да је највећи донатор „Типопластика“ и њен директор **Живојин Андрејевић**. Уместо „Типопластике“, њене производе преузима и продаје и тако пуни свој буџет СПС.

Пред изборе, у Милановцу су на најатрактивнијој локацији подигнути темељи за нову робну кућу. Ограђено ругло у центру града, а пијаца измештена у поток, каљугу, тамо где нема никаквих хигијенских услова за продају хране.

Проћердан је самодопринос за изградњу Дома културе који је био заведен још пре 30 година. Толике године су скупљали паре, а нико не зна где су.

У селима око Милановца, сељаци су суочени са несташицом нафтних деривата, упркос чињеници да возила „Аутопревоза“ Горњи Милановац шверцују из Бугарске велике количине нафте.

Тако је „Аутопревоз“ изгубио два аутобуса који су на бугарској граници запленили зато што су шверцовали око 13 тона нафте. Директор „Аутопревоза“ **Рајко Нешковић**, није се огласио поводом овог случаја и огромне штете за предузеће. Главни снабдевачи „Аутопревоза“ нафтом су одређени приватници, углавном њихови људи, **Милован Вржина**, на пример, који је некако дошао у посед „ИНИНЕ“ пумпе.

Најмлађи „Аутопревозов“ аутобус стар је 10 година, а сви су углавном неисправни. Главе путника су свакодневно „у торби“.

О животној околини у Милановцу се мало води рачуна. Довољно је да председник општине **Дражимир Марушић** добије два термина на чачанској телевизији „Галаксија“, па да се чачанска депонија смећа по хитном поступку измести на територију општине Милановац. У селу Брђани, људи су од утицаја измештене депоније почели да умиру. По четири шлепера са територије Чачка и један из Горњег Милановца, свакодневно се сручују низ једну падину која симулира депонију. Смрад се простире до самог Милановца, а околни извори воде постали су извори заразе. Председник општине Чачак **Родољуб Петровић** задовољан је склопљеним послом, а председник општине Милановац могао би да буде принуђен да поднесе оставку због овог случаја.

Можда ће му на крају чачанско ђубре доћи главе.

Животињски лешеве у Брђанима

О НАИВНОСТИ И

Удвоброју 303-304 црногорског часописа **Овдје**, занимљивог у целини, са интересовањем читам интегрални текст полемике (ако се овакав интелектуални и цивилизован спор, ова озбиљна и углађена размена мишљења и искустава уопште може назвати полемиком код нас, где је полемика најчешће бокс, пљубање, вређање или афирмација себе на рачун другог) између двојице писаца, од којих је један данас политичар и председник државе, полемике насловљене као **Посткомунистичке ноћне море Ј. Бродског и В. Хавела**. Будући посткомунистичке даноноћне море (ако су уопште **пост**, а у много чему нису) нигде нису тако кошмарне и крваве и трагичне као код нас, или нам се барем најтежима чине јер су **наше** и непосредно погађају нас, понирем у мисли, оцене, сумње и слутње двојице осведочених антикомуниста трагајући, природно, за оним што би у овом привидном спору, а заправо у **дуплој експозицији** са истим исходом, могло да баца трачак светлости на природу и разлоге нашег кошмара, уз све његове специфичности које не разумемо ни ми сами, а неколико било ко споља. Не могу да се отргнем утиску како једини прави учесник у овом дијалогу с наше стране није више међу нама. Реч је, наравно, о **Бориславу Пекићу**. (И о још једној нашој специфичности илити неподношљивој специфичној лакоћи: имајући једног Пекића, ми га својевремено нисмо изгласали ни за посланика а неколико видели на челу државе. По оној пословици — какав народ такав му и „отац нације“. Пословица се, у нашем случају, показала беспрекорно тачном и истинитијом но што смо то у овом моменту уопште у стању да просудимо.)

Најбитније разлике у приступу и виђењу садашњице двојице писаца проистекле су, чини ми се, из два пресудна разлога: први је резултат разлика совјетског и чешког комунистичког модела (понајвише разлика у националном менталитету од којег је зависила и врста трпљења и начин отпора, и степен и облик прилагођавања), а други се испољава у чињеници да **Вацлав Хавел** садашњост анализира преваходно из угла праксе, као актуелни политичар и вођа једног народа, док **Јосиф Бродски** тежиште ставља на теоријски план проблема, у шире оквире и спекулативнији простор, првенствено као писац, као мислилац. Док је за **Хавела** комунизам историјски и друштвени феномен, као и политичко питање, дотле је за **Бродског** „растројство хуманости, а не политички проблем“, „проблем наше врсте па дакле и њене смртне природе“, зло које настаје због „вулгарности људског срца“. **Бродски** сугерише мисао „да се у свету, у овом веку, догодио изванредан антрополошки злочин, без обзира шта је или ко га је изазвао“, и да је тај **антрополошки злочин** „обухватио масе које су, чињећи то, остваривале своје сопствене интересе, сводећи њихов заједнички именитељ на морални минимум“.

У први мах се може учинити да оваква теза смањује, ако чак и не укида појединачну одговорност у масовним и индивидуалним злочинима и злу уопште почињеном у име комунистичке идеје и праксе, али помније промишљање казује да није тако. Оптужба људске врсте не искључује оптужбу сваког појединца нити замагљује „истину о стању човековог срца“. Занимљиво је, међутим, да **Бродски** (ако је превод прецизан) доследно говори о чину срца а не ума, чиме **антрополошки злочин** ситуира у сферу емоција а не разума. (Да ми је до шале

О нашим и мојим даноноћним морама, а поводом посткомунистичких ноћних мора Јосифа Бродског и Вацлава Хавела. — Како сам вечерала (са многим) али и са Милорадом Павићем у пределу сликаном морским специјалитетима без чаја. — Зашто смо наздравили ухапшеном музичком стубу зајелевши му да се брани са слободе. — Јелена Анжујска и Еуро тренд комерц илити: време перманентног стида

Пише: Љиљана ШОП

рекла бих да сам у свом животу познавала само разумне комунисте, док су они емоционални, а ваљда је и таквих било, срећом изумрли.)

Хтели не хтели, заступници ових становишта у спору дотичу се и болног питања националних специфичности у односу према комунизму, схватили га ми као антрополошки злочин или ужасна политичка застрањивања „могуће наметнута људским створењима из неког анонимног другде“. И ту се најпросто види како је једном часном Русу ипак тешко да се помири с чињеницом како се авет комунизма историјски гледано из његове отаџбине, милом или силом, пренела неким другим народима, па и **Хавеловом**, као што ни један умни Чех, пун уважавања према свом угледном саговорнику и истомишљенику, на ту разлику не може а да не укаже. „За обичне људе у земљи вашег рођења, свака промена која тежи неком слободнијем систему, слободи мишљења и деловања, била је корак у непознато. (...) Иако је обнова слободе у нашој земљи такође тешка и неугодна, слобода никада није била потпуно непознат аспект времена, простора и мишљења. Неколико генерација људи овде осећа то као живо и подстицајно искуство. То је оно што је учинило нашу борбу тако различитом од ваше практично приватне — и пионирске — борбе за слободу мисли и деловања“, вели **Хавел**, и то је та неизбежна национална рукавица после које је неизбежна и промена оружја у овако сло-

женом и деликатном двобоју два ума, али и представника два народа за чије судбине нису криви али јесу одговорни, у смислу интелектуалне одговорности, обојица. **Хавел** и у политичкој прагми, што није безначајно за природу овог духовног спора.

Када помислим на мој народ са становишта овог спора дође ми да јаукнем. Комунизам није ни изам ни **пост**, с правом тврди **Бродски**, већ начин мишљења, поступања, врста злочина. А и политички и духовни очеви овог народа (председник и писац код нас нису једна, већ две кључне личности) мисле и поступају комунистички. Не недостају нам чак ни владике које тако мисле.

Боже, спаси и помиљу!

БУДВАНСКА РАЗГЛЕДНИЦА

Као тронедељни гост Будве (који то намерава бити још девет недеља, када ћу се ваљда осећати као староседелац) осећам право и дужност да део овог текста преселим у јужне крајеве. Мој „скок на југ“ (надам се да неће бити и последњи, али шта је то југонада у овим центрипеталним временима) има културно-туристичке амбиције, па се и концентрични кругови шетњи, посета и дружења шире у том правцу, премда с нешто нешаланције и у мишљењу и у кретању.

Елем, летња схема и у Будви и у мени разлог је за наредне редове. Хит Трга песника (по бројности слушалаца и учесталости аплауза) за сада је **Милорад Павић**, први лауреат новоустановљене награде С. Митров Љубиша, „божански инструмент који нас враћа нама самим“, по исповедним речима **Александра Јеркова**, једног од четворо божански надахнутих говорника на слављеничкој вечери која се окончала одиста божанственом вечером, на којој се организаторима и овом приликом топло захваљујем. Непредвидљиви су путеви господњи, особито у Будви. Свезнајући и сасвим рачунајући путеви књижевног живота и књижевних вечера у Београду би ми тешко приуштили сличан предео сликан морским специјалитетима без чаја.

Тродневно представљање најзанимљивијег и најажурнијег београдског приватног издавача, **Времена књиге**, протекло је на високом професионалном нивоу, у атмосфери озбиљности и афирмације једног новог стила креативности који рачуна са врлинама традиционалног умећа у овом послу, и са поступношћу помага ка новим моделима и пројектима. **Радослава Петковића**, **Светислава Басару**, **Предрага Марковића** и **Александра Јеркова** озбиљно је слушала стална и случајна публика на лепом будванском тргу. Читање, међутим, није само приватна већ и надаље ретка ствар у нашем народу, судећи по томе колико се књига прода на будванском корзу препуном шетача. Касете сваковрсне музике, а понајвише оне рђаве која трешти по читавом граду, иду „као алва“ — књиге, пак, упијају сунце, прашину и жамор, као и процентуално огроман број равнодушних погледа. Како је дубока и директна веза између тих нечитаних књига и свега што нам се догађа, што живимо, трпимо и таворимо, на жа-

НЕВИНОСТИ, 14

лост, знају они који их читају. Већа је разлика између писмених и неписмених од сваке друге разлике међу људима, рекао ми је у једној од будванских шетњи **Воја Чолановић**, најдрагоценији саговорник кога сам имала ових дана.

У Галерији Санта Марија, после сажетог а речитог слова **Виде Опњеновић**, разгледам слике **Десе Керечки-Мустур**. Нестварне у овом времену ругобе, расула и зла. Где црпе снагу за ту прозрачну лепоту, за ту цветну ведрину, за те хармоничне односе, за тишину црне копрене мајке Југовића и измаштани лик Јелене Анжујске? Да ли је то снага или бежање, мистерија или терапија? Отварам каталог и опет — туга. Песнички текст у каталогу прилог је **Стевана Пешића**, који тек неколико дана није више међу живима, па ако је веровати једној причи још увек није далеко од нас. „Људи уместо очију имају светове и пењу се по дуги као по мосту“, описује Пешић Десине слике. Да ли је ова невиност наивна, или је богомдана „због равнотеже међу звездама“ како би то рекао **Ђорђе Балашевић**? И иста и другачија, некако тронута али и спокојнија него пре уласка у Галерију, излазим под озвездано будванско небо. Сликарка ми је, без питања о матери-

јалној надокнади, дала одобрење да на корицама романа Радмиле Боровац **Хвални живот српске краљице Јелене Анжујске**, који сам као уредник намеравала јесенас објавити, репродукујем њену продуктовану Јелену. А излазак те или неке друге књиге зависи од бизнисмена газде **Еуро тренд комерца**, са којим сам вас, драги читаоци, упознала у прошлом броју „Српске речи“. Не да ми се да потрајем који минут дуже у свету лепоте и невиности, па то вам је!

И да сам склона заборављању чињенице где живим, то не би било могуће. Један пример. Седим са колегама пред чувеним „Звоном“, атрактивном будванском кафаном која има стила и духа захваљујући извесном шјор Ники (власнику духовите опаске да **ови** туристи троше само ципеле). Звоно је, барем колико ја знам, једино место где можете чути Шопена, а онај ко је један дан слушао музику у Будви добро зна да је таква могућност овде равна светском чуду. Нова општинска уредба дозвољава ужас овдашње музичке папазјаније до два сата после поноћи. У два и неколико минута стиже полицијска патрола у пуном сјају своје застра-

шујуће опреме (немалог педагошког ефекта) и хапси музички уређај. Добро сте прочитали, хапси га, приводи у полицијска кола и одвози. Немоћни да спречимо овај апсурдни чин испољавања свемоћи, у црнохуморном расположењу које нам је напречац покварило свако друго расположење, куцамо се чашама у којима се ћилибарски жути крстач, са жељом да музички стуб буде пуштен да се брани са слободе. А како је ово ипак мало мисто, сазнајемо да је овај глупи гест нека врста рођенданске честитке шјор Ники и његовој супрузи, који управо те вечери славе. Мучнина од пристајања на овакав живот разлива ми се у желуцу заједно са вином у коме нема истине.

Да ли је требало да пођемо за уређајем? Сви? Један? Да поделимо судбину са справом која нам је омогућила да у обиљу музичког кича ослушњемо Шопена?

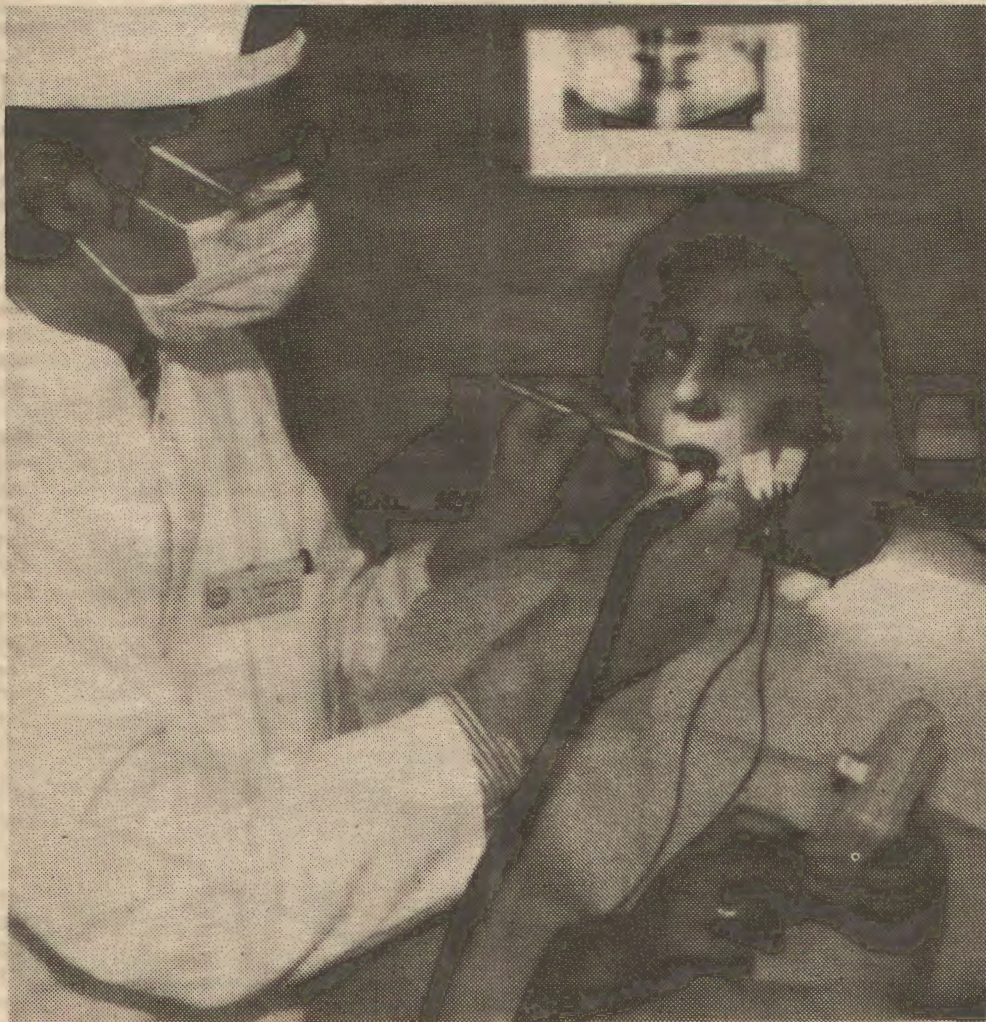
Згледамо се писац **Судбине и коментара** и ја; за тренутак ми се чини да мислимо исто. Ово нам је судбина, и ма како је ми коментарисали биће таква каква је док... Где је тај врт и где су та врата кроз која се пролази у другу причу?

ТРИЈУМФ ЂАВОЛСКЕ ЛОГИКЕ

У праву је **Мирко Ђорђевић**, што је свом изврсном писму објављеном у **Борби**, поводом интервјуа **Добрице Ђосића**, дао наслов **Време стида**. Није то, дабоме, наслов ни нов ни нерабљен, напротив. Али је чињеница да је то најобухватнији и најактуелнији наслов за карактерисање најчешћег осећаја који преплављује мислеће људе (са разумљивим изузецима оних којима је ово осећање непознато). Где то и како заправо живим кад свекочасно осећам стид због нечега што чине људи око мене или због нечега што нисам учинила ја, у исти мах када ме прострелила мисао да би то требало учинити. Није ли јалов изговор већине нас она следећа помисао: учинићу то тако што ћу написати шта о томе мислим, шта је било и како је било. Није ли у оваквим временима свако писање, па каткад чак и књижевно, тек надоместак, замена, адут или оправдање за нечињење? А дијалектичари око нас само се смешкају научени и уверени да квантитет нечињења никада не може прећи у квалитет учињеног. Тријумф ђаволске логике.

А чиниоци чине своје. Ратују, кроје, ковертирају, градоначелникују, присвајају, хапсе. Све је у истом рангу вредности и значаја, сви државотворни и државоотпорни фактори су незаустављиви у својим важним пословима: ето, рецимо, читам у **Политици** да је МУП Србије сјајном акцијом пресекао канал шверца тоалет папиром!

Наздравље нам срање.

ДРЖАВА У БОРБИ ПРОТИВ ЗАШТИТЕ УМЕТНИЧКИХ ДЕЛА

ВИЗАНТИЈСКО ЦРВЕНО

У тренутку када се од милиције очекивало да заборави на криминал, корупцију, насиље, дилере и да се посвети једном једином задатку, премлаћивању политичких неистомишљеника, неко је дошао на светлу идеју да тој истој милицији отвори Академију, вероватно са идејом да јој прошири видике и стручност у складу са тешким задатком који је био пред њом. И поред сиромаштва наше земље и времена које није погодно за отварање нових високообразовних установа таква одлука има и извесно оправдање — сасвим је извесно да нови „академици“ ни под разном неће упасти у ону омражену категорију коју тако често називамо „одлив мозгова“, већ ће остати овде да на свом патриотском тлу демонстрирају све што су научили уз велико одрицање своје државе. Међутим, одлука да се отвори Академија за учитеље и до данас је остала без икаквог оправдања, јер свима је јасно да се и са два разреда основне школе може предавати програм, који чак и у математици учи наше основе да је једино часно погинути зарад патриотских циљева.

НА „УМЕТНИЧКУ ПИЈАЦУ“

Разлога за скепсу не би било да је дошло до суштинског преокрета у нашем образовном систему и да се актуелна власт ангажовала на комплетном подизању стручности свих сегмената нашег школства. Међутим, показало се да се факултети и академије отварају без икаквог смисла и реда (бар што просечни грађанин види голим оком) док оно што представља нужност остаје на маргинама интересовања. Јер, да није тако СРЈ не би представљала једину земљу на свету, чији су многи споменици ушли у светску баштину и пали под покровитељство УНЕСКА, а која не поседује ни једну образовну установу, у којој би школовала кадар за реставрацију и конзервацију уметнина. Тачније речено — СРЈ је земља која никада није ни пописала своју целокупну уметничку баштину, али је нашла за сходно да брже-боље распусти све оне факултете на којима је школован кадар који је тако нешто могао да учини.

После готово невероватне одлуке да се укине одсек за конзервацију и реставрацију на Педагошкој академији, а нешто касније и слична образовна установа на Цетињу, Југославија је остала без иједне катедре на којој би се неко могао обучити за послове заштите на уметничким делима. Можда ни то не би било чудно да се није поклопило са тренутком у коме је беснео рат и у коме су сви „заштитници“ српства и православља лелекали из свег гласа над уништеним црквама, спаљеним иконама, оскрнављеним иконостасима... Док су нас путем медија терали на плач, актуелни властодршци су се из петних жила упињали да онемогуће ствара-

Док у нормалним земљама школују чак и царинике да могу да разликују икону од тоалет-папира, код нас не дају да се одшколује кадар који би реставрирао и конзервирао старе споменике српске културе и уметничка дела од непроцењиве вредности. Пепца Кардељ је са њих барем редовно, пајалцом, скидала прашину

Пише: Сандра ПЕТРУШИЋ

ње било какве екипе за санацију па се дошло и до тога да чак ни споменици попут Студенице или Сопотана, који су под финансијском заштитом УНЕСКО-а, нису били у могућности да угосте једну збиља професионалну екипу. У јавности се калкулисало о разлозима за такво владање, али су само две приче личиле на истину. Прва — да у области реставрације монопол држи пар људи и да им није лако да га поделе са новом радном снагом (што им се и може с обзиром на везе) и — друга — да ником није у интересу да се образује стручна екипа која би пописала нашу уметничку баштину, која би је упоредила са претходним пописима и увидела шта све недостаје и која би (можда) успела да заустави даљни одлив наших уметничких дела, пре свега икона, за које се сумња да путем проверених канала одлазе у Каиро — велику „уметничку пијаци“.

У складу са околностима и уз непобитну чињеницу да СПЦ води рачуна и издржава бар 80 посто црква, мада је то званично обавеза државе, СПЦ је дошла на идеју да сама отвори Академију за реставрацију и конзервацију споменика културе. Тачније, они су прихватили иницијативу професора Здравка Вајагића, човека који је захваљујући Данилу Ж. Марковићу суспендован са своје катедре за реставрацију при Педагошкој академији пар дана пре њеног дефинитивног укидања (Данило Ж. Марковић је желео да његова педагошка мера буде уочљива). Свети архијерејски синод се заинтересовао за елаборат професора Вајагића и понудио му своје најстручније људе да разраде пројекат. Резултат тог посла је био оснивање Академије у новембру прошле године, када је за декана изабран епископ будимске епархије Данило, а за продекана професор Здравко Вајагић. Изабран је комплетан наставнички кадар и остало је само још пар послова да се обави — да држава верификује нову академију, да се нађе простор и да се упишу студенти. Од свега тога није било ништа.

Проблем је представљала већ сама регистрација нове Академије, мада је, некако у то време, Компанија Карић без проблема отворила школу за менаџмент и мада су слични пројекти у начелу били дозвољени сваком. СПЦ се прво обратила Министарству за културу са идејом да тај ресор има апсолутно право на наше уметничко благо, а да је жеља Цркве једино да му помогне у школовању новог кадра. Ни министар Ђукић као ни његов претходник нису били заинтересовани да уопште узму у разматрање понуђени пројекат. На жалост, ни Нада Перишић-Поповић се није показала агилнијом и поред својих помпезних најави да ће средити не само тренутну ситуацију већ и да ће оставити вечити рецепт будућим поколењима министара културе. По свему судећи, у то се време бавила Цецом Величковић па није стигла ни да одговори Српској православној цркви. СПЦ се није предавала, закуцала је на врата Министарства просвете, затим и Министарства вера — одговор је остао исти, није га ни било.

ДРЖАВА ИНСИСТИРА ДА СМЕТА

Срећом, у Републици Српској, у којој се не држи баш много до људских живота, али се зато далеко више држи до православља и српске традиције, ова идеја се учинила врло интересантном. Рат, страдање споменика културе и чињеница да се у многим кућама ватра ложи иконама упозорили су их да је стварање једне такве установе неопходно и понудили су се да они буду ти који ће регистровати Академију при свом Универзитету уз образложење

да је СПЦ јединствена за све српске земље и да они имају право да региструју једну такву установу.

Проблем регистрације је на тај начин био решен (ако се грађанин СРЈ-а може помирити са таквим решењем), али је остао други проблем — простор. СПЦ то у почетку није сматрала проблемом, имала је својих четрдесетак зграда у Београду од којих је свака могла да послужи. Све што је било потребно је да **Слободан Милошевић** мало прекрати своје дугогодишње размишљање на тему Закона о повраћају материјалних добара цркви и потпише да јој се бар једна зграда врати. **Слободан Милошевић** је одлучио да размишља још мало, а извршитељи његове власти су одлучили да ћутањем одговоре чак и на предлог да то не мо-

ра бити зграда која припада цркви већ било која и у било којем стању.

Све у свему Академија је основана пре годину дана, а нико од званичника није нашао за сходно да одговори чак ни — негативно. Једини који се огласио, и то у листу „Време“, је заменик министра за културу **Радомир Бегенишић**, који је истакао да постоји потреба за таквом установом и да је његово министарство већ предложило Министарству просвете да нешто пораде на том питању, али да то мора остати у надлежности државе, под њеном искључивом јурисдикцијом и да Црква са тим не сме да има везе.

Та изјава је у контрадикцији са оним што се чуло на недавно одржаној конференцији за штампу СПЦ и Светог архијерејског синода (уп-

риличеној после годину дана стрпљивог ишчекивања одговора) када је речено да Академија неће бити ни црквена ни државна већ српског народа који мора да заштити своје културно наслеђе, да ће то бити самостална високошколска установа, која неће имати везе са Теолошким факултетом и чији је СПЦ само оснивач.

И ВИЗАНТИЈА ПРОПАЛА

По свему судећи државним органима се штошта ту није допало. Засметала им је чињеница да ће на Академији предавати професори са Теолошког факултета. Мада су сами почели да се крсте и „поштују“ цркву њихова недоследност не изненађује колико изненађује чињеница да немају основног образовања из кога би извукли сазнање да ниједан ресторатор не може да ради ни на фрескама, ни на мозаицима, а ни на иконама уколико не поседује теолошко образовање и уколико не разликује нимб на свецу од флека настале услед дејства шалитре. По свему судећи засметала им је и идеја да се на тој високообразовној установи одшколује и кадар цариника који би био способан да контролише изношење икона из земље па не би дошао у ситуацију да пропусти једног Лонгина, а задржи јуче настале иконе Ранка Бјелинца, као што им се већ догађало. И, оно што је најневероватније, здрава конкуренција за коју су се залагали у свом предизборном програму у овом случају више није у игри. Да, они су и даље за њу, али факултете могу да отварају Карићи, Дафине и њима слични, телевизије и радио станице Удружене левице, а не нека Црква.

За то време СПЦ остаје при идеји да ће на јесен Академија почети са радом са или без дозволе, са или без зграде. Није јој далеко идеја да РС региструје нови факултет исто као што их не смета ни могућност да са радом почну на ледини. Уз подршку Српске академије наука и уметности и Балканолошког института, уз свесрдну помоћ Завода за заштиту споменика културе Црква верује да њен труд неће бити узалудан и да ће успети да одшколује генерацију која не сме да ће пописати све што је остало и уништено, већ ће сачувати и оно што је остало. Уз бојажљиве наговештаје савезног министарства да ће им у томе помоћи, али и уз сазнање да савезно министарство не игра већу улогу од Лилића, шансе нису баш велике. Остаје републичко министарство и његова жеља да најбоље очувано византијско благо задрже у својим рукама или можда утопи за велике паре.

Највећи консенсус у целој тој причи даје сећање на Брозово време када су цркве рушене да би се од њихових цигала подигли домови револуције, радног народа или спомен виле, када су Пепце Кардељ у своје станове трпале све што им се свиди и када је постојао и радио одсек за ресторацију и конзервацију споменика. Али, када је већ пропало све што је постојало у Византији, што не би и код нас.

ЦЕЛОКУПНОЈ ДЕМОКРАТСКОЈ ЈАВНОСТИ РЕПУБЛИКЕ СРБИЈЕ

У болесном организму званом Радио-телевизија Србије тешко је опсервирати све њене проблеме, већ се може само беспомоћно посматрати како тај гигант под великим теретом необузданих и подивљалих јахача полако али сигурно малаксава и њењава из дана у дан.

У објективној немогућности да у целини осветлимо стање расула у РТС-у, осврнућемо се само на један орган тог болесног организма — на ПЈ Возни парк РТС на чијем се челу налази господин Јеврем Гаџин, уверени да он у минимуму 80% случајева најбоље одсликава стање и осталих делова РТС-а, односно РТБ-а.

Њихово међусобно преплитање и повезаност могу се огледати и у чињеници да се нпр. М. Попиводе, руководиоца ПЈ Маркетинг РТС-а свакодневно превози службеним колима РТС-а од куће до радног места и обратно. Наравно, ништа у свему томе не би било необично и чудно да господин Попиводе не живи у Новом Саду а ради у Београду. Болна је али истинита чињеница што један огроман део колектива РТС-а из опортунних разлога на то затвара очи и сличне чињенице толерише, а други, мањи део радника ове информативне куће, као што је ауторска група овог писма, из разумљивих разлога не сме да се изложи опасности јавног постављања тих питања због оштрих и безобзирних репресалија и чистки које би потом уследиле.

Но, вратимо се господину Јеврему Гаџину и његовом „домаћинском“ газдовању Возним парком РТС-а, које би се у најкраћим могућим цртама могло свести под следеће:

— У последњих неколико година украдено је неколико скупоцених службених возила РТС-а (нека од њих украдена су чак и из круга ПЈ Возни парк РТС у Рузвелтовој улици у Београду!) а да због тога нико од надлежних руководиоца у Возном парку није чак ни позван на одговорност.

— У ПЈ Возни парк РТС-а појавио се велики мањак бензина и дизел горива (процењује се на више од 10.000 литара) за које се поуздано зна да га нису утрошила возила и возачи РТС-а, али се не зна ко је, како, зашто и по чијем одобрењу издавао и преузимао помемито гориво.

— По извршеним контролама пословања ПЈ Возни парк РТС-а од стране надлежних органа (финансијских и саобраћајних), господин Јеврем Гаџин јавно се похвалио „како му они не могу ништа, јер он баш свуда има своје људе“!

— На поједина руководећа места у ПЈ Возни парк РТС-а господин Јеврем Гаџин лично поставио је своје добре пријатеље, без обзира колико су и да ли су уопште стручни и квалификовани за обављање послова који су им дати у надлежност. Тако нпр. Милан Радоњић (један од руководећих људи у Сектору саобраћаја), Мирослав Ковачевић (начелник Техничког сектора), Јован Тошић (помоћник руководиоца ПЈ Возни парк РТС-а), као и огромна већина радника који обављају послове вођа смене (тзв. „диспечери“) немају никакве или имају апсолутно недовољне стручне квалификације за радна места на којима се налазе (ради се о саобраћајној струци). И поред чињенице да је и међу запоселима у ПЈ Возни парк РТС-а врло лако наћи кадрове који су школовани управо за саобраћајну

струку, све важније позиције у овој ПЈ заузеле су, не рачунајући свега пар изузетака, у правом смислу речи полуписмени људи (вероватно по кључну „морално-политичке подобности“).

О осталим ситницама (мито, отворено протежирање појединаца, примање радника у стални радни однос по кључу „пријатељства“, готово легализована пљачка од стране појединаца) и марифетлукима господина Јеврема Гаџина овде нећемо ништа говорити, јер би то однело заиста исувише простора из разлога а што је таквих „ситнијих“ и „небитних“ детаља на претек.

За то време господин Јеврем Гаџин се лепо ситуирао: запослио је своју кћер Милицу Гаџин као водитељку у ПЈ Уметничко-забавни програм РТС-а, а у слободно време господин Гаџин полако завршава финалне радове на својој приватној јаhti (за коју је, вероватно, новац стекао штедећи од личног дохотка у време хиперинфлације).

Све остало се логично надовезује на горе наведене чињенице: господин Гаџин и даље у просторима ПЈ Возни парк РТС-а обилно конзумира алкохол, држи се крајње надмено и нападно непријатно према великој већини радника (вероватно руководећи се логиком „ако ниси са мном — против мене си“), а некима од њих је и по више пута до сада отворено претио отказима, без обзира што су то радници такорећи пред пензијама који су цео свој живот и радни век посветили РТС-у и његовом Возном парку.

За све до сада наведене чињенице итекако има доказа, само ако надлежни органи желе да их пронађу.

Ово је, углавном, препознатљив репертоар махинација и апсолутног безакоња препун рецидива. Не бисмо губили време на понављање већ реченог да нису у питању судбоносни заокрети, напори и акције широких размера да се осујети намера политичких руководиоца у РТС-у који већ дуго иду путем богаћења на нелегалан начин настојећи при том да својом страховладом постану и стварни власници РТС-а.

Други веома важан и опасан чинилац који води управо у том правцу јесу Синдикати. Синдикат РТС-а у старту уцењује Генералног директора, и то је мање или више познато свим запоселим радницима у РТС-у: „Ако

хоћеш мирно и безгранично да владаш, ако хоћеш да имаш нашу заштиту и легитимитет пред колективом, сву добит и власт делимо 50:50“. На тај начин сваки радник РТС-а понаособ је двоструко прикљештен, те се ми залажемо за распуштање Синдиката РТС-а на челу са већ изолованим тројком у саставу Поповић — Урошевић — Петровић. На тај начин директор РТС-а господин Милорад Вучелић би био лишен својих великих лицемерних заштитника који сваком његовом потезу дају подршку и легитимитет.

Зато апелујемо на све поштене и храбре људе у Синдикату Србије, на све парламентарне и ванпарламентарне политичке партије, на часне посленике јавне речи у информативним кућама да на делу докажу своју демократску оријентацију, своју снагу, вољу, жељу, моћ и способност да што пре безболно пресечемо овај огроман Гордијев чвор на опште задовољство.

Група радника РТС-а

ТРГ

Тргови су још од старих Грка били приште урбаних центара. На њима се демократски одлучивало, приређиване су представе, од озбиљних позоришних до сваквих путујућих циркуса, јавно је извршавана смртна казна над лоповима, по пошковица се вршила легална и илегална трговина...

У данашње време, наравно, на трговина нема више јавног гласања, нити егзекуција, ту и тамо се одигра нека представа, али у суштини, они су (тргови) (п)остајали нека скривена душа града, неми хроничари минулих времена, и свака светска метропола, која држи до свог имена и угледа се труди да буде позната по свом неком скверу, пјаци или плацу.

У ком граду постоји Славија. Трг, помало ружњикав, неугледан, никада није био претендент да по лепоти уђе у светске бестежуре.

На њему се сваку ноћ сукобљавају две Србије. Рат без мртвих са унапред познатим исходом и победником.

Са једне стране, испред хотела, аутобуси, кофери, уплакани родитељи, младост, памет, лепота... и све то одлази, да се више никада не врати.

Преко пута, са друге стране, испред грађевине која треба, о ироније, да буде народна банка државе која је линетарна срамота, скупљају се они који ове прве терају из земље. Ту где се продаје роштиљ, сматрају се ратни профитери са својим јефтним дроцама, и трапају пред спавање по пет-шест лојавих пљескавица у своје бурегае.

Сузе и лелек се проламају испред хотела. Задњи загрљај и неизвесно мајкино, „Чувај се!“

Отац се прави одважан, и покушава да се насмеје.

Сестре и браћа су неми.
Неко и опсује, гласно, станаре из Толстојеве 33.

Аутбус одлази. Дуго се за њим гледа у ноћ, и сви мисле да је посредни нека шала, да ће аутобус да направи круг око блока, и ето поново њихове деце...

Разилазе се очајници. Нема више одласка за вечерас.

Сутра је нови дан. Неки нови људи ће бити на тргу.

Они са друге стране поручују још по једну пљескавицу.

2)

Умро је Ким Ил Сунг.

Дакле, остали су још само Моамер, Фидел, Садам и Слободан.

ПОМОЋ

Дана 15. маја 1994. године на мајвачком ратишту тешко је повређен српски борац, 27. годишњи Цвијетин Митровић. Спасевајући рањеног старешину, Цвијетина је тешко ранио противнички снајпериста повредивши му кичму. Због парализе доњих екстремитета и унутрашњих органа Цвијетин Митровић се налази на лечењу на неурохирургији на Војно медицинској академији у Београду.

Молимо све људе добре воље, радне организације, приватна предузећа и појединце да својим прилозима помогну рањеном Цвијетину Митровићу да преболји тешке дане и да се врати нормалном животу.

Уколико желите да помогнете број жиро рачуна Цвијетина Митровића је отворен код „Центро банке“ ДД Београд број:

40803-620-0-133

позив на број 10-28-15488-7

3)

Остаће многи трагови прстију од шамара на српском образу части. Вуковар, Мостар, Дубровник, Сарајево, небројане срушене варошице и села...

Временом бол ће да престане, трагови ће да ишчезну, и вратиће се Србија и Србијанци међу цивилизован свет.

Искрено, лично, бојим се једног ожигљка који може трајно да остане на Србијанском срцу, или пак у најмању руку, да се врло тешко зацели.

Та рана, могла би да се зове Црна Гора. Није Црна Гора монета за поткусуривање и тивка без корена па да некакви квази интелектуалци, сумњиви академици, геронтолошка банда на њиховим неуро-конгресима, муцави лидери праве од ње регију, општину, зону...

Не може се од „Горског вијенца“, од Његоша и Кнеза Данила правити нечија приватна плажа.

Марко Миљанов и Ратко Младић не иду у исти кош.

Фундине, Вучји До, Мојковац, нису, нити икада могу да буду, Сарајево, Штрбци и шоферско Требиње.

Два брата, рођена, када им отац умре, поделе имовину на два дела, да се зна, и мора да се зна, чије је чије и колико је чије.

Неће ли лука Бар преко ноћи да отплови у Јапан, као што ће Милочер, Будва, Херцег Нови, Цетиње, часно остати тамо где су и данас.

Зар није лепше и боље да се дочекујемо као људи, као што се дочекују Кипрани и Грци или Немци и Аустријанци.

Тако је најбоље и за Србију и за Црну Гору.

Да случајно не дође до оног ожигљка на срцу.

4)

Са нестрпљењем очекујем расправу о РТС-у у Скупштини.

Једва чекам да видим на коју ће „финту“ Ђики да изради опозицију. Како ће после грађанима да објасни, и који ће да му буду аргументи, зашто се посланичка група ДС-а приликом гласања уздржала.

Једну ствар наслућујем унапред за све би могли да буду криви Вук Драшковић и СПО.

5)

Разумем, потпуно, Миљу Вујановић Регулус (МВР). Једна жена, луда, тумара по екрану РТС-а, и просипа сваког уторка глупости гледаоцима. Помоћ, стручну и адекватну, може да добије у „Лазу Лазаревићу“, али она то очигледно одбија.

Ипак, нису ми јасни гледаоци који ту емисију сваке недеље редовно гледају.

Средом ујутро крећу коментари доконих домаћица, сенилних пензионера, шалтерских службеника, о томе како је све што МВР говори тачно, и како је све то записано негде у васјони, међу звездама.

Познајем пристојне људе, који су очарани појавом МВР, и који јој верују све у реч.

Цела ствар превазилази ону стару познату „хлеба и игара“ и прелази у домен општег лудила.

Ко нормалан може да поверује да су Срби живели на Исланду и да је Норчепинг српска земља? Или да је Жељко Симић реинкарнација Цара Душана Силног?!?!

Свима њима (МВР, РТС-у, уреднику канала који је сваке недеље пушта у етар...) Бог не сме да опрости.

Јер, знали су шта раде.

Рекао Аврам да је немачка марка пропала, а разлог је појава златног динара.

Чуј, да пропадне нешто иза чега стоји општен рад, ред и дисциплина.

Да „луке“ монета иза које стоје „Мерцедес“, „Фолксваген“, „БМВ“, „Порше“, „Ауди“, Челик, знање, луке које раде, путеви на којима се одвија саобраћај, пуне радње и смоуслуге.

Да „победи“ папир иза којег не стоји нико и ништа, нерад, јавашлук, сплетке и интриге,

анонимни „стручњаци“ и локални генсеци.

Пре бих рекао да творцу „програма“ пропада мозак, или је место у САНУ толико примамљиво да више не постоје никакве моралне скрупуле за несимпатичну чичерду.

Марка ће да буде увек марка, и само марка.

За месец дана, можда, ће супер — динар да буде тоалет папир.

То мора да буде тако.

С поштовањем.

Влада Милисављевић
Београд

КОЈОЈ МИРИШУ РУЖЕ И ПОЉСКИ КАРАНФИЛИ У ЗЕМЉИ СРБИЈИ

(Отворено писмо госпођи Мирни
Марковић)

Лепо је, драга госпођо, што сте романтично и занесено прославили двадесети рођендан своје сину. Камо те лепе среће да сви у Србији слаavimo рођендане својој деци и да је те среће да сви певамо и веселимо се и слушамо цвркул птица. Лепо је то што сте ви доживели и лепо је видети како нас деца подмлађују и чине лепим у одмаклим годинама. Ипак, морам вам рећи да са вашом лепотом и чедношћу коју нам сами представљате нешто није у реду. Највероватније да први осмомартовски поклон који сте ове године добили — огледалце, није обично, већ чаробно, па и сама нисте крива што себе видите сувише лепом. Како сам задужена за ствари истине, због вас саме, а у интересу овог народа, мораћу да вас представим јавности у правом лику. Ја немам намеру да вас опишем, само извлачим вашу личну карту из Библије!

Ево је:

Откривење 17-1: И дође један од седам анђела ксији имаху седам чаша и говори са мношвом говорећи ми: ходи да ти покажем суд курве велике која седи на водама многим.

Откривење 17-4: И жена бивше обучена у порфиру и скерлет и накићена златом и камењем драгим и имаше чашу у руци својој пуну мрзости и поганштине курварства својега.

Откривење 17-5: И на челу њезину написано име — тајна, Вавилон велики, мати курвама и мрзостима земаљским.

Откривење 17-6: У видех жену пијану од крви светих и од крви сведока Исусових; итд!

Овако вели Господ:

Исаија 47-6: Разгњевих се на народ свој — и Јаковљев дом и предадох га теби у руке (Вавилонска кћери), а ти им не показа милости; на старце си метала претешки јарам свој.

(По овоме изгледа да је Господ много Сионаца довео у земљу Србију, па је сасвим извесно да ће се главни протокол сионских мудраца овде и обавити)!

И даље:

Јеремијин плач 1-12 Сав народ уздише тражећи хлеба, дају драгоцене ствари своје за јело да окрепе душу.

А ово ти поручује Господ:

Исаија 47-1: Сиђи и седи у прах, кћери Вавилонска, седи на земљу, нема престола кћери Халдејска, јер се нећеш више звати нежна и љупка.

Исаија 47-2: Узми жрвње и мељи брашно: откриј косу своју, изуј се, загали голени, иди преко река.

Исаија 47-10: Јер си се поуздала у злоћу своју говорећи: нико ме не види. Мудрост твоја и знање твоје преварише те, те си говорила у срцу свом: Ја сам и осим мене нема друге.

Исаија 47-12: Стани сад са врачањем својим

и с мноштвом чини својих, око којих си се трудила од младости твоје, не би ли се помогла, не би ли се окрепила.

Исаија 47-13: Уморила си се од мноштва намера својих; нека стану сада звездари, који гледају звезде, који проричу свакога месеца и нека те сачувају од онога што ће доћи на те.

Исаија 47-3: Откриће се голотиња твоја, видеће се срамота твоја; осветићу се и нико ме неће ометати.

Наум. 3-5: Ево ме на те, говори Господ над војскама и узгнућу скуте твоје и показаћу народима голотињу твоју и царствима срамоту твоју.

Исаија 47-8: Сада дакле, чуј-ово, која живиш у сластима и без бриге седиш и говориш у срцу своме: Ја сам и осим мене нема друге, нећу бити удовица, нити ћу осиротети. Откривење 18-7: Колико се прослави и наслади толико јој подајте мука и жалости; јер говори срцу своме: седим као царица и нисам удовица и жалости нећу видети.

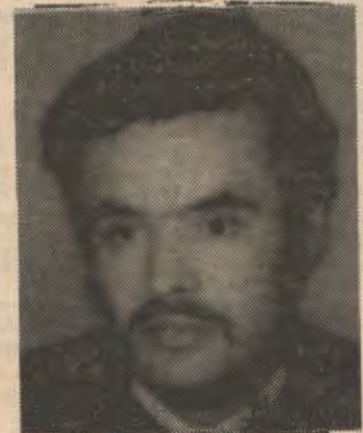
Још бих имала много написати, али кад дођем, причаћу народу!

Надам се велика госпођо Мирно Вавилонска, да сте препознали свој прави лик у правом огледалу. Истина је да вас је Господ учињо мало срећнијом и задовољнијом но што сте у својој души, али су сви знаци правога лика ту. Када би неко, којим случајем пронашао мене у Библији, као што сам ја вас уз помоћ анђела Божјег и по свом Божјем задатку, ја бих своје лику поверовала, јер само будала криви огледало за лик који види у њему.

Др Радослава Ракић

IN MEMORIAM

У суботу 15. 07. 1994. године,
изненада је све нас напустио

СЛАВОЉУБ „САЛЕ“
ПЕТРОВИЋ
1949 — 1994.

Члан СПО од оснивања странке „Сале“ је био огорчени противник овог режима и диктатуре. Био је признати мајстор у Српској фабрици стакла у Параћину, вредан, поштен, савестан и одан СПО, до гроба, као што је и обећавао. Задњи пут је са нама био на „Равној гори“ да се покљони последњи пут ђенералу Михајловићу. Убрзо после тога болест га је оборила и сломила.

Остаће заувек у нашим срцима, његова простодушност, доброта, велико срце и љубав према СПО.

ОО СПО Параћин

ГЛАС ЦРКВЕ

ДОСТОЈЕВСКИ

БЕЗ ЦЕНЗУРЕ

Сабрана дела у 35 књига

седам кола — 10.360 страна

У седам месечних рата по 50 д.

После 60 година ћирилицом

I коло (излази у мају 1994)

- ЗЛИ ДУСИ I — ЗЛИ ДУСИ II
- ЗЛИ ДУСИ III
- ЗАБЕЛЕШКЕ ИЗ ПОДЗЕМЉА
- КОЦКАР

II коло

- ИДИОТ I — ИДИОТ II — ИДИОТ III
- ЊЕТОЧКА ЊЕЗВАНОВА
- ПОЛИТИЧКИ НАПИСИ

III коло

- ЗЛОЧИН И КАЗНА I
- ЗЛОЧИН И КАЗНА II
- ЗЛОЧИН И КАЗНА III
- ВЕЧНИ МУЖ И ЧИЧА МАРОЈЕ
- СЕЛО СТЕПАНЧИКОВО

IV коло

- МЛАДИЋ (МОМЧЕ) I
- МЛАДИЋ (МОМЧЕ) II
- МЛАДИЋ (МОМЧЕ) III
- ДВОЈНИК
- НОВЕЛЕ

V коло

- БРАЋА КАРАМАЗОВИ I
- БРАЋА КАРАМАЗОВИ II
- БРАЋА КАРАМАЗОВИ III
- БРАЋА КАРАМАЗОВИ IV
- БРАЋА КАРАМАЗОВИ V

VI коло

- ЗАПИСИ ИЗ МРТВОГ ДОМА I
- ЗАПИСИ ИЗ МРТВОГ ДОМА II
- АУТОБИОГРАФСКИ СПИСИ
- УЈКИН САН И ДРУГЕ ПРИПОВЕТКЕ
- НОВЕЛЕ

VII коло

- ПОНИЖЕНИ И УВРЕЂЕНИ I
- ПОНИЖЕНИ И УВРЕЂЕНИ II
- БЕДНИ ЉУДИ И СТУДИЈА О ДОСТОЈЕВСКОМ
- ЛИТЕРАРНИ НАПИСИ
- ПОЛИТИЧКИ НАПИСИ

Свим претплатницима уз комплет књига додељује се репрезентативна ГРАМАТА саиздавача; Имена свих претплатника и задужбинара биће објављена на крају 35. књиге;

Екстралуксузно издање — увозни 80-грамски папир — тврди повез са златотиском — штампа и повез БИГЗ;

Репринт издање „НАРОДНЕ ПРОСВЕТЕ“ из 1933. године — уредник Исидора Секулић;

Цена књиге у претплати 10 динара — једног кола 50 динара — комплета 350 динара. По изласку из штампе цена кола ће бити знатно већа;

— Цео комплет излази до краја ове године — сваки месец по једно коло.

Поруџбине на адресу: „ГЛАС ЦРКВЕ“ В. Мишића 28, 14000 Ваљево, тел. 014/35-115; 38-202; 20-597, 00—24 часа

Књиге достављамо поузећем — поштарина купца

НАРУЦБЕНИЦА

Адреса поруџиоца _____